

SZÍNHÁZ

DRÁMAMELLÉKLET

1979

DECEMBER

NÁNAY ISTVÁN

Drámák, gyerekeknek

Aki ezt a drámamellékletet kézbe veszi, talán némi csodálkozással észleli, hogy két gyerekdarab olvasható benne. A közlés legfőbb oka: fontosnak tartjuk a gyerekszínházi munkát, az előadásoknak a gyerekek-kamaszok érzelmi nevelésében kifejthető, mással alig pótolható hatását, a jövő közönségének kialakításában betöltött szerepét, de nem kevésbé a kortárs írók-költők és a gyerekszínházak egymásra találását.

A színházak zömmel a nemzetközi és magyar mesekincs dramatizált változatait játsszák. A mesedramatizálások abból a szempontból nagyon jók és hasznosak, hogy a gyerekek az eredeti mesét többnyire ismerik, így a színpadon ismerős történet, ismerős figurák jelennek meg, de mégsem úgy, ahogy ők elképzelik, tehát a szín-ház a meglevenedett mese, az átélhetőség és a másság élményét adhatja. Ugyanakkor az esetek túlnyomó részében az alapmese nem tesz ki egy darabnyi cselekményt, ezért más meseelemek, mellékmotívumok bele-szövésével, zenei betétekkel hígul fel a történet, s általában gyöngül a feszültség, a darab igazsága. A mese-kincs dramatizálásának másik kérdéses pontja a maiság. A gyerekek a nekik szóló előadásokban mesekörnyezetbe helyezett elvont erkölcsi tanulságokat kapnak. Míg a könyvkiadásban, a tv- és filmműsorokban egy-re nagyobb számban jelenik meg a gyerekek mai környezetbe helyezett elvont erkölcsi tanulságokat kapnak, a gyerekszínház elzárkózik a mai környezetben lejátszódó történetektől. E kettős helyzetből csak a mai és valódi gyerekdarabok vezethetik ki a színházakat.

Eppen ezért volt nagy jelentőségű az a gyermek- és ifjúsági drámapályázat, amelyet az elmúlt évben több országos szerv hirdetett meg. (A pályázat tanulságairól, részletes eredményéről a SZÍNHÁZ októberi számában Bógel József számolt be.)

Bár a pályázatot sikeresnek és eredményesnek ítélték a pályaműveket elbírálok, azt is megállapították, hogy a szerzők jelentős része még csak ismerkedik a gyerekszínház műfajával, így a beérkezett, sőt a jutalmazásra érdemesnek tartott művek legtöbbször is csak lehetőség; ahhoz, hogy ezekből jó művek szülessenek, a szerzők és a színházak szoros együttműködésére lenne szükség.

A két itt olvasható darab közül az egyik a kisebbeknek, a hat-tíz éveseknek szól, a másik a gyerekszínházi közönség legproblematisabb korosztályának, a tíz-tizenéveseknek. Ez meghatározza a két darab elért témaválasztását, problémakezelését, cselekménybonyolítását, figuráit és főleg nyelvi eszközeit.

Érdekes — és erre mint általános tendenciára a pályázat bírálói is felhívták a figyelmet —, hogy mindkét darab alapkonfliktusa tulajdonképpen egy mesekörnyezetbe ültetett hatalmi konfliktus. Ha úgy tetszik, mai hatalmi struktúrán belüli összeütközések jelennek meg a darabokban. Kiss Dénes *Héterősek* című verses mesejátékában Tudálékos Tódor, Setten-Sutton Tihamér, a Fő_ és Albicegő, a Főfőstrázsa és a strázsák alkotják azt a színpadi közeget, amely irányítja az eseményeket, ők találják ki és intézményesítik az országra erőszakolt bicegést, kiadva a jelszót: „Egészséges, aki béna”, ők üldözik mindenkit, aki egyenesen tud vagy mer járni, s még a király is nekik van kiszolgáltva. Horgas Béla *Hóbogyó és kányavér* című darabjában szintén megtalálható ez a „középréteg”, ám itt némiképpen más a hatalmi struktúra, ugyanis a király, Urug, mindenható, és Gyökér-Kasmir-Juszuf, a tudás-kalmár szellem-erőszak megtestesítői egyszerre végrehajtó és kiszolgáló szerepet játszanak.

Ugyancsak közös a darabokban az a meohanizmus, amelynek során az egyéni hőssel szemben álló strukturált hatalom széthullik: az intrika, a hatalomvágy, a *pozícióharc állítja szembe egymással a „középréteg”* tagjait. Úgy tűnik, ezek tipikusan „felnőtt” konfliktusok, nem éppen gyerekszínházba valók. Ám, ha meggondoljuk, hogy e konfliktustípusnak hányféle variációjával, tünetével és lecsapódásával találkozunk nap mint nap a gyerekek az iskolában, otthon, az utcán, a sportpályán, a szülői munkahelyi élménybeszámolóját hallgatva, belát-hatjuk: a konfliktus maga nagyon is ismerős számunkra.

S az is természetes, hogy a darabokban e konfliktusok nem ilyen lecsupaszított formában jelenik meg. Kiss Dénes darabja lényegében hagyományos mesejáték, amelyet csak átszinez a közéleti látásmód.

Ám, helyenként nehezen bontakozik ki a cselekmény, néhol bőbeszédű, dramaturgiai következetlenség is akad benne, valamint a verselés, a csengő-bongó rímek, a pattogó ritmusok mintha ezúttal nem lennének olyan frappánsak, mindenütt kidolgozottak, mint az ismert és kedvelt gyermekverseiben.

Horgas Béla darabja -- a pályázat egyik díjazottja — leginkább mért jelentős, mert a gyereknéző jó értelem-ben véve felnőttnek tekinti. Azaz nem szállítja le a mércét semmilyen szempontból sem. Kétúton megérezte, hogy annak a korosztálynak, amelynek leginkább szól-hat a műve, az egyik legközpontibb problémája a köztes állapotúság, az, hogy már nem gyerek, de még nem is felnőtt. Ezt az ambivalens magatartást Horgas az álom és a tett konfliktusában mutatja meg.

A szinte kötelező happy enddel szemben Horgasnál nincs boldog, mindent elrendező vég. Alighanem ez a befejezés sokkal közelebb áll az ifjú nézők világához, mint a megszokott „minden jó, ha a vége jó” hangulat. Horgas darabja nemcsak témakezelésben újszerű és a nézőit egyenrangú partnernek tekintő. A szokatlanul feszes dialógusoknak a szabadvers belső ritmusa, rímei adnak lüktetést és szárnyalást. A darabban szürreális hatások érvényesülnek.

KISS DÉNES

Héterősek

VERSES MESEJÁTÉK, KÉT RÉSZBEN

SZEREPLŐK

LEGÉNY (Egyenes János : „hóhér”)
BAJOS, királylány
HÉTERŐSEK:
SZERETET (leány; farkas)
IGAZSÁG (fiú; csuklyás)
BARÁTSÁG (fiú; farkas)
BÁTORSÁG (fiú; csuklyás)
BÉKESSÉG (leány; farkas)
ÉNEKES (leány; harsonás)
TÁNCOS (leány; harsonás)
DADA
TUDÁLÉKOS TÓDOR. főtudós
SETTEN-SUTTON TIHAMÉR. költő
FÖBICEGŐ
ALBICEGŐ
FŐFÖSTRÁZSA
ELSŐ STRÁZSA
MÁSODIK STRÁZSA
KIRÁLY
KIRÁLYNÉ
BÖCÖGŐ, udvarmester

ELSŐ RÉSZ

Színhely erdei tisztás, körben bokrok, fák. Esetleg halk zene. A bokrok közül álarcosan kikukucskálnak a Héterősek. Amikor bejönnek a színre, leveszik álarcaikat

BÁTORSÁG (*bejön, de csak félig, álarcát is félig veszi le*)
Itt sincs ...
IGAZSÁG (*be*)
Itt sincs ...
BARÁTSÁG (*be*)
Én se látom ...
SZERETET (*be*)
Talán másutt, más tisztáson?...
(*Bent is marad*)
TÁNCOS (*félig sántikálva betáncol, lekapja álarcát, egyet fordul és máris eltűnik a bokrok között*)
Fürge lábam vár a táncra!
ÉNEKES (*be*)
Az én szám meg dalolásra!
(*Visszalép*)
BÉKESSÉG (*csak a bokrok közül álarcát dugja ki a fejét*)
Jobb a békeesség! Én félek! ...
BÁTORSÁG (*bejön, leveszi álarcát, és bent is marad*)
Meghallgattuk a meséket! Most már késő visszalépni.
IGAZSÁG (*bejön, álarcát leveszi, bent marad*)
Nem mind ósdi, ami régi.
Elszegődtünk mesehősnek, mi leszünk a Héterősek!
BARÁTSÁG (*bejön, álarcát leveszi, bent marad*)
Szívvel, ésszel megfogadtuk, egymást cserben sose hagyjuk.
BÁTORSÁG
Nem vagyunk mi sánták, bénák, ne játsszuk a gügyét, némát. E tájon egy idő óta sok a sötét bice-bóca ...
BARÁTSÁG
Sok az álszent, hazug, hamis, s igazulnak általunk is, hogyha hagyjuk, ha nem szólunk. Együtt kell hát válaszolnunk!
IGAZSÁG
Ige igéz, ha igazság!
Gézengűzök gúzsa gázság.

BÁTORSÁG

Gazt a gazban gúzsa tartja,
igát igéz igazadra!
Rajta, lányok, fiúk bátran.
legyünk egyek dalban, táncban.
Ma még titkon, holnap nyíltan,
úgy, ahogyan álmainkban. Ne
bölintsünk rossz törvényre,
rossznak úgysis rossz a vége!

Valamennyien betódulnak a tisztásra, leveszik álarcaikat és együtt mondják

Mi vagyunk a Héterősek,
minket senki le nem győzhet.
Megvalósul a világom
egyszer minden gyermekálmom.

Énekelhető Kodály: Játszott Vejnemőjnen uja dallamára

SZERETET De most menjünk, minket várnak.
TÁNCOS Lábaim már táncolnának!
ÉNEKES Alig várom, hogy *daloljak!*
IGAZSÁG Talán másutt várakoznak?
SZERETET Azt gondolják, bajunk történt,
induljunk hát, gyerünk, tüstént.

Fölteszik az álarcaikat és elhagyják a tisztást

ELSŐ STRÁZSA (*már kintről hallani a strázsák egy-szerre sántító lépteit és az Első strázsa hangját*)

Nyisd ki szemed! Nyisd ki füled!

STRÁZSA Óvó és védő a sánta-ügyet! MÁSODIK
Szemem nyitva, fülem tárva. Ki
nem sántít, dutyi várja!

Egyszerre sántítva, „katonásan” átmennek a színen. Kis szünet után, arca előtt kendővel, a Dada sántikál be, majd arcán ugyancsak kendővel, jön a Bájos, óvatosan, hol sántít, hol rendesen lép

DADA (*körbefürkész*)

BAJOS Ha meglátnak, nekem végem! ...
Hol van az én apród népem? Kis
híveim merre járnak E tisztásra
eltalálnak?

Itt legalább levethetik
mosolytalan álarcaik.
A nevetők derűs arcát
országszerte betiltották.
Ó! ... Őszinte Imég a gyermek.
Viselniök kell a leplet...

DADA (*félve néz körül, a bokrokhoz sántikál*)
Talán máshova vetődtek ...
Jaj nekünk! Csak meg ne lássák
drágáim, a sanda strázsák.

BÁJOS Nézz jól körül! Alig várom, hogy
táncoljak ... és ő lásson!

DADA Az idegen? ... Jaj, én félek.
Körös-körül strázsák, kémeek!

BÁJOS Ó, dadusom, most te tévedsz,
tisztá szívű, szép legény ez.
Te nem láttad, csak én láttam, arcát,
szemét megcsodáltam ... (*Álmodozva
veti le az arcát takaró kendőt, tesz
néhány táncos mozdulatot*)
Csak nem nyugszom ... Bájos, félek.
Egy kicsikét körülnézek.

DADA (*kedvesen*)

Miért rettegsz? öltözékünk
elrejt minket...

DADA (*sóhaj*)

Körülnézünk.

BÁJOS Legyen. Én is
veded megyék. S jövök gyorsan,
e tisztáson eljáróm majd titkos
táncom.

(Megindulnak kifelé, a dada sántikálva, Bájós azonban megáll és visszanez, ábrándozva mondja) Ó, ha újra erre járna! ...
Ó, ha újra megcsodálna! ...
(Kimennek)

Apró szünet után a két strázsa, hasonlóan az előbbihez, átmegy a tisztáson. Nem sokkal a nyomukban jön a legény, és lábujjhegyen járva utánozza őket. Majd fejcsóválva megáll. Kis pörge kalapban van, kabátját vállára vetve lépked. Megtörli arcát, fúj egyet és a strázsák után nevet

LEGÉNY Nahát ezek! ... Furcsa szerzet!
Jaj, de mókásan bicegtek!
(Utánozza őket)
Kár, hogy elment a két hadfi.
Be akartam mutatkozni.
(Előrejön, énekel)
Jó napot, ti fák!
Jó napot, jó nap.
Feslik a világ,
rügyek hallgatónak.

Megindul felém,
kisimul az ég.

Láng nélkül lobognak
sudár jegenyék.

Jó napot! ... Jobb napot,
hol senki se vár.
Megjöttem, itt vagyok,
madárfütty-király!
(Letelepszik egy tuskóra, kifújja magát)
Itt láttam? Vagy talán másutt?
Vezet erre nem egy, száz út ...
Füvek és fák azt suttoják,
furcsa táj ez, fura ország. En már
annyi mindent láttam, ezer
próbát is kiálltam ... (Eltűnődik)
Ó, az a lány! ... Ki itt táncolt, a
szemével rabbá láncolt.
(Mókásan mutatja)
Meg kell tudnom, ki ő s hol van?
(Föhlál)
Éljen akár fönt a holdban,
csillagokban, bár akárhol! Nem
mondok le szép hajáról,
napvakító két szemérről, táncos,
karcsú termetéről.
(Elsétál a tönk mellől, vakargatja a
fejét, merre is induljon) De most
merre? Hol találom? A környéket
körbejáróm. (Kimegy)

Bájós és a dada visszajön, a lány int a dadának, az elmegy. A lány leteszi a kendőjét, de alatta is egyszerű ruhát visel)

BÁJÓS (dúdolva, énekelve)

Járjon a lábam, járjon! Jaj,
csak strázsa ne lásson!
Derekam figurázzon. Itt a fű
csupa bársony, madárfütty leng
az ágon. Miért kell magamban
járnom,
s titkolni ifjúságom?
Járjon a lábam, járjon,
jaj! ... Csak senki se lásson!

Beóvakodik a legény, és az egyik bokor mögül figyel a lányt, aki tovább táncol, leng, repül a ruhája. A legény egyre jobban csodálja, és magáról elfeledkezve fölemelkedik a bokor mögül

BAJOS (dúdol, újra elmond az előbbiből néhány sort, majd hangosabban, szenvedélyesebben)
Miért kell magamban járnom, s
titkolni arcom, táncom?!

Járjon a lábam, járjon ...
(Észreveszi a legényt)

Jaj!

(Megtorpan és nézi a legényt)

LEGÉNY (mosolyogva lép elő a bokor mögül)
Szép vagy! Szép! Hogy csodállak!
Mi a neved? Hol a házad? Bejártam
a fél világot,
szemem szebbet még nem látott.

BAJOS (küzd magával, a legszívesebben a legénghez futna, de azután gyorsan magára kapja a kendőjét és kihátrál a színről. Azért egy pillanatra megtorpan, merően nézi a legényt, majd mintha intene neki, s kisorsran)

LEGÉNY (megbabonázva áll)
Bármilyen legyen, hogyha értem.
Magamat jól meg kell nézmem ...
(Megnézi)

Talán én lennék ijesztő?
A szépsége eszemvesztő ...
mint egy karcsú hattyú táncolt,
megbámultam, oly csodás volt!
Aztán, mint ki sánta, néma,
eloston a nyiladékbába.
Akár tegnap, tegnapelőtt,
Csak messziről láthattam őt.
Mily titka van? Mért fél tőlem?
Miért szalad el előlem?
Legyen akár ő a végzet,
látomás vagy tán kísértet,
én bizony utána járok!
Keresem, míg rátalálok.

A bokrok között itt is, ott is feltűnt egy-egy pillanatra a Héterősek álarcos képe. A legény elindul arra, amerre Bájóst elmenni látta. De hamarosan megtorpan, mert furcsa biccentéssel-sántítással, egymás kezét fogva, eléje lépnek a Héterősek. hamarosan körbeveszik, és a táncolókkal együtt visszahátrál középre

HÉTÉRŐSEK (együtt)

Szívből, szemből jöjj elő,
elrejtett héterő!
(Mindenki hangosan kiáltja a maga
jelképét)
Szeretet és igazság,
béke és barátság,
bátorság és ének, tánc,
fűzze össze élő lánc!
Lánc, lánc, eszterlánc,
sántítva is szép a tánc!
Szívből, szemből száll elő
tánc közben a héterő.

LEGÉNY (megleپődvé forog körben)

Hé, ti! Hé, ti! Mit csináltok?
Táncoltok vagy utat álltok?
De hát furcsa tánc ez, látom,
kibicsaklik bele lábom.
(Bicegve, sántítva próbál velük
táncolni)
Hé! Ti ... Hé! ... Ti ... Csak egy szóra.
valaki tán válaszolna ...

Héterősek tovább táncolnak, de közben, mivel látják, hogy a legény barátságos, kedves, ki-kinéznek álarcaik mögül, amikor az játékosan ki akar törni a körből

Szeretet és igazság,
béke és barátság,
bátorság és ének, tánc,
összefűzi élő lánc.
Lánc, lánc, élő lánc,
együttesen jó a tánc.
Szívből, szemből száll elő
Tánc közben a héterő.

LEGÉNY (mókázva, még akkor is bicegve forog körbe, amikor a táncolók már leálltak, s itt-ott az álarcok mögül nevetés hangzik)
Hé! Hé! Hé, ti ... Csak egy szóra.

(Liheg)
 Azt se tudom, hány az óra ...
 (Próbálgatja a lábát) Én is megsántultam volna? Valaki talán megmondja, hova értem, milyen tájra, és itt minden ember sánta?

SZERETET (előlép)
 Szeretet az én nevem,
 és ez nemcsak szerepem!
 Jó pajtásom mindahány fiú van itt, no meg lány. A szeretet nagy erő,
 tanító és nevelő.
 (Visszalép)

IGAZSÁG (előlép, ő is leveszi álarcát)
 Igazság az én nevem, és senki se bír velem! Eloszlik majd minden kód, hogyha egyszer felnövök. Világítok mint a nap, szétszórok sok sugarat, fényem nyomán fölragyog félve titkolt szavatok. Már sejti a szenvedő, az igazság héterő!
 (Visszalép)

BARÁTSÁG (előlép, álarcát ő is leveszi)
 A Barátság vagyok én, gyűljetek majd mind körém. Szívem, szavam melegít, megdermed, ki elveszít. A barátság nem vagyon, mégis nagy kincs: hatalom! Összetartó szép erő, országokat ölelő. Gyarapodjon bennetek, mind barátok legyetek.

LEGÉNY (csípőre tett kézzel, mosolyogva, elismerően bólogat)
 Ez bizony szép, mit tagadjam. Szavatokban varázslat van! Veletek én együtt érzek, be is állanék közétek ...

BÁTORSÁG (m. f.)
 Bátorság az én erőm, mind bátor, ki velünk jön. Én azt mondom, hadd legyen barátunk az idegen.

BÉKESSÉG (m. f.)
 Én a békét szeretem,
 Békeesség az én nevem.
 (Nézi a legényt)
 Becsületes, úgy látom,
 és máris a barátom.
 (Kezét nyújtja a legénynek)

ÉNEK (m. f.)
 Ha csak lehet, dúdolok,
 énekelek, dalolok,
 erdőn, mezőn, réteken,
 szárnyal föl az énekelem.

Ekkor már közrefogják a legényt, ő is bekapcsolódik a táncra készülődő körbe, amikor Tánchos előlép, már próbálgatja a tánclépéseket, és sorra egymásba teszi a kezeket

TÁNCOS
 Tánc él az én lábamban,
 (Aprókat dobant)
 ne járjam hát magamban.
 Pajtásaim, rajta hát,
 cifrázzuk a figurát ...

Megtorpan, mert észreveszi, hogy belépnek a tisztásra a zord strázsák, a Héterősek azonnal felteszik az álarcukat

ELSŐ STRÁZSA Irgum-burgum, hát ezek?... Egy se sántít, nem biceg?

MÁSODIK STRÁZSA Törvényszegő mihasznák! Királyunkat csúfolják? Ki nem biccent, ki nem sánta, várja mind a börtönzárka!

ELSŐ STRÁZSA Úgy ám! Várja tömlőc mélye, didergető éj sötéte, hideg falak nyirkossága.

STRÁZSÁK (együtt)
 Ki nem sántít, zárka várja!
 TÁNCOS (sántító léptekkel elindul, a többit is biztatja)
 Tánchos lábak; rajta hát! Cifrázzuk a figurát ...

Tánchos ügyetlenül illeg-billeg, a többiek bizonytalankodnak, a legszívesebben elfutnának. A két strázsza, alabárd-ját levéve a válláról, komoran a közelükbe sántítják, katonás határozottsággal lépnek és egyszerre sántítanak

ELSŐ STRÁZSA Törvényszegés! Lázadás!
 Az történt itt, semmi más, MÁSODIK STRÁZSA Az ám! Összeesküvés!
 Nincs sántítás, bicegés!

Körbesántikálnak

ELSŐ STRÁZSA Tettenérés forog fent,
 egy se sántít, nem biccent.
 Vár a tömlőc már! ... Irány!
 Oda való valahány.

MÁSODIK STRÁZSA Ki nem biceg, zárka várja. Csak az szabad, aki sánta. De a szóból már elég lesz. A bíró lesz, aki kérdez.

STRÁZSÁK (együtt)
 Irány hát a tömlőc mélye,
 didergető éjsötétje.

Sántítva próbálják terelni őket, de a legény nemet int. Homlokára csap, megérti, hogy mit kell tenni. Feltűnően bicegve beáll a körbe és táncolnak, énekelnek

LEGÉNY Szegény legény vagyok én,
 erdőn-mezőn járok én,
 krajcárom sincsen,
 elszakadt az ingem.

Lassan a többiek is énekelni kezdenek. A strázsák mögöttük akarnak kerülni, hogy kísérvék őket, de a legény vezette táncos csoport állandóan köréjük kigyózik, a strázsák mulatságosan bicegnek és forognak körbe

Van egy rongyos nadrágom,
 folt is rajt tizenhárom,
 ég alatt hálók,
 jobb időket várok ...

Táncolva-bicegve, a legény intésére kettéválik a csoport, először kétfelé szaladnak, majd amikor külön-külön utánuk bicegnek a strázsák, hirtelen visszafordulnak és középfelé szaladnak. Ott ügyesen kitérnek egymás elöl, és a két strázsza egymásnak fut, sisakjuk leesik, alabárdjuk összeakaszkozik, s amire lihegve elkészülnek, a táncolókat eltűnnek a bokrok mögött

ELSŐ STRÁZSA (liheg)
 Ki ... ki ez az idegen?
 Közveszélyes, azt hiszem.
 Elfogom az ebadtát!
 Nem kerüli el sorsát.

MÁSODIK STRÁZSA (liheg, bólogat)
 Én azt mondom, bújjunk el.
 Az okos csak vár, figyel.
 Figyel, fülel, fürkészik,
 míg az óra megéri!

ELSŐ STRÁZSA (kelletlenül bólogat, de nem tud jobbat mondani)
 Lesni, lesni, így igaz.
 Kezemben lesz még a gaz!
 Gézengúzra gúzs való,
 tömlőc várja vagy bitó!

STRÁZSÁK (együtt)
 Gézengúzra gúzs való!
 Tömlőc várja meg bitó!

MÁSODIK STRÁZSA Körbicegi a társát, és mintegy jelent neki, de közben egy helyben is biceg)
 Első strázsza, jelentem,

éri itt ökörbekémleltem.
 Jobbra, balra sok bokor...
 Kibújhatnánk valahol.
(Közelhajol)
 Fürkéssz, figyelj, leskelődj,
 abban van a te erőd.

ELSŐ STRÁZSA *(bólogat)*
 Lesni, lesni, így igaz.
 Kezünkben lesz még a gaz.
 Jobbra, balra sok bokor ... El
 is bújunk valahol.

Egy helyben sántítva szalutálnak egymásnak, majd egymás mellé lépve elsántikálnak az egyik bokor mögé. Amikor Bájós óvatosan besántikál, megáll, és körülnéz, föl-föltűnik a két leskelődő, Amikor a lány azt hiszi, hogy egyedül van, ledobja a kendőjét és sántítás nélkül táncolni kezd

BÁJOS Járjon a lábam, járjon! Jaj,
 csak strázsa ne lásson. Itt a
 fű csupa bársony,
 madárfütty leng az ágon.
(Megáll, kis tünődés után folytatja)
 Mért kell magamban járnom? Miért
 nincs nekem párom? *(Közélt a bokorhoz, nézelődik, a strázsák lebújnak)*
 Talán keres már engem? Jaj ! ...
 Csak baja ne essen ! Ó, úgy
 várom, úgy várom, hogy
 megleljen a párom. Látott s én
 láttam ! ... Láttam ! Látott e
 titkos táncban. Ó lesz az, érzem,
 érzem. Messziről jött el értem.
 Daliás, délceg, erős,
 öröktől oly ismerős.
 Ő is igézve nézett,
 s engem is megigézett!
 Nem bánom, gazdag, szegény, ő
 legyen az a legény, aki itt
 szólott hozzám, pirtél gyulladt
 ki orcám. Ó, csak lesne meg
 újra, bokrok zöldjébe bújva ...
(Lassan, kecsesen újra körbelépked, a bokrokat kémleli)
 Jöjj elő, hogyha itt vagy!
 Szívemmel, számmal hivlak.

Amikor háttal áll a bokroknak, a két strázsa kárörvendő vigyorral emelkedik ki. Majd az Első strázsa int és visszahúzza a másikat

Jöjj elő, légy a párom, a
 percet alig várom! Vigyél
 engemet táncba, ahogy
 párját a párja.

A strázsák hirtelen előbicegnek, és két oldalról zord vigyorral közelítenek Bájóshoz, aki ide-oda ugrik, de el-állják az útját. Táncos lépte fokozatosan sántikálássá változik, mintha teste is összegörnyedne

ELSŐ STRÁZSA Megvagy végre bűnös lányzó!
 Hát nem használt nektek száz szó?
 Akárki vagy, bekísérünk,
 és megkapjuk érte bérünk.

MÁSODIK STRÁZSA S nemcsak te vagy, aki bánja,
 kettőt fogunk egy csapásra!
(Nevetve)
 Kivallod, hogy ki a párod,
 s a dutyiban viszontlátod!

BAJOS Jaj ! Csak azt ne! ...
(Szája elé kapja a kezét, kendőjébe burkolózik)
 Nincs is párom.
 Sose volt, csak kitaláltam.
 Magam vagyok, olyan árva,
 mint madár, ha tört a szárnya
 és repülne, messze szállna,
 várja falomb, egek kékje,

s bicegés a repülése,
 sete-sutaság a tánca,
 sebzett szíve, lelke, szárnya ...

ELSŐ STRÁZSA *(gúnyosan)*
 Sebzett szíve, lelke, szárnya!
 Mégis táncra áll a lába.
 Törvényt szeg mind, ki nem sánta.
 Táncos kedvét holtig bánja! Így
 rendelte Sánta-bánta, Biceország
 nagy királya.

MÁSODIK STRÁZSA *(fontoskodva)*
 Jeles költőnk hogy is írja? ...
 Miként vetette papírra?

ELSŐ STRÁZSA *(még fontoskodóbban, félretolja a második strázsát)*
 Setten-Sutton Tihamérünk
 tudja, mit akar a népünk!
 Tudja, mit kíván királyunk ...

MÁSODIK STRÁZSA *(közbeszól és hadarva mondja)*
 Verseivel elodázunk...
 Aranyat ér minden szava,
 amit zsebben viszünk haza! ELSŐ
 STRÁZSA *(határozottan áll elő)*
 Egyenes nincs, minden görbe!
 Egész szám sincs, csak a törtje.
 Tudálékos tudós Tódor
 kiszámított mindent jókor.
 Nagy tudós az eszemadta,
 sorsunkat is összeadta,
 kivonta és megszorozta,
 zengi is az utca hossza!

MÁSODIK STRÁZSA Zengi, hogy a vágyak, álmok,
 népbutító hazugságok!
 Minden ember sánta, görbe...
 IGAZSÁG *(a bokor mögül felbukkan álarcos arca, s így a többieké is)*
 Tán a törvény van eltörve!

ELSŐ STRÁZSA *(megrezzen, körbekémlel, majd meg-fogja Bájost)*
 Hé! Te szóltál? Bűnös lányzó!

IGAZSÁG *(m, f.)*
 Nem ő ! ... Itt szólt!

Mindkét strázsa Bájós körül forog, ő pedig titokban int a Héterősöknek, hogy menjenek el

ELSŐ STRÁZSA Ki volt? Ki volt? Merre láttad?
 MÁSODIK STRÁZSA *(forog)*
 Nincs itt senki ... Ez varázslat!

BÁTORSÁG *(m. f.)*
 Nem varázslat ez, Bátorság,
 szemeteiken ül a vakság!

ELSŐ STRÁZSA *(dühödten forog körbe, biceg, toppant, de nem engedi el Bájost)*
 Ki az? Mi az? Följellentem!
 Ki fricskáz, ki gúnyol engem?

BAJOS Nem szólt senki, kit kerestek? SZERETET *(m. f.)*
 A Szeretet érted reszket! ...

BÁJOS *(hangosan)*
 Fületek cseng, csacska strázsák.

BARÁTSÁG *(m. f.)*
 Terád vigyáz a Barátság! ELSŐ
 STRÁZSA
 Mi az? Ki az? Kinek szóltál?
 BÉKESSÉG *(m. f.)*
 És a Békesség is őrt áll.

A strázsák kapkodják a fejüket, keringenek Bájós körül

ÉNEKES *(m. f.)*
 Az Énekes is vigyáz rád.

TÁNCOS *(m. f.)*
 Táncolnak már a gaz strázsák!

ELSŐ STRÁZSA *(idegesen)*
 Ebből elég ! Gyerünk, gyerünk !
 Kegyelmet mi nem ismerünk. Nem
 elég, hogy dacolsz, lázadsz? !
 Ráadásul boszorkány vagy?!

Szíjjal összekötözik és bicegve kikísérik. Bájós először sántít, de azután visszanez a kikandikáló, már álarcta-

lan gyerekekre, kihúzza magát. A strázsák sietnek, babonásak, nem mernek visszanezni

MÁSODIK STRÁZSA *(kifelé menet)*

Hé te, bünös, gögös néMBER!
Nem mondtuk el még elégszer,
ki nem biceg, ki nem sánta, azt
a hüvös zárka várja?!

ELSŐ STRÁZSA

Mily gyalázat! Mily nagy vétek!
Most is egyenesen lépked. De
tudom 'én, nemsokára oly szívesen
sántikálna, de késő lesz, mert a
lábát, rettentésül majd levágják! Ez
a törvény, s volt rá eset, hogy egy
lábbal kevesebb lett! *(Nevet)*

MÁSODIK
STRÁZSA

Akin nem fogott szó, kényszer,
aki ilyesmit merészel,
azt a bakó bárdja várja!

ELSŐ STRÁZSA *(gúnyosan, nevetgélve)*

S nem lábatlankodik lába!
Majd megnyugszik legalább,
hogya kevesebb a láb! ...
Akkor aztán majd bicegna, de
még állni se lesz kedve!

Kimennek. Apró szünet után előjönnek a Héterősek. Nem sokkal később jön a legény is. Liheg, látja a gyerekek szomorú arcát

LEGÉNY

Pajtásaim, mi történt itt?
Arcotokon mi sötétlik?
Fel a fejjel, nincs még vége,
ki-ki bízzon erejében!
Szeretnek, igazságnak,
barátságának, bátorságnak
ideje jön! Rajta, rajta,
ékes-békés táncra, dalra.
Álljunk körbe, mi elszántak,
bennünket már sokan várnak.
Sete-sután sunyin lépők,
sötét tömlőcökben lévőek,
titkon ők is velünk vannak,
akik ma még csak baktatnak,
akik ma még némák, félnek,
sántikálva éldegélnek.
Keressük meg együtt őket,
s győzzünk mi, a Héterősek!
(Kis szünet után)

...A fák között, messze álltam, azt
hittem, hogy rosszul láttam... De
nem szabad elcsüggedni,
tenni kell valamit! *Tenni!*

DADA *(motyogása már kívülről hallatszik, sántít, sirán-*

kozik, a legény int a gyerekeknek, azok visszahúzódnak a bokrok közé)

Én ... Én! Én vagyok a vétkes! S ő
szegénykém, most mit érez? Tölem
tanulta a táncot,

táncolni is engem látott ...
*(Fogja a fejét, eltakarja szemét az
ujjával)*

És most baj van! ... Nagy a *baj!*
Ajajajaj! Jaj! Jaj! Jaj! Kiszökösöt
álruhában,

én az erdő szélén vártam,
de most zárka mélye várja,
megszenvedi bájosága.

Jajajaj! Jaj! Hova fussak?
Vétkeimmel hova bűjjak?

LEGÉNY *(állandóan a dada háta mögé helyezkedik, vég-re
előlép)*

Szép jó napot! Öreganyám.

*A dada ijedtében majdnem leül, egy helyben sántikál, forog,
karjaival csapkod-kapkod, nem jut szóhoz az ijedségtől*

Mi a baja? Meghallgatnám.
Elveszett a lúd vagy jérce?

Elmegyünk majd együtt érte.
Füst akadt a keménylyukba?
Kifaragjuk, legyen útja.
Füstfaragó, csirkefogó,
mindenhez *ért* a vándorló.
No, elég a sirás mára,
mondja bátran, hogy mi bántja?

DADA *(félve)*

Öhöm-köhöm ... Hát az úgy van... Én

LEGÉNY

egy kissé elaludtam...
Elszundított? Az nem vétek. Én
mindebből mit sem értek.

DADA *(mint aki csak*

*most eszmél föl, jól megnézi a legényt,
gyanakodva körül-sántikálja)*
Hát te ki vagy? Honnét jöttél?
Hirtelen csak itt termettél? Kinek
ija-fia volnál?
Kire lestél a bokornál?

LEGÉNY *(nevet)*

Nem jöttem én messzi tájról,
csak a szomszéd héthatárból!
Egyenes a tisztos nevem,
magának csak János legyen.

DADA *(fejéhez kap)*

Jé! ... Egyenes? Olyan nincsen.
Kihirdették százszor itten.
Minden sánta, minden görbe, jó
útnak is sok a gödre ... De *jaj!*
Jajaj! Mit *beszélék?! Szóba* állani
is vétek,
olyannal, kit sose láttam. Borsószik
is már a hátam ... *(Felsikolt, ő látja
meg először a közeledő strázsákat)*
Ugye mondtam, ugye mondtam!... El
is visznek azon nyomban.

*A legény a strázsákra pillant, megvakarja a fejét, majd
hirtelen ötlettel a dadához lép, belekarol, és együtt sán-*

ELSŐ STRÁZSA

Leskelődünk, fürkészdünk,
körbejárunk, szétnézünk,
kutatunk, matatunk,
az őrzők mi vagyunk.

STRÁZSÁK *(együtt)*

Az őrzők mi *vagyunk*,
kutatunk, matatunk.

MÁSODIK
STRÁZSA

Gyanús! Gyanús mind, kinek
lába van és nem biceg.
Gyanús! Gyanús mind, kinek
feje van, s habár minnek, hordja,
tartja, viseli?

ELSŐ STRÁZSA

Meg kell rövidíteni!
Gyanús bizony keze, lába.
hordja őket nemhiába... A
fej, a láb *meg* a kéz,
titkos összeesküvés!

STRÁZSÁK *(együtt)*

A fej, a láb *meg* a kéz,
titkos összeesküvés!

LEGÉNY *(a dadához)*

Elkisérem öreg néne,
tudom, egy kis rözse kéne,
bice-bócás böccenősen
találunk majd rözset bőven.
(Indulnának ki)

ELSŐ STRÁZSA

Hé, *ti!* Hé, te! Kik vagytok?
Van valami titkotok?
Elő velem! Halljam hát! ...

MÁSODIK
STRÁZSA

Láttam én már a banyát!
Az én nevem Görbe Gergő. Én
vagyok a hététkergő.
Ó meg hát ... a nagyanyám ...
*(A dada rángatja, de a legény nem
hagyja szóhoz jutni)*
Psz! ... Titokban boszorkányt

A két strázsa megrezzen, babonásak, félnek az öregasszonytól

De most alszik, most süket...
(A legény odamegy a strázsákhoz,
maga mögött fogja a dadát)
Éjjel majd előüget,
seprűnyélen lovagol,
s gonosz módon varázsol!
Kire csak néz ez a néma,
lesz belőle kigyó, béka!

A strázsák hátrahökölnek

Akit meglát, annak vége!
Csúszómászó lesz belőle!

ELSŐ STRÁZSA (kiáltva)

Vidd el innen! Vidd el gyorsan!
Többször ezt már ne is mondjam
Hallod? Indulj, mert megbánod,
vidd innét a boszorkányod.
Ha még egyszer látlak veled,
megkóstol a bárdom nyele! LEGÉNY
(gúnyosan)

Jól van, jól van, szép vitézek,
én most rózsét szedni térek.
Nem látjátok Görbe Gergőt,
úgy megy el, mint aki megjött...

MÁSODIK
STRÁZSA

Szedte-vette! . Lódulj gyorsan!
(Kifelé néz)
Főfőstrázsa közeleg ottan ...
Setten-Sutton Tihamérral ..

ELSŐ STRÁZSA (ő is izgatott lesz, gyorsabban sántít egy helyben)

Nemes fején sok babérral.
(A legényhez)
Tárguljatok rögvest innét!

LEGÉNY (halkan)

Látsz még! ... Előbb is, mint hinnéd
(Kimennek)

FŐFŐSTRÁZSA (jelentőségteljesen sántikálva jön Setten-Sutton Tihamérral, udvari költővel, aki mögött mindig elmarad egy sántítással)

Setten-Sutton Tihamérom,
szemem egyre a babéron.
Költő nagyobb nincsen nálad.
Minden szavad tiz találat!

A két strázsa izgatottan próbálja egymáshoz igazítani a sántítást, de az csak nehezen sikerül

ELSŐ STRÁZSA

Főfőstrázsa, jelentem,
előtted megjelentem.
Azaz, izé, mindketten
megjelentünk, jelentem,
és őrzéjat forog fenn ...

SETTEN-SUTTON (gőgősen hordja koszorús fejét, rá se néz a strázsákra)

Sok babér illet engem!
Rímem ritka gölyafütty!
Van is arra száz ürügy.
Éjjel-nappal rimelek,
mímet-mámot mímélek.
Agya-bagya gagyogó,
semmi nekem, ami szó!
Szó-szó szó, szó aranyat,
csak tartom a markomat,
ha elkészül egy irány,
megjutalmaz a király! Szó-
szó szó szép szöveget:
„Biccentsd meg a főveget,
főveggel a fejedet,
mielőtt még elveszted!” Egyenes
nincs, minden görbe, legtöbb
ész van az ökörben, csak a
szarva eltakarja, azért eszes,
mert ő marha! A számár is okos
állat, azért növesztett szakállat.
Dalolok én ennek-annak,

legfőképpen a halaknak.
Ők csak tájták rám a szájuk,
billegetik az uszályuk.
Mint köztudott, a hal nemes,
ő a legjobb dalénekes!
Gyönyörű a tátogása!

Érted-e ezt, Főfőstrázsa?

FŐFŐSTRÁZSA (hajbókolva, bicegve, dadogva) Érttem,
érttem, hogyne, érttem ... Azért
érttem, mert nem érttem... Bár nem
érttem, mert nem érttem,
érthetetlen nemértésem ...
Érttemem kell — hogyha érttem, bár
nem érttem, hogy miért nem.
(Hadarva)
Érttem, érttem, nagyon érttem!
Azért érttem, mert nem érttem!

A két strázsa bamba arccal biccent, sántít a sorok végén

Nincs is ennél nagyobb érdem.
Érttem vagy sem, sose kértem!
(Büszkén fejezi be)

SETTEN-SUTTON Úgy! Úgy! Bizony, bölcsen

mondod,

megértem én, mi a gondod.
Kimondom, hogy mi a törvény:
az a jé, ha szó az örvény, hadd
forgasson ész és szívet, nekünk
hasznos a szédület!
Haj! Már hányszor rimbe szedtem:
az érthető, érthetetlen... (Nevet)
S gyanús, amit bárki érthet,
például a népköltészet! Csupa
csacska, bamba régi,
bárakárki rögtön érti.
Érthető a rime, szava,
egyenes a gondolata.
Mindez együtt szörnyű vétek,
én csak bonyolultul értek! Azt
szabad csak rimbe szedni, amit
sehol nem ért senki. A
zavarost, ködöst, éjtit, mi
visszárul is sötétít!
(Nevet)

Megjelenik a színen Tudálékos Tódor, a strázsák kapkodva tisztelegnek

TUDÁLÉKOS (magában mondja, senkire se figyel, senkit se lát)

Az egy mindig kettő, három ...
Ami nincs, azt megtalálom. A
vas bilincs, fegyver, lakat, másra
nem jó, kicit-kacat. Ami
könnyű, az a nehéz, amit
meglátsz, arra ne nézz! Fontos,
amíg szorzol, osztol, künn a
strázsa érted posztol!

Setten-Sutton meg akarja szólítani, de Tudálékos rá se hederít, méltóságteljesen sántítva mondja a magáét, a Főfőstrázsa és a két másik tisztes távolból követik őket

SETTEN-SUTTON (hízolgón)

Tudálékos Tódor bátyám,
szívem örül szavad láttán. Csak
te tudod, mi a törvény, azért
nézel ily szép görbén...
(Hajlong)

TUDÁLÉKOS (még jobban fölveti a fejét)

Az egyenes az mind görbe! Ami
egész, el van törve! Kétszer kettő
öt vagy hat, hét! Ha nem hiszed,
görnyedj hétrét! Tudományban
nincsen kétely, a kérdésés mérleg,
mételty! En mondom meg, hány az
óra, minden tudomány tudója.
Kémiában, fizikában,
csupa szörnyű ámitás van!

- Nincsen ólom, réz meg nikkel,
csak arany van, ezt tudni kell!
Csak az arany, csak az *arany!*
Az aranynak hatalma van.
(Göggösen körülnéz)
- SETTEN-SUTTON Úgy igaz mind, ahogy mondd! ...
Csodálom én tenger gondod. De most
lazíts, nagyon kérlek, hódol neked a
költészet.
Versbe szedem minden *szavad*,
dicsőítem hatalmadat.
Köhöm-^böhöm, krákom-bákam,
megzavartál most, *barátom!*
Éppen azon törtem agyam, miért
nincsen, ami ha *van?! (Üti a fejét)*
Miért van az, ami nincsen?
(Ismét a fejét üti)
Hagyd, hogy ezt még kiderítsem !
- TUDÁLÉKOS
*Töprengve föl és alá sétál, üti a fejét, a költő ugyan-úgy
tesz, valamint a strázsák is, egyikük buzgalmában még a
sisakját is leveri. A bokrok közelében megáll, mögötte föl-
fölbukkan a Héterősek közül valaki és a töprengő hátára
akaszt madzagot, rongydarabot, ugyanúgy a költőére is*
Ez a talány ! ... Ami nincsen,
azt kéne, hogy felderítsem,
hogya lehet, mért nincs, ha van?
Agyabugyálom az *agyam!*
- ütik a fejüket*
- SETTEN-SUTTON *(int a strázsáknak és együtt mondják)*
Hogya lehet, mért nincs, ha van?
Agyabugyálom az *agyam !*
- Több sisak is leesik, amikor fölveszik, elcsereplik, igaz-
gatják. Oldalt föltűnik a Főbicegő, mögötte egy lépésre az
Albicegő*
- FŐBICEGŐ Nézd csak, együtt a két nagyság, a
költészet s az igazság. Test és lélek
két fő öre, köszönjünk nekik előre.
És jelentsük, mi is történt,
megszegték a legfőbb törvényt,
egyenesen mertek *járni!* Ki akarták
figurázni Biceország nagy
királyát!...
- ALBICEGŐ Résen voltak a hős strázsák.
S akad még itt egy s más *ármány!*
Mondják, eltűnt a királylány ...
- FŐBICEGŐ Jól hallottam? Hogyan *mondtdad?*
Valakit tán elraboltak?
- ALBICEGŐ Jól értette méltóságod,
bizony, hogy hült helye támadt.
Nagyra becsült Főbicegő, Bájos
még nem került elő! Kérdezzük
meg a két strázsát,
ők talán már megtalálták.
- FŐBICEGŐ *(oktatva)*
Hova gondolsz, Albicegő!?
Másra való ez az idő.
Együtt van a két fő nagyság, a
költészet s az igazság. Nagy,
országos gondban járok
s végre rájuk is találok,
törvényt ülni kell sietni, egy
vétkes nőt megbüntetni. Nem
tudni, ki fia, lánya, bárki
legyen, most megbánja! Te
kérded a *Főfőstrázsát*, hátha
Bájost megtalálták.
- ALBICEGŐ *(hajlongva, egy helyben sántítva)* Főbicegő!
Méltóságos! Minden szavad oly
világos, mint éjjel a sötét árnyék,
mintha kátyús úton járnék,
gondolatod úgy *vezérel!*
Bűnhődjék hát az a némbér!
Vesszen egy vagy mindkét lába,
zárka után hohér várja!
- FŐBICEGŐ *(kegyesen int, majd az oldalt beszélgető tu-
dóshoz és költőhöz közelít, kellően
alázatos bicegéssel)*
Köhöm-böhöm, van szerencsém!
Éppen nagyságtok keresném.
Alázatos hódolatom,
talán nem zavarok nagyon ...
- Oldalt Albicegő a Főfőstrázsának magyaráz, az bólogat,
majd a két strázsának mutatja a némajátékot* TUDÁLÉKOS
*(lassan, fensőbbsséggel fordul a Főbicegő
felé)*
Bizony, bizony, sokszor mondom,
temérdek és nagy a gondom.
Órökösen megzavarnak,
töprengeni sose hagynak. Mit ér
munkám szép
gyümölcse? ...
- SETTEN-SUTTON Egyenes nincs, minden *görbe!* ...
- TUDÁLÉKOS *(megenyhül, leereszkedik)*
Jól van, költöm, megtanultad.
Órülök, hogy most tanúm vagy, s
lábad leér még a földre...
- SETTEN-SUTTON Egész szám sincs, csak a törtje!
- FŐBICEGŐ *(alázatosan hajlongva, sántikálva a közelük-be
jön)*
Aki egészséges, sánta,
mert a törvény így kívánja.
- SETTEN-SUTTON Nahát, nahát, kit nem látok? Látja
velem *méltóságod?* Főbicegő
lépdel erre, mintha hírrel
közeledne ...
- TUDÁLÉKOS Látom, látom, ha barátom. S ha
akarom, persze, látom.
Észreveszem s veszem észbe,
ha nincs kedvem ellenére.
- FŐBICEGŐ Méltóságos méltóságok! Igen
fontos ügyben járok! Halljátok
meg szavam végre, bűn kiált itt
föl az égre. Rettenetes vétek
történt, megszegették a *sánta-
törvényt!* Azt a törti^sényt, mely
királyi ! ... Egyenesen mertek
járni. Biráira vár egy némbér ...
Vétek történt? Nos, beszélj el.
De tán kár is minden szóért,
hívatni kell csak a hohért. Ámbár
mindez hihetetlen, hiszen
rendben van itt minden. Bölcs
királyunk jól irányít, minden
alattvaló sántit ... Bicegve jár
görbe útján, Vagy én talán
rosszul *tudnám?*
- TUDÁLÉKOS
- SETTEN-SUTTON Dehogy! ... Mindenek tudója. Ami lehet,
te tudsz róla ! Így bevallom, én sem
értem, hogya tudod, akkor mért
nem...
- TUDÁLÉKOS Hagyd már, költő! ... Döntsünk
gyorsan!
- Őrség! Ide!
(szalutál)
Azon *nyomban!*
Diszsántítás! Hé! Utánam!
Ne a fejem nézd, a lábam!
Nézzen oda. Albicegő,
hogyan duzzad itt az erő.
Gyáva, aki most kesereg,
miénk ez a büszke sereg.
- FŐBICEGŐ
- A strázsák eléjük állnak*
FŐFŐSTRÁZSA Főfő tudós méltóságod
parancsára, itt a *század!*
Katonáink rettent ... tetten ...
(Nem tudja kimondani)
rettentettet ... izé ... tetlen ...
(Kívágja)
Itt állanak mind a ketten. Mind
a ketten, tizenketten, százan,
ezren, sokan, ketten... Elnézést,
de berekedtem...

A háttérben föl-föltűnnek a Héterősek és a legény TUDÁLÉKOS	Katonaság riadózva és most halljuk, hány az óra? Hol a bűnös? Ki a vétkes? Jól végez, ki gyorsan végez! Méltóságodnak jelentem, táncos némbert értek tetten. Nem bicegett, nem volt sánta. őrzi m ^{ár} egy sötét zárka. Mi most már csak arra várunk, hogy meghallja nagy királyunk méltóságodék tanácsát.	SZERETET BÁTORSÁG IGAZSÁG BARÁTSÁG BÉKESSÉG ENEKES	Szeretett ő mindig minket. A szavunkra nem legyintett. Nemcsak szép ő, igazságos! Hű voltminden barátjához. Természete szelid, békés. Hangja csupa dalos fénylés. Hallgattuk mi titkon százszor! Megcsodáltuk, hogyan táncoll! Örülök, hogy így beszéltek, barátaim, Héterősek. Föl a fejjel, nincs még veszve a szívünkben élő eszme. Ha akarjuk, segíthetünk. Elővesszük legjobb eszünk. Nem erővel, csellel élünk. Rögtön mindent megbeszélünk.
FŐBICEGŐ	Levágják-e a nő lábát? Értem, értem. Tegyük rendet! A tanácson nem töprengék. A királyhoz megyek nyomban, ítélet lesz válaszomban. Nem is vitás, hogy levágják a vétkesnek egy-két lábát. De ha három lenne, három, ha senki se, én levágom! Országvesztő ez a vétek! Remélem, megkötöttétek?!	TÁNCOS LEGÉNY	Köréje gyűlnek. Oldalt belép a dada, de amint meglátja őket, megtorpan
TUDÁLÉKOS	Igen! Igen, gúzsba kötve vetettük be a tömlőcbe.	BÁTORSÁG LEGÉNY (hozzálép)	Itt a dada! Honnét? Hová? örülnénk, ha elmondaná, mit terveznek és mikorra? DADA (síránkozva)
Eközben a legény fenyegetően rázza az öklét a bokrok mögött, és a Héterősek is fenyegetőznek	Helyes! Helyes, Főfőstrázsa. Már csak az van tehát hátra, hogy levágjunk egy-két lábát, amelyek nem sántikálnak, mert kinek nincs lába egy se, egyenesen hogy mehetne?! ... (Nevet s mind vele)	LEGÉNY	Jajaj! Készüljetek torra! ... Az ítélet tán halálos vagy a lábát veszti Bájos. S hiába a király lánya, azt ki tudja? Azt ki látja? Bekötik a szemét, száját, hogy ne szóljon, hogy ne lássák... Ja jaj ! ... Jajaj ! Az én vétkem! Tánra is én ösztökéltem s rosszul őriztem szegénykét. A sírba visz ez a kétség !
TUDÁLÉKOS	Rég hallottam ilyen bölcslet! Pedig bejártam sok földet, méltóbb nálad nincs ily poszton, gondolatod én is osztom. Egyszerű, mint kétszer kettő, mi annyi, mint hetvenkettő. Hetvenkedett az a némbert, de jön. most az elégtétel ...	DADA (jól megnézi)	Kedves dada, kedves néném, sírni ráérünk a végén. Mi sem ülünk addig tétlen ...
SETTEN-SUTTON	Úgy van ! Elég már a szóból!	LEGÉNY	Talán te vagy ... Most már értem...
TUDÁLÉKOS	Hé, te ! Ott ! Mit vakaródzol? Parancsolom, Főfőstrázsa, legyen gondod csapatásra! Más dolgod most nincs is neked, vezesd el a hadsereget!	DADA (súgva mondja)	Hogy mit értesz, én nem értem. elmondanád, hogyha kérдем?
Az egyik strázsa vakaródzik	Hadsereg, állj ! ... Arcot hátra! A fej biccent! A láb sánta! Egy ! Három ! Egy ! Négy meg kettő. Indulj ! Bölints száz biccentő.	DADA (szép legény őt megleste. HÉTERŐSEK (együtt))	Mikor táncolt néhány este, egy szép legény őt megleste. HÉTERŐSEK (együtt)
FŐFŐSTRÁZSA (szalutál, biccent és strázsáknak vezényel)	Mi is megyünk, ahogy mondtam. Országolunk közös gondban. Megadjuk a jó tanácsot, hívunk hóhért, bitóácsot, én a magas tudományom ez ügyben is fölajánlom!	LEGÉNY (zavartan)	Megleste az este-beste! ... (Kuncognak)
A strázsa hátratekert arccal kisántikálnak. Főbicegő és Albicegő közelebb lép a Tudálékoshoz	Biceország nagy királya jöttünket már biztos várja! (Félre) Mit is tenne szegény bambám, hogyha én magára hagynám?! ...	IGAZSÁG SZERETET BARÁTSÁG IGAZSÁG BARÁTSÁG SZERETET BÁTORSÁG HÉTERŐSEK (együtt)	A követ rám csak az vesse, aki szépből szebbet látott, fénylőbb arcot, fűrgébb lábát, karcsúbbat és táncosabbat .. Hatalma lett, látjuk, rajtad! Ne is titkold, megszeretted. Sorsát magadévá tetted. Igazsága igazságod. A barátja mind barátod. Szeretete szereteted... Segítünk hát mi is neked! Szeretet és igazság, békesség és barátság, bátorság és ének, tánc, összefűzi élő lánc. Szívből, eszből jöjj elő, elrejtezett héterő!
Indulnak kifelé, a következő két sort gúnyosan mondja, főként a „király” szót nyomja meg	Amint kimentek, kis szünet után beóvakodnak a Hét-erőse, majd a legény is, szomorúak	LEGÉNY (meghatottan vezényel és énekel velük)	Kisebb szünet után int nekik, s miután körülnéztek a bokroknál, közösen összegyűlnek
LEGÉNY	Barátaim, mért búsultok? Megoldjuk mi ezt a dolgot...	LEGÉNY	Gyertek ide körém, gyorsan. tanácskozzunk mi is nyomban, csak előbb még körülnéztek, nem lesnek bennünket kémek?
TÁNCOS	De hát Bájos! ... Hóhérr várja! Mivé lesz szép táncos lába?	LEGÉNY	(Körülkémlel) Eztán pedig az a dolgunk, hogy egy kicsit gondolkozzunk.

Az övék mi? ... Tudni kéne.
Mindenkinek van gyengéje ... IGAZSÁG
(kis csönd után)

LEGÉNY Mondhatok én akár százat!
IGAZSÁG Egyet mondj csak.
LEGÉNY Babonásak.
IGAZSÁG Babonásak? Ezt hogy érted?
BÁTORSÁG Nem szeretik a meséket.
BARÁTSÁG A farkastól nagyon félnék,
ÉNEKES Boszorkánytól, varázslástól.
TÁNCOS Az énektől ...
DADA ...és a tánctól!
Bizony, ezek tiltott dolgok.
Mégjárta, ki mesét mondott.
Mégjárta, ha észrevették, rögtön
börtönbe vetették. Az apó is, aki
férjem, börtönben ül, mert
meséltem. Meséltem a
királylánynak, nem is egyet,
talán százat. Nagy beteg volt
szegény akkor, meséltem én
alkonyatkor. Majd mikor az égi
rétet csillagozták pipitérek,
meséltem én messzi tájról, jó tett
helyében jót várj. Hányszor
kérte, „hogy meséljek! Azzal
aludt, azzal ébredt.
Nemrég aztán ... Ezt is mondjam?
Halljuk a folytatást nyomban!
Az ajtónál hallgatóztak,
s elmondták a főtudósnak,
már-már elvittek a strázsák,
már a zárkaajtót tarták, mikor
megtudta ezt Bájós, rögtön
szaladt a királyhoz... (Más
hangon)
Annak meg épp, szerencsére!
Fájás tört a tyükszemére, nem
mehetett hozzá senki, és
Bájós ezt használta ki ...
Amit mondtam, mind így történt.
Mivel megszegtem a törvényt, várt
a börtön. De a szentem kijárta,
hogy énhelyettem Apó menjen,
öreg társam.
LEGÉNY (halkan) Ó, a lelke! ... Ó, a drága!
(Kis ábrándozás után)
Gyakran fáj a király lába? DADA
Fájdogál az bizony gyakran, hát
így mondják, így hallottam.
LEGÉNY Miért? Hát te sose láttad?
DADA Én? A nagy királyi lábat? Nem
láthatják a tyükszemem,
csak a főfő tudós szemek!
Tán még ... szavam megbocsássa ...
maga a király se látta.
LEGÉNY (eltűnődik) Jó ezt tudni! ... Biceország
királyát is jól becsapták.
Mily sötétség! ... Mily gonoszság!
(Tőpreng)
BÁTORSÁG Vigyázz! Nem állnak az órák!
Minden percnek nagy az ára!
Ítélné nekem nemsokára.
LEGÉNY Igen, igen, igazad van ...
(Mint aki álomból ébred, sorra nézi
az álarctalan arcokat, föl és alá jár,
majd a homlokára csap) Igen! ... Ez
az! Megvan! Megvan! Ide hozzám, s
hanyatt-homlok tegye ki-ki, amit
mondok! ...

Odasereglenek köréje, nem hallani, mit mond, de időn-ként
lelkesen fölkiáltanak, majd különböző irányba el-
szaladnak. Dadával külön sutorog, majd ő is elmegy.
Először sántít, de aztán abbahagyja, rendesen lépve
hagyja el a színt. A legény magára marad, előrejön

Elmegyünk hát mesehősnek,
én is, meg a Héterősek.
Nem hazudunk mi, csak játszunk,
igazságért kell csatáznunk, hogy
ne legyen senki sánta, ne a kátyús
utat járja. Mert nagyon szép ez az
ország, békés népe végzi dolgát,
hegyen, völgyben, tág mezőkön,
a hét erő él a földön. Bármerre
jár tekintetem, búza,
gyümölcs, szőlő terem. Miért
van az, aki sántít, biccent,
bókol és mást ámit, annak van
itt csak jó dolga? Kiismertem
őket sorra: Önzők, sandák és
bitangok, harácsolnak pénzt
és rangot, de napjaik véget
érnek s híre se lesz
nagylegények, fő-fők
legeslegessegek, méreghintő
énkedések, armánykodó
nagylegények hamis, hazug
énekének! (Kis szünet után)
S mert Egyenes az én nevem,
kimondom hát egyenesen,
szánom mind, kik sántítanak,
ép lábbal is bénán járnak,
fejük bölintásra jó csak, lelkét
nem érzik a szónak... Csak az
ifjak, a gyermekek őszinték
még, nekik hiszek! A
szemükkel kéne nézni, szívük
szerint szólni, élni. Álmodnak,
ez védi őket, és ezért is
héterősek!

MÁSODIK RÉSZ

A függöny előtt. Balról a dada, jobbról a legény oson
középre. Félhomály van.

LEGÉNY Pszt! Pszt! ... Jelszó?
DADA (óvatosan) Héterősek.
Minden rendben? Elintézted?
LEGÉNY Elcsaltam a bakót innét,
DADA sokkal messzebbre, mint hinnéd.
LEGÉNY Leitattam pálinkával ...
DADA Tehát részeg?
Ez is rá vall!
LEGÉNY S nem jön vissza, hogyha hívják?
DADA Hagytam neki sok pálinkát. A
favágók kunyhójában ezt
vedeli most javában, s
megkértem a favágókat, el ne
engedjék még holnap.
LEGÉNY S a farkasbőr?
DADA (hátramegy és egy zsákot hoz) Itt a zsákban A
favágók adták ...
LEGÉNY Bátran,
tovább, jól megy minden!
DADA Hála...
LEGÉNY Majd a végén, csak utána!
Addig ki-ki tegye dolgát,
s felocsúdík Biceországot!

A legény megszorítja a dada kezét, majd mindegyikük
elmegy abba az irányba, ahonnan jött. A dada hátán viszi a
zsákot. Mielőtt a függöny fellelül, még a színpadról a
következőt hallani:

„Közhírré kihirdettetik,
hóhér, bakó kerestetik.
Három arannyal fizetik
a törvénynek szánt munkáját.
A börtönnél reggel várják,
keresse a Főfőstrászt ...”

(Kis szünet után már távolabbról hallatszik)
„Közhirre kihirdettetik...”

Főlmegy a függöny

A királyi palota tróntermét látjuk. Oldalt vaskos oszlopok. Középen féloldalasan szemben a lépcsős trónszék. A szemben levő oldalon beszélget a Főbicegő és az Al-bicegő. Bőcögő, az udvarmester többször átmegy a színen, körbenéz, biccent, de nem szól. Az oszlopok, a szék-lábak, a zászlók rúdjai görbék, ferde a trónszék is. Kör-ben a falon girbe-görbe címerek stb.

FŐBICEGŐ (kellő ferde tartással, de rangját hangsúlyozva)

Itt az idő! ... Nemsokára jön országunk nagy királya. Megtudjuk, hogy miként döntött, s hozhatják a hóhértönköt. Levágják a bűnös lábát, s országszerte szétkiáltják:

Így jár minden bitang, vétkes! Királyunkra! ... Jó törvény ez! ALBICEGŐ (körülsántikálja alázatosan)

Méltóságos Főbicegő szavam szádból biccent elő! Úgy igaz mind, ahogy mondod, szót már hozzá nem is toldok. Az én agyam úgysem ér fel méltóságod nagy eszével!

FŐBICEGŐ fenségesen bólogat, majd odabiccent a köz-ben bekacsázó Főfőstrázsának is, aki Bőcögőt kíséri. Bőcögőnek alázatosan bólint. Bőcögő kimegy, a Főfőstráza bent marad

Öhöm-böhöm . . . Krákom-brákom

(Krákog)

Jutalmamat el is várom!

Én voltam, ki jelentette, mit vétett az esztelenje.

(Bizalmasan)

De van itt más.. .

(Körülnéz)

Furcsa ármány!

Tegnap eltűnt a királylány!

S ha nem lelik meg ma délig, a király jöveteléig,

tudósunk nagy bajban leszen...

Ez más dolga . . . Mosom kezem!

Helyes! Úgy van. Mossuk kezünk.

Mi erről már nem tehetünk,

hogy hanyagok, restek mások,

nekik én nem kaparászok!

Úgyis minden kincs és arany

az ő degesz zsákjukban van.

FŐFŐSTRÁZSA (feléjük sántikál, láthatóan hallgatózik)

FŐBICEGŐ

Psztt!

(Fennhangon)

Azért én csak úgy vélem,

tudósunké minden érdem!

Nagy férfiú, bölcs és okos,

Összead és oszt meg szoroz.

Ő a törvény legfőbb öre.

Bárcsak több lenne belőle! . . .

Főfőstráza elbiceg és közben szorgalmasan bólogat

FŐBICEGŐ (hangot vált)

Na és ott van a főköltő! . . .

(Gúnyosan)

Tintanyaló, bendőt töltő, ríme

rémes, verse zagyva, és ezt

tartják olyan nagyra!

ALBICEGŐ (sűrű biccentgetéssel)

Úgy, úgy! Rémes. Úgy, úgy, zagyva!

És ezt tartják olyan nagyra.

Méltóságod nagyon kérem,

hallgassa meg költeményem. Nem

kérkednék, de hát így van, bizony

én ezt róla írtam.

FŐBICEGŐ
ALBICEGŐ

Rólam?

Ó, nem. Róla... RÓLA! Ki verseket húz karóba, rémes, romos rimmel rondít sorvégekre, úgy bolondít tudóst, királyt, királyasszonyt . . .

FŐBICEGŐ (kíváncsi)

Ejnye, nahát... Nosza, csak

mondd!

ALBICEGŐ (hízelgéssel, bizalmasan közelhajolva) A

nagy agya gyagya,
a kis agya gügye!
Gyogyós agyabugya,
agyalás az ügye!
(Szélesen mosolyog)

FŐBICEGŐ (nevet)

Ez jó! Ez jó! Hú barátom, költő vagy te, én úgy látom. Hogyan is van? Agya gyagya? . . . Ez jól hangzik! . . . Haha! Haha! Mondd el újra, hogy hadd halljam, ilyen jól már rég mulattam!

A nagy agya sya-sya!

A nagy agya gyagya . . . Haha! Haha!

A kis agya gügye!

A kis agya gügye . . . Hühe! Hhhühe!

Gogyós agyabugya...

Gyogyós agyabugya . . . Hhhuhua!

Ruha!

ALBICEGŐ

FŐBICEGŐ

ALBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ (közbevág)

ALBICEGŐ (zavartan)

ALBICEGŐ

ALBICEGŐ

ALBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ (közbevág)

ALBICEGŐ (zavartan)

ALBICEGŐ

ALBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

FŐBICEGŐ

... agyalás az ügye!

Gyagyalás az ügye!... Ugye!

Nem gyagyalás . . . tisztelettel...

De így is jó! Na? Ismerd el.

Dehogy . . . mondok ellent neked,

ismered a költészetet,

jobban, mint én, tudom régen.

S nem becsülnek érte, még nem.

Tudora vagy annyi másnak,

például a tudományak! . . .

FŐBICEGŐ (álszerénységgel)

Tudálékos itt az első!

Azt, hogy öt a kétszer kettő én

már réges-régen sejtem . . .

De hát mondd meg, mit tehettem?

Csak amit te, hogy titokban

igazamról álmodoztam.

Most meg mit tett?

(Rázza az öklét)

De megbánja!

Nem hívott meg a tanácsba.

Pedig nemrég megígérte,

meg is szolgáltam már érte . . .

(Gúnyosan)

Ő a tudós, ő a mester,

elhalmozták minden kegyel.

Tud szorozni, összeadni . . .

Szerezni és harácsolni! . . .

(Gúnyolódva)

Egyenes nincs, minden görbe, egész

szám sincs, csak a törtje . . .

Folytonosan csak ezt fújja, holott

minden kisdéd tudja. Ahogy egyszer

egy az három, ötször öt meg

tizenhárom. Álszent Tudálékos

Tódor, hadd tudja meg az utókor,

ezt is megírom majd versben...

FŐBICEGŐ (fölnyenesen)

Én bizony már meg is tettem!

ALBICEGŐ (alig tudja titkolni megdöbbenését) Mő-mő . . .

. mő-mő . . . méltóságod, versbe

szedte a galádót?

Ó, hát ön is?... Ön is költő? Igen,

mindez szembeötlő! Hogyhogy

eddig nem sejtettem?!

Összefoghatnánk mi ketten.

Főbicegő észreveszi, hogy a Főfőstrázsa arra settenkedik
Tudálkos Tódort végre ...

FŐBICEGŐ (közbeváág)
Főlemelnénk a helyére !

ALBICEGŐ (nem figyel)
Ketten vetnénk neki gáncot ...

FŐBICEGŐ (hangosan)
Legyen örökös tanácsnok!

Főfőstrázsa Albicegő háta mögött áll, bólogatna, de
elbizonytalanodik, fülét tágtítja ujjával, mint aki rosszul hall.
A Főbicegő integetni próbál az Albicegőnek

ALBICEGŐ Kibillentenénk helyéről !
FŐBICEGŐ (kiáltva)
Szobrot érdemelne régtől !

ALBICEGŐ Koszorúját megtaposnám!
FŐBICEGŐ Vérem árán is megóvnám !
FŐFŐSTRÁZSA (még mindig a fülét tágtítva, eléjük lép)
Hogyan is van? ... Uraságtok szavaiba belevágok ...

Albicegő csak most érti meg a dolgot
FŐBICEGŐ Főlösleges, Főfőstrázsa.
Inkább vigyázz a királyra,
vigyázz két fő emberére,
tudósára, költőjére.
Arról szoltunk épp az elébb ...

ALBICEGŐ (dadogva)
Fo-folytattunk eszmecserét,
böszmecserét ... böszme eszmét,
hol-hol van a ki-királylány ...

FŐBICEGŐ (félretolja, ő áll a Főfőstrázsa elé)
Hogy milyen sok itt az ármány!
Fűrkészve kell föl s le járni,
minden szóra ját vigyázni ...
(Közelhajolva)
S helyén legyen mindig eszed,
mert a fejed elvesztheted !

Főfőstrázsa tőpreng, a színen megjelenik Böcögő, körülnéz, a
Főfőstrázsa gyorsan odabiceg hozzá, majd vissza-néz a
Főbicegőre, nyitja a száját, de csak szalutál. Böcögő
rálegyint, igazít a trónon, aztán kisiet

FŐFŐSTRÁZSA (meghunyászkodva jön vissza) Fűrkéssz,
figyelj, leskelődjél, mind gyanús
ki levegőn él, mind gyanús, ki
beszél, hallgat, áhítja a
forradalmat!

A Főbicegő bólogat, de csak lassan, Albicegő pedig sú-
rűn

FŐBICEGŐ Nincs is más, csak gyanús ember,
de én szemmel tartok, szemmel
mindenkit, ki él és mozog!
Csak dicsérem gondolatod!
Légy is mindig ilyen éber!
S hogyha nem megy szépszerével,
fogj fégyvert a hitszegőkre,
te vagy itt a törvény őre !

Főfőstrázsa tátog, de nem szól, tiszteleg és elbiceg

ALBICEGŐ Jaj, de jó, hogy ilyen bölcsen
szóltál, uram, mert különben ... FŐBICEGŐ
(főlényesen)
Mert különben régen végünk.
Furfanggal lehet csak élnünk.
Bízd rám magad a jövőben, kérj
tanácsot mindig tőlem!
Te csak hallgass! Majd én szólok
helyetted is !

ALBICEGŐ Ahogy mondod, úgy csinálom,
úgy lesz minden, mert fejem is
elveszitém.

FŐBICEGŐ (bólogat)
Helyes ! Bízd rám magad bátran,
bent leszünk még a tanácsban !
Tudálkos kitürt engem,
pedig ott kellene lennem!
Majd meglátod, ott is leszek ...

ALBICEGŐ A versedet említetted,
hadd halljam már, mondd el,
kérlek !

erőt nyerek vele tőled !
FŐBICEGŐ (kereti magát)
Egyszer, máskor, tán elmondom,
most. igazán más a gondom! ALBICEGŐ
Nagyon kérlek!

FŐBICEGŐ Nincs időm már ...
ALBICEGŐ Fülelem csak a versedre vár!
FŐBICEGŐ Kissé hosszú a költemény.
ALBICEGŐ Nem baj, biztos igaz s kemény.
FŐBICEGŐ (fontoskodva kezdené, de újra arra sétál a
Főfőstrázsa)
Óhöm-köhöm, krákom-brákom ...
(Köhög)
Nagyon várom már királyom,
meg tudósát s főköltőjét ...
Az ítélet hirdetését.

ALBICEGŐ Most már én is csak tipródok,
FŐFŐSTRÁZSA jöhetnének az apródok.
Szólhatna a harsonájuk, jelezve,
hogy jön királyunk. Én addig is
ellenőrzök, megvannak-e mind
az örök? (Hozzájuk hajol)
Méltóságtoktól is kérdem,
hallották-e, a környéken
idegen jár...

FŐBICEGŐ Egy szélhámos?
FŐFŐSTRÁZSA A neve, khöm, Görbe János. Azt
nyomozom, azt fűrkészem, mit
kereshet e vidéken?
Csak kapjuk el ! Gyanús nagyon,
szemét, fogát kinyomozom! (Katonás
tartással, szigorú arccal elbiceg)
Egy idegen?

ALBICEGŐ Mit akarhat?
FŐBICEGŐ Vajh, velünk vagy mással tarthat?
ALBICEGŐ Idegesen kezdenek el sétálni

Annál inkább mondd a verset,
gondolata tán vezethet engem
is a közös harcban.

FŐBICEGŐ Nem bánom, bár nem akartam ...
ALBICEGŐ Mondd csak kérlek, alig várom.
FŐBICEGŐ Legyen. Kezdem ...
ALBICEGŐ Címe már van?
FŐBICEGŐ Címe? ... Címe, az még nincsen ...
Nem is fontos.

Nem, biz' isten !
FŐBICEGŐ (arcvonásait igazítva kezdi)
Tudálkos Tódorka,
orra lila uborka,
mizből-mázból a burka,
keze-lába is hurka!
(Albicegőre néz)
ALBICEGŐ Remek! Remekmű ez! Nahát! ... Úgy
iszom a gondolatát, mint jó italt, s
rögtön részeg leszek tőle ... Ily
merészet !

FŐBICEGŐ (elégedetten mosolyog, öntelt kifejezéssel
folytatja)
A feje meg dinnye, tők,
tudománya csütörtök!
Harapós ám ez a dög,
habár mindig sündörög!
ALBICEGŐ Bravó! Bravó! Szelindék,
habár nem is szelid dög!
Valahol tán itt kezdődhet
minálunk a nagy költészet!
FŐBICEGŐ Köszönöm a szíves szokat.
hát valóban ilyen jól hat?
ALBICEGŐ (most lendülne bele a hízelgésbe)
Hogy valóban? A fülemnek
szebb muzsikát ...

Két álarcos apród jön be a harsonával és megfújják
FŐBICEGŐ Pszt! . Pszt! ... Jönnek! ...
BÖCÖGŐ (igen gyorsan besántikál)
Bejelentem, jön a király!
Térdsántítás! ... Neki kijár!
(Kisiet)

Elöl a király vonul, feltűnően nagy sántitással, palástja sűrölja a padlót. Ahogy sántít, biccen a feje, le akar esni róla a korona, Böcögő hol jobbról, hol balról fogja és illeszti vissza a koronát. Mellette jön a királyné, két harsonás fogja az uszályát. Az ő kis koronáját a dada fogja, de most elegáns ruhában van. Aprókat sántít a királyné és a dada is. Mögöttük Tudálékos és a költő vonul. Végül a két strázsasántít nagy ceremóniával, majd keresztben tartott alabárdal megállnak. A Főfőstrázsas is tiszteleg, Főbicegő és Albicegő szintén

TUDÁLÉKOS (amint a királyi pár elfoglalja helyét (t trónon, előrelép)

Hódolatom!
(Meghajol)

felségteknek!
S kérek türelmet, kegyelmet,
hogy elmondjam tudományom,
mai napi lontolásom...

KIRÁLY (legyintve)

Mondjad, mondjad, gyorsan,
gyorsan !

Ha ily országos nagy gondban
kell énnekem sántikálnom,
bizony megfájdul a lábom!
(Sírósan folytatja)

KIRÁLYNÉ

Sajog is már minden bütykőm!
Nekem mégis itt kell ülnöm. A
tyúkszemem lüktet, éget ! Unom
már a sok beszédet.

Na, de felség! ... Tódor mester, azt
javaslom, rögtön kezd el ! Hadd
tudjuk meg ma is gyorsan, mi
mozog a csillagokban? Mit jósol az
égi ábra? Aztán térjünk majd a
tárgyra.

TUDÁLÉKOS (fontoskodva vesz elő egy nagy papírt-
keresztet, forgatja s nagy nehezen
megtalálja az elejét)

Köszönöm a kegyességet!
(Meghajol)

Hallgassák hát Tifelségtek a
csillagok mit mondanak.
Tegnap, tudjuk, lement a nap,
este lett, nagy sötét este, és a
hold megnőtt kerekre, a
csillagok is feljöttek, pötyözve
az égi zöldet, a távoli sanda
bércek

villogtattak sok lidércet.
Lenn a fák meg elhajoltak,
lombjaikkal szelet fújtak.
Mert nagy bölcsen én kilestem,
szél lapul a levelekben. Egy
darabig állva állják, majd a
szelet fák csinálják! A telet a
fehér festék. elhintik valami
besték. A sarat is ők dagasztják
s folyton lábunk alá rakják,
hogy elessen, aki sánta, nyakig
merüljön a sárba. (Főlemeli a
hangját)

Azért vagyok mindig résen,
hogy ezeket kifürkészem! De
a tűz is furcsa móka, a
vizünket mind eloltja. Régi
törvény: folyó, patak, kell,
hogy tüzet fakasszanak! (Kis
szünet után)

Am legrosszabb, ha egyenes
a kés és a húsunkba nyes !
A vas, a vas nagy-nagy veszély!
Ezt súgta a csillagos éj. Bárdot
nem hordhat csak bakó. A vas
börtönrácsnak való. A tudomány
tudja, persze: fából jó csak kés
meg fejsze! Kivétel az alabárd,
ezt acélból kalapáld !

És most hadd foglaljam össze:

egyenes nincs, minden görbe!
Egész szám nincs, csak a törtje. A
fákat itt körbe-körbe

s a bokrokat kikell vágni,
s nem tudnak majd szelet hányni !
(Súgva)

Mint köztudott, orkán torkán
jön világra a boszorkány! ... KIRÁLY
(erre megrezzen és máris hadarva parancsol)
Parancsom a hatóságoknak:

még ma vágják ki a fákat!

A patakot kútba merjék,
a fejszéket fából verjék ...

Avagy sárból, én nem bánom.
csak a tyúkszemem ne fájjon! A
trónülést berekesztem,
jobb énnékem, hogyha fekszem. (Föl
akar kelni, de a királyné visszatartja)

No, de felség !
(Tudálékoshoz)

Térj a tárgyra!

KIRÁLYNÉ

TUDÁLÉKOS

Biceország nagy királya!

Hátra van még az ítélet,
abban döntsön Tefelséged !

KIRÁLY (siránkozva)

Hogyan döntsek? Fáj a lábom!
(Mozgatja a lábát a palást alatt, s
közben kilátszik a cipője, látni, hogy
az egyiknek sokkal magasabb a
sarka, mint a másiknak. Föl is ugrik a
trónról, körbeszalad, föl-emeli a
palástját és mutatja a lábát)

TUDÁLÉKOS (körülpillant, hogy valaki észrevette-e.
Gyorsan közelebb megy a király-hoz,
aki újra, nyögve visszaült a trónra)

Hogy rend legyen az országban,
hogy nyugodtan alhass éjjel,
sújts le mostan erős kézzel!

KIRÁLY (megint fájdalmas arccal tapogatja a lábát, új-ra
látni az egyik, sokkal magasabb
cipősarkot, Tudálékos alázatosan, de
sebesen odahajol és ráhúzza a
palástot)

A tyúkszemem ! ... Jaj, a lábam !

Jöjjön ide Bájjos, lányom.

Szeretném, ha rögvest hozna
borogatást a lábomra!

KIRÁLYNÉ (magához inti a dadát, súg neki valamit, a dada
bólint, majd int a két apród-nak és
kimennek)

Rögtön végzünk, megyünk, felség,
Hadd kérjem én engedelmet.

Az ügy, ugye?...

(A tudósra néz)

Nagy, országos?

TUDÁLÉKOS

Döntésre vár falu, város !
Nincs szükség, csak néhány percre.
Készen van nagy költőnk verse.
Abból megtudjuk, mi történt, hogyan
szegték meg a törvényt!

BÖCÖGŐ (előlép)

Lépjén hát elő a költő,
szava legyen fülünk-töltő!
Töltse fülünk rímmel tele,
az a hallás jó étele ...

(Visszalép)

SETTEN-SUTTON (alázatosan, hajbókolva-bicegve előlép, ő
is papírtkeresztet vesz elő, forgatja,
majd kezdi)

Azzal kezdem költeményem,
nagy királyunk soká éljen.
A királynét kincses jókkal
halmozza el s ezer bókkal !
S Bájjoska, a szép királylány,
gyémánt legyen koronáján...

KIRÁLY (főleszmél lábsimogató szendergéséből) Bájjos!

Ügy ám, hol van Bájjos?

KIRÁLYNÉ (magának) Jöjjön tüstént a királyhoz!
Jöjjön az én drága kincsem!
O, mi lesz, ha sehol sincsen?...
(Hangosan)
Épp az imént küldtem érte.
Folytassátok gyorsan, végre...

SETTEN-SUTTON Az történt, *hoggy... hoggy az*
történt...
(Megzavarodik és nem találja a folytatást)

TUDÁLÉKOS (félrelőki Setten-Sutton)
Felség! Megszegték a törvényt!
Szörnyűbb ez, mint bárakármí!
Egyenesen ,mertek jární!
Azaz... valami rossz némben
nem sántított, úgy merészelt
táncolni és énekelni.
Ezért kell most törvénykezni.
Nem szaporítom a szókat,
szólni kéne a bakónak! ...

A király szólni akar, de Böcögő megelőzi

BÖCÖGŐ Úgy van! Minek ide több szó!
Álljon elő a vén bakó!

FŐFŐSTRÁZSA (félve, hajlongva Böcögőhöz lép, félig súgja)
Kegyelmet és engedelmet...
A vén bakó világgá ment. Napok óta
sehol sincsen .

BÖCÖGŐ Akkor másikat kerítsen !
Főfőstrázsa kimegy
(Tudálékoshoz, türelmetlenül)
No, mi kell még? Mondjad
végre! ...

Jó királyunk tyúkszemére!
Megharagszom! ...

TUDÁLÉKOS (gyorsan közbeszól)
Ő már döntött!
Hozzák be a vágótönköt,
s hozzák végre azt .a némbert.
(Böcögőhöz)
A többit, ő, te vezényeld.

BÖCÖGŐ (kiabál, hadar)
Rönköt, tönköt, bakót, némbert!
Vegyünk végre elégtételt!
Lásd, királyunk alig bírja,
és hol van a tyúkszem írja?

KIRÁLY (fölpattan, majd jajgatva visszaül a trónra) Az ám!
Hol van? Meddig várjak? Szenvedni
kell a királynak?! Jajaj! Bájjos! ...
Szemem fénye ! Hívjátok már ide
végre! ...

A dada félig a háttérben fut be, a királynéhoz hajol súg neki valamit, a királyné fölpattan a helyéről ... dada kisiet ...

KIRÁLYNÉ Tódor mester! ... Setten-Sutton . .
Főudvaros! . Meg kell tudnom ...
(Szája elé kapja a kezét, leül..
idegesen nézeget)

TUDÁLÉKOS (pattan)
Igen, felség ! ...

SETTEN-SUTTON (m. f.) Parancsára!...

BÖCÖGŐ (m. f.) Nekem jelents, Főfőstrázsa ...
FŐFŐSTRÁZSA (líhegve sántikál be, de mindhármán elállják az útját)
Izé ... mizé ... Megvan! ... Már most

Mindnyáján feléje fordulnak, egyszerre kérdik

TUDÁLÉKOS Bakó?

SETTEN-SUTTON A törík?

BÖCÖGŐ Gyógyírt?

KIRÁLYNÉ Bájjos?

Főfőstrázsa ide-oda forog, nem tudja, kinek jelentsen

BÖCÖGŐ (a két másikat erélyesen félretolja, ő lép a Főfőstrázsa elé)
En mint udvarmester mondom,
Itt most minden az én gondom!
Nekem jelents, Főfőstrázsa . . .
(A másik kettőnek mutatva fejét,
jelzi, hogy a Főfőstrázsa bolond)
valami nincs rendben nála.

FŐFŐSTRÁZSA (sértetten)
Gyanús ! Gyanús ! Tudom,
tudom...
(Üti a fejét)
Csak a szolgálati úton
járhatok, mert az göröngyös . . .
(Fejére mutat)
De itt annyi minden röpdős...
Izé-mizé, mit akartam?
Nincs! ... Ami volt a parancsban !
Mi volt, ami most már nincsen?
...összevissza beszélsz mindent!
Bakó nincsen!... De mégis lett.
egy idegen jelentkezett.
Egy idegen?

BÖCÖGŐ Ily hirtelen?

FŐFŐSTRÁZSA Nem szívelem!

TUDÁLÉKOS ALBICEGŐ (m. f.)
Gyanús nekem ! . BÖCÖGŐ (pattog)
Bárki, jöttment, jöjjön gyorsan!
SETTEN-SUTTON No. legalább már bakónk van. SETTEN-SUTTON Nem szeretem a folyó vért...
FŐFŐSTRÁZSA Parancsáral... Itt a hóhér!
A hóhér csuklyában jön be, merev lábbal lép, a legény ő.
Vele jön két kisebb csuklyás alak, két Héterős, ők hozzák a tönköt. A legénynél pallos

LEGÉNY (mély hangon)
Itt a hóhér, itt a tönkje!
Fej vagy láb megy itt ina tönkre?!
(Pallosát fenyegetően lóbálva lép egészen előre, ekkor veszik észre, hogy nem sántít)

TUDÁLÉKOS Hé! Megállni! Nem jól láttam? Itt valami áruslás van!
Nem s á n t í t a hóhér! ... Lába ...

SETTEN-SUTTON (fontoskodva közbevág)
Mintha egyenesen járna!
(Közelebről nézi)

Megszegte az ősi törvényt!
Itt most felségsértés történt!

LEGÉNY Sántasággal már megjártam!
Azóta is fa
(Ütögeti)
a lábam.
Bükk az egyik, másik nyárfa, s
mintha nem annyira fájna ... KIRÁLY
(főleszmél)
Nem fáj?... Nem fáj egyik láb
sem?

LEGÉNY Nem bütyközi ujjad tyúkszem?
Nem hát, felség, bütyköm sincsen,
nyárfán, bükkfán nem nó
tyúkszem ...

TUDÁLÉKOS Itt valami nincsen rendben!...
(Előrelép)
Felség ! ... Engedd, s kiderítem !

KIRÁLY (erélyesen leinti, az egészről csak ez érdekli) Szót
se másról ! ... Folytasd bátran. Kínoz
engem mindkét lábam. Főként a bal
...

DÖCÖGŐ A jobb, felség!

KIRÁLY A jobb rosszabb? Nahát! Tessék.
Ő csak jobban tudja nálam.
A rossz lábam a jobb lábam!
(Mérges)
A cécónak vége mára !

KIRÁLYNÉ (bizonytalanul, idegesen)
Végezzünk hát valahára!
Talán bizony jobb is lenne,

ha a király lepihenne
s vele ófelséges lába ...
TUDÁLÉKOS Nem úgy, király! ... Az országra, bicenépre!
... Nem úgy! Mondom, itt a helyed
még a trónon!
BÖCÖGŐ Itt a helyed, ez a törvény...
TUDÁLÉKOS S különleges a körülmény! ...
BÖCÖGŐ Jó szolgádnak, király, engedd,
hadd teremtsen végre rendet!
KIRÁLY Teremts! ... De türelmem fogytán,
vagy a király is te vagy tán?
BÖCÖGŐ (megszeppen)
Dehogy, felség! ... Hova
gondolsz . .
Fényes felség ... Csak gondodból
vesz el szolgád . . .
(Erélyesen)
Hol a némbér?
Ne kelljen még szólnom kétszer!
Vezessétek rögtön ide
s le a lábával izibe! . . .
LEGÉNY (előrelép)
Uram, király! Hadd beszéljek.
BÖCÖGŐ Coki bakó! ... Félreérted
itt 'a tiszted.
TUDÁLÉKOS (előrelép)
Gyanús nekem!
Ki lehet ez az idegen?
FŐFŐSTRÁZSA (ő is ott sündörög)
Gyanús! Gyanús! Bár a lába
bükkfá, nyárfa vastag ága...
Gyanús, gyanús! ... Megvizsgálom,
máris körülsántikálom . . .
(A legényhez megy, lehajol és ko-
pogtatja a lábát, majd felkiált)
Cselszövés ez! Ármány! Ármány!
Nincsen cipő a falában!
LEGÉNY (nevet)
De hát urak! Bükk ez s nyárfa! S
ki húz cipőt a faágra?
KIRÁLY (nevet)
Koronámra! ... Jól megmondtad!
FŐFŐSTRÁZSA (mélyebbre hajol, majd letérdel és úgy
vizsgálja a lábakat)
Ármány mégis! ... Ezek ujjak!
(Rákoppint a legény meztelen ujjaira)
LEGÉNY Jaj! Jajaj! . . .
(Észbekap)
Ó! ... Nem is fájnak.
Kis ágai bükknek, nyárnak.
Főfőstrázsa a legény mellett áll, de a többiek is oda-
gyűlnek, csak a Főbicegő és az Albicegő tétovázik, végül is
oldalt maradnak
FŐBICEGŐ (Albicegőhöz, félig sűgva)
Most mit tegyünk? Hova álljunk?
ALBICEGŐ Figyeljük csak a királyunk!
FŐFŐSTRÁZSA Ármány!... Ármány! Hús és vér
ez!
Nem fából van, ezzel érez!
(Fogja a legény lábát)
TUDÁLÉKOS (lehajol)
Felség! ... Kilátszik a lóláb!
ez az igazi valóság!
Vizsgálatot kérek nyomban!
Főfőstrázsa, nézd meg jobban,
tényleg fából van-e lába?
Vagy csak titkon bedeszakázta?
FŐBICEGŐ (Albicegőhöz, határozottan)
Itt az idő! Jöjj előre!
(Előrelépnek)
Felség! Sejttem, ki e dőre!
(A legényre mutat)
Tegnap elrabolta Bájost!
Azért nem jön a királyhoz.
ALBICEGŐ
KIRÁLY (főáll, hápop)
Ki az? Mi az? Elrabolta?!
Feje hulljon nyomban porba!
(Nagy zaj)
Hóhó! Bakó!

(Észbe kap)
Órség! Strázsák!
Országunkat így vigyázzák?!
Kavarodás, kiabálás, Tudálékosék hátrahökölnek
FŐFŐSTRÁZSA Órség! Órség! Ármány! Ármány!
(Fől és alá futkos, biceg, leesik a
csákója)
Nincsen cipő a falában...
(Fejét veri)
Nem is faláb, hús és vér ez!
Itt valami cselszövés lesz!
Órség! Órség! El kell fogni!
Lábujjain nincsen zokni. A
nagyujja sandán nézett.
Gyanús! ... Ármány! Cselszövés ez!
A strázsák futva sántikálnak, és maguk előtt lökdösik a
rongyos kendőbe burkolt, hátrahökölt kezű Bájost
TUDÁLÉKOS órség! ... Végre! Fogjátok le!
Fejét azonnal a tönkre ...
A strázsák, akik nem értenek semmit, Bájost tuszkolják a
tönkhöz
Ez a némbér . . .
(Elhallgat, fölimeri Bájost)
SETTEN-SUTTON (ő nem látja a lányt)
A fő vétkes!
DADA (sírva sántikál be, és a király elé veti magát)
Az én bűnöm, az én vétkem!
Szólnom kellett volna régen.
A szívemet bűn gyötörte,
az én fejem való tönkre! . . . KIRÁLY
(még nem látja Bájos arcát, mert féloldalasan áll)
Mi történt itt? Mit beszél ez? Ó
a bűnös? Ó a vétkes?
A rabló meg most is szabad?!
LEGÉNY (leveti a csuklyát, mindenki hátrahököl, fel-
hördül)
Ledobom a falábakat!
(Leveszi a lábáról a léceket, félre-
dobja, majd ruganyos léptekkel
tornáztatja a lábát)
Ó az! Ó az!
FŐFŐSTRÁZSA Felségsértés!
TUDÁLÉKOS
SETTEN-SUTTON Rimé s . Rémes!
BÖCÖGŐ (előrelép)
Még egy lépés
s halálfia leszel! . . . Órség!
KIRÁLYNÉ (főáll, ekkor ismeri föl Bájost)
Elájulok! ... Ez a hőség!
Elhanyaglatlan, de a legény elkapja, az órség moccanna, de a
két csuklyás eléjük áll, visszahökölnek. A legény óvatosan
leülteti a királynét, majd odamegy a dada DADA
Engedd, fiam, jobban értem ...
Most már ügyis mindegy nekem.
LEGÉNY (a király trónja mellé áll, s határozottan, pa-
rancsolóan szól)
Lábamra fát kellett tenni,
hogy ne tudjak most bicegni.
Mert a faláb intó jelkép . . .
TUDÁLÉKOS (rikoltva)
Meddig türjük még ezt, felség?!
LEGÉNY (nem törődik a Tudálékoskal, még hangosab-
ban, határozottabban)
Felséged sem sántít, csak, ha
nagyobb egyik cipősarka!
Igaz rendet kell itt tenni!
(Csöndesebben)
Bizony, nem tudok bicegni,
király uram, jó a lábam
s bár raboltam . . .
Csak a vágyam . . .
KIRÁLY (kezd magához térni és fölimeri Bájost) Csöndet!
. . . Furcsa álmot láttam. Azt
álmodtam . . .
(Dörzsöli a szemét, s végre bizonyos
abban, hogy ébren van, s tényleg
Bájost látja)

BAJOS *(ekkor fordul oda, s kiszakítja kezét az egyik strázsából, a királyhoz szalad, a legény eloldja, a strážsa bizonytalan, nem mer odamenni)*
Apám!...

KIRÁLY *(kitárja a karját)*

BÁJOS *(simogatja)*

KIRÁLY

BÁJOS

KIRÁLY

BÁJOS

Közben a két meglepett strážsa kezéből a két csuklyás kiveszi az alabárdot

FŐBICEGŐ *(eltávolodik a nyomakodóktól és int az Albicegőnek)*

ALBICEGŐ

FŐBICEGŐ

ALBICEGŐ *(fejére csap)*

A Főbicegő a szájára teszi az újját és együtt kisurran-'nak

KIRÁLY *(hol bájosra néz, hol a legényre, de közben sziszeg, mert fáj a lába Bájós is hol rá, hol a legényre mosolyog)* Ó az orvos? ... Hát nem rabló? Hát nem hóhér? ...

BÁJOS

LEGÉNY *(mosolyogva)*

KIRÁLY *(visszaül megdöbbenésében, s jajgat, fogja a lábát)*

A mozgolódás nagyobb lesz: kiáltások: „Órség!” „Rab-ló!” „Tolvaj” „Ármány!”, és újra dulakodnak

LEGÉNY *(hangosan)*

BÁJOS

ha hozzád ad feleségül

(Nevet, majd elkomorodik)

Tudálékos!... Főporoszló!

Ki a tolvaj? Ki a rabló? Meglakoltok ti .s a strážsák! . . . De most nézzük apám lábát. *(Leveti a kendőt, odalép Tudálékoshoz, az hátrál, majd a Főfőstrážsához, de nem sántít, ruganyosan lépked, a Főfőstrážsa csak tátoz, kapkod, leveri sisakját tisztelgés közben)*

KIRÁLY *(nyög)*

BÁJOS

KIRÁLY *(nyögve)*

TUDÁLÉKOS *(nem akar belenyugodni a dologba, rikácsol)*

SETTEN-SUTTON

FŐFŐSTRÁZSA

TUDÁLÉKOS

FŐFŐSTRÁZSA

DADA *(elegáns ruhában lép elő)*

KIRÁLYNÉ *(éppen magához tér)*

LEGÉNY *(tréfásan)*

KIRÁLYNÉ *(Bájoshoz)*

BÁJOS *(kedvesen közbevág)*

KIRÁLYNÉ *(bólogat)*

DADA *(sietve jön)*

A királyné vízzel marokszám szedi be a gyógyszert

KIRÁLY

LEGÉNY

A zajongás újra megnő

KIRÁLY *(nagyon határozottan int, kiáltva mondja)*

Tudálékos, a Főfőstrážsa, a költő hátrahúzódnak, s velük a fegyvertelen strážsák. Majd közben sügnak-bügnak, kiküldik a Főfőstrážsát és a strážsákat fegyvere-kért. A költő is kimegy, csak Tudálékos rázza az öklét hátul

TUDÁLÉKOS *(magának)*

Háta mögött megjelennek a farkasbőrbe öltözött Héterősek, és hallgatják, mit motyog

LEGÉNY

KIRÁLY *(megdöbben)*

LEGÉNY

Volt vele egy vén boszorka!
En voltam az! ... Nézd csak,
szolga!
(Hátramegy, előhossa a rossz kendőt, haját fölborzolja, átöltözik)
Jaj ! A fejem! ... Lüktet! Dobol!
(Dadához)
Te is? ... Te is ármánykodol?
(Elhanyaglik, de a dada kendővel legyezi, nemsokára felül)
Hozzál gyógyszert, tiszta vizet ...
Ne is egyet, inkább tizet!
(Bájoshoz)
Ó, te ! ... Alig ismered rád !
Hol van hercegnői ruhád?
Hol van rólad a sok ékszer?
Nem megmondtam már elégszer ...
(kedvesen közbevág)
Anyám, édesanyám, drága,
csak a fejed, az ne fájna!
(Megsimogatja)
Ó, hát igen, fáj a fejem,
nem hozzák még a gyógyszerem?
(sietve jön)
Távozz, fejet fájdító kín! Itt
egy kiló kalmopirin!
Lóhalálban jövök, hozom!
A királyné vízzel marokszám szedi be a gyógyszert
Velem mi lesz? Jó doktorom, nem
bírom már, mindenütt fáj. Parázs
éget ujjaimnál... *(Nehézkesen lehajol
és próbálja el-érni a lábujjait, de a
palásttól nem tudja)*
Ugye, nem tudsz segíteni?
Ó! ... Dehogynem. Essünk neki!
A zajongás újra megnő
Király *(nagyon határozottan int, kiáltva mondja)*
Tudós! Költő! Strážsa! Távozz!
Ez az ügy lett most országos !
Tudálékos, a Főfőstrážsa, a költő hátrahúzódnak, s velük a fegyvertelen strážsák. Majd közben sügnak-bügnak, kiküldik a Főfőstrážsát és a strážsákat fegyvere-kért. A költő is kimegy, csak Tudálékos rázza az öklét hátul
Tudálékos *(magának)*
Ebbe én nem nyugszom bele! Vér
folyik itt! . . . Nem lesz mese!
Rögtön visszajön a sereg,
s lekaszálunk egy-két fejet!
Háta mögött megjelennek a farkasbőrbe öltözött Héterősek, és hallgatják, mit motyog
Ezt a legényt, ezt a fattyút
majd elsőként lenyakazzuk!
(Hátrább húzódik)
Ügy! Ügy! Hátrébb, urak, szolgálak!
Most az orvos teszi dolgát. Több
beszédnek nincs itt helye, Lábtól fáj
az ország feje!
Le a cipőt mindkét lábról,
sántaságot az országról !
Király (megdöbben)
A cipőmet? ... Sose láttam.
Ügy húzzák rám még az ágyban.
A palást meg eltakarja ...
Gyógyír csak úgy van a bajra,
ha leveted rögvest öket,
országzorító cipőket,
és ledobod nagy palástod !

	Hogyha lábad ujját látod! Mint ahogy én, (Mutatja a lábujjait, mozgatja őket) nézd, de szépek !		<i>zegeti a cipőjét)</i> De mi ez itt? Ez a... Fűző. Attól szoros ez a cipő!
<i>Tudálékos felhördül</i>			<i>A király kapkodva bogozza a cipőfűzőt, majd egymás után leveti a cipőket, megkönnyebbülten áll ott meztláb, buggyos nadrágban</i>
<i>KIRÁLY (tétován)</i>	Életkedved is föléled. Meztláb majd bölcsebb leszel, s igazabban ítélkezel.	<i>KIRÁLYNÉ (ámuldozik, a dada ugrik hozzá)</i> Ó, jaj ! Mit kell még megérenem?! Nagy a hőség! .. Végem! . . . Végem!	
<i>LEGÉNY</i>	Így lenne? Jaj ! Vedd le, tessék! (Kinyújtja a lábát, de a palást még így is eltakarja)	<i>KIRÁLY</i>	<i>(Lehanyatlík)</i> Végre ! ... Végre ! ... Levettem! (Járkál meztláb, mozgatja a láb-ujjait, arcán megkönnyebbült mosoly) Úgy érzem, hogy most születtem!
<i>KIRÁLY</i>	Magad vedd le őket, felség. Magam? (Föhláll) Jaj! Jaj! Égnek! Fájnak! Hola gombja a palásznak? (Keresi) Hol a gombja? Hol a csatja? Miért hagyatok magamra?		<i>Hátul újra ki akarnak törni Tudálékosék</i>
<i>TUDÁLÉKOS (fölcsilan a szemé, kissé előre jön, de a két alabárdos Héterős keresztbe teszi előtte az alabárdokat, így onnét kiabál)</i>	Ugye mondtam! . . . Ugye, felség ! Nem tied e kötelesség. Csak parancsolj, s minden szolgád Máris megteszi a dolgát. Ezt a... (A legényre mutat) Ezt a ...	<i>BÖCÖGŐ (megjelenik egy iszonyú nagy karddal. Megbomolva)</i> Megrendült az ég, föld, élet, én most mindenkivel végzek! (Két kézzel sem tudja fölemelni a nagy kardot)	
<i>BÁJOS (közbevág)</i>		<i>LEGÉNY (Héterősekhez)</i> Ki-ki tudja, mi a dolga! Kössétek mind egy csokorba!	<i>A legény odamegy és kiveszi a kezéből, egy kézzel könnyedén megsuhogtatja, attól hátrahőkölnek a körbevett Tudálékosék</i>
<i>TUDÁLÉKOS (előbbre tolakodva, de a két Héterős nem engedi)</i>	Völegényem! Nekem az a véleményem .. .		<i>A Héterősek kötéllel körbefutják a csoportot, többször is, majd egyikük tartja a kötél végét, a többiek hátat fordítanak a megkötözötteknek és leveszik álarcaikat, farkasbőreiket</i>
<i>LEGÉNY (gúnyosan)</i>	„Nincs egyenes, minden görbe .. . Egész szám sincs, csak a törtje .. .” FŐFŐSTRÁZSA (bedugja a fejét, úgy kiabál) A te neved Görbe János! .. . Biztos nem tudja ezt Bájos! LEGÉNY (jókedvűen) Az én nevem : Egyenes!	<i>KIRÁLYNÉ (közben magához tér, de most fölismeri az apródokat, újra ámuldozni kezd)</i> Jaj, a fejem! ... Szörnyű dolgok! De hisz ezek az apródok! .. . (Elájul)	
<i>FŐFŐSTRÁZSA</i>	Hát?	<i>LEGÉNY (int a dadának, hogy ne segítsen)</i> Az orvosság magunkban van! Szeretetlen!	
<i>LEGÉNY</i>	Biztos poroszlóid mondták! Ők is, te is csak szeretnéd, ha úgy, mint ti, görbe lennék.	<i>SZERETET</i> IGAZSÁG BARÁTSÁG TÁNCOS ÉNEKES BÉKESSÉG BÁTORSÁG	<i>IGAZSÁGban!</i> <i>Barátságban!</i> <i>Táncban ...</i> <i>Dalban .. .</i> <i>Békességben ...</i> <i>Bátorságban!</i>
<i>KIRÁLY (a cipőjét próbálja lehúzni, de sehogy sem éri el a palásttól)</i>	Azt se tudnám, hol a lábam, ha nem fájna ... Hajolj bátran... Hajolj, apám! Még! ... Még! .. . Jobban!		<i>A király már a zokniját is lecibálta, mellényét leveszi, fűgén táncol, ugrál, s a királyné is feléled, amikor látja, hogy senki se segít</i>
<i>LEGÉNY</i>	En még sohase hajoltam!	<i>LEGÉNY (odamegy és felveszi a király cipőit, majd fölmutatja)</i> Íme! Itt a titok nyitja! Ezért jártál te sántítva! Egyik sarka jóval hosszabb, veled ezzel gonoszkodtak. Semmi sem volt a hatalmad, tétlenségre kárhoztattak ! Az országos nagy dolgoknál, bocsánat, de bohóc voltál. Tudálékos hazug! ... S látod, ő adhatott csak tanácsot. E cipőt is ő ötlöte, országod és lábad törte! Koronád is bizonytalan	
<i>BAJOS</i>			
<i>KIRÁLY (nyögve)</i>			
<i>TUDÁLÉKOS (amint meglátja a fegyverrel megjelenő Főfőstrázsát és a strázsákat, a költőnél is husáng van, fölbátorodva előre lép)</i>	Felségsértés! . . . Immár nyíltan ! Szégyenlem, hogy eddig bírtam! őrség! . . . Strázsák! . . . Föl ! Előre !		
<i>Berontanak, de a legény füttyent egyet, é a másik oldalról beszalad három farkas. Tudálékosék visszahőkölnek, egy csomóba gyűlnek, a három farkas morogva ke-ring körülöttük. Bejön a másik két Héterős is, álarcban, de fegyverrel, és most már heten tartják vissza őket</i>			
<i>KIRÁLY (alig észlel valamit, hiszen nagyon fáj már a lába)</i>	Mintha ez a cipóm lenne! (Fölhajtja a palástot, majd le is veti, leül a trón lépcsőjére, és né-		

áltt fejedem, láttam magam.
 Minduntalan fogni kellett, de
 hát léhütőkből tellett . . .
 Udvarmester, tudós, költő,
 mind megannyi bendőtöltő! Ók
 mind abban sántikáltak, hogy
 ne jusson senki másnak derű,
 kacaj . . .

TÁNCOS (előlép)

ÉNEKES (m. f.)

LEGÉNY

BÁTORSÁG

BARÁTSÁG

BÉKESSÉG

A kőtelbe fogottak mozgolódni kezdenek

KIRÁLY (bólogat, majd a mozgolódókra néz)

LEGÉNY

KIRÁLY (a csoportra mutat)

LEGÉNY

KIRÁLY

LEGÉNY

KIRÁLY

LEGÉNY

A király csóválja a fejét

BÁJOS

KIRÁLY

LEGÉNY

BÁTORSÁG

SZERETET

IGAZSÁG

TÁNCOS

ÉNEKES

BÉKESSÉG

LEGÉNY

(dúdolva középre lép, táncol-fordul egyet-kettőt)

Az egész nagy földkerekség,
 csupa hasonló szövetség!
 LEGÉNY lassú léptekkel utánamegy, átfogja a derekát, és
 együtt táncolnak)
 Íme!
 (Megállnak és int)

Lányok, fiúk, bátrak!
 Ha kell, csatasorba állnak.
 (Újra lassan táncolnak)

DADA (bejön, mosolyogva nézi őket, már mellette áll apó)

Csordul, ejnye,
 (Törölgeti)
 szemem könnye,
 de most már csak az örömré. LEGÉNY
 (meqlátja az öregeket, nagyot kacsint és aztán fölkiált)
 Hé! ... Hé! ... Anyó, eltévedtem
 (Háttal fordul Bájosnak)
 az irdatlan rengetegben.
 (Mókásan)
 Hetedhét határt bejártam,
 de így soha meg nem jártam!
 Fordulhatok fűhöz, fához,
 mit se látok én, csak Bájost! .

BÁJOS táncosan lépked, körüljárja a legényt)

Járja a lábam, járja!
 Most már mindenki lássa,
 ujjongó boldog táncom,
 s járja velem a párom!
 (A legény derékon fogja Bájost, és
 lassan együtt táncolnak a körülöttük
 levő Héterőseknek, valamint a nézőtér
 felé)
 Ti is mind, gyertek bátran !
 (Intetet is)

Héterősek közül ketten-hárman

Héterő van a lábban ! . . .
 (Mókásan mutatják a táncoló .Bájost
 és a legényt)

Majd leszaladnak a színpadról a nézőtérre, lányokat,
 fiúkat vezetnek föl, s körtánc alakul, mindjobban hátrébb
 szorítva Tudálékosékat. Rövidesen csatlakozik a
 táncolókhöz a dada, majd a király, miközben leveszi ko-
 ronáját, és az egyik Héterős fejére teszi. A Héterősek pedig
 ijesztgetik a strázsákat, elgörbítgetik fegyvereiket,
 egyszóval mókás jelenetek történnek a háttérben. A tánc
 egyre erősebb, egyre nagyobb a kör, s Tudálékosék teljesen
 kiszorulnak a színpadról. Már valamennyien együtt éneklük
 a Héterősek dalát

Mi vagyunk a Héterősek,
 minket senki le nem győzhet.
 Megvalósul a világon
 egyszer minden gyermekálom.

VÉGE

HORGAS BÉLA

Hóbogyó és kányavér

ÁLOMJÁTÉK

SZEREPLŐK

MAB — az álmok tündérkirálynője
BABA — Mab segítőtje
URUG — király az Almatlan Éjben
GYÖKÉR
KASMIR Urug kíséretének tagjai
JUSZUF

DÁNIEL — tizenhét éves álmodozó
Szürke *acatalanok*, bábu-nők és az *álmoképek* jelenetek szereplői

I. RÉSZ

1. kép

Fantasztiikus álomzene: borzongató, groteszk hangzások. Bokros, sziklás domboldal a színpad előterében, melyet az égbolt függönyként választ le a belső tértől. Alkonyodik. Bába hóbogyót gyűjtőget kötényébe, oldalán nyeles serpenyő lóg. Gyökér kampósbottal, bicegve halad át

BABA Hova, hova, vén Gyökér, rezgőlabú ösztövére árny, csupa csont... ? Ha megjelensz, a félsz kiráz, és futkos rajtam a hideg!

GYÖKÉR Kiráz? Téged? Rázna tán, ha mázsarázó lenne éppen félsz s hideg!

BABA Lándzsarázó ... Lándzsa, nem?

GYÖKÉR Mázsa, mondom! Rázna s *mászna!* Csak-hogy ily bősz *húshegyet* minden elem elkerül. Sülhetsz, Bába, banyaszírban : egyedül!

BABA Sülök, *sütök*, serpenyőmmel nagyot ütök — nesze, mafla! —, *kongjon* üres kobakod! (*Nagyot üt Gyökér fejére, fordul s menne*)

GYÖKÉR (*a kampósbottal megfogja Bábát a nyakánál*) Kobakom kong, de botom kampós, a korigást nem állja: Bába-állra lecsap. A cserfes lefetynek vége, szorul a banyagége!

BABA (*visszahátrál, lelöki a botot, kötényéből megdobálja Gyökért*) Eh, te goromba *pokróc*, te göröcs, te durva kóró, te már a tréfát sem érteid, vén útonálló, neked *már* véged. Na, várhatod *ezután*, hogy jó szót szóljak hozzád!

GYÖKÉR Tudod, *hogy* a fejemre kényes vagyok, és mégis kongatod... Szép kis tréfa! Serpenyőd csókjától még a sarkam is *sajog*, még most is csillagokat látok — te álnok!

BABA Jó, akkor leülök! Mesélj, azt hallom úrnómtól, hogy urad új passzióba kezdett, felcserélte a hét-főt és a keddet, a szerdát meg kizárta, és dühönk, hogy az idő nem hajlik szavára, *igaz?*

GYÖKÉR Úrnód a maga dolgával törődjön... Nekem pedig nincs uram! Én szolgálom, ezt *tud*-hatod.

BABA Jó, jó, tudom... De azért Urug úr mellett élsz, vagy tévedek? S amit ő mond, te azt megteszed. Fogadok, hogy most is ő szalajtott.

GYÖKÉR Na és? Te talán saját kedvedre gyűjtögetsz? Fogadok, valami kotyvalékhoz szedegetsz kutyabengét vagy bolondgombát!

BABA Hóbogyót gyűjtök, te tökfej, nem látod? Serpenyőmben kányavérrel megsütöm, harmatcseppel öntözöm, csipetnyi csillagport szórok bele, ez Mab királynő kedvenc eledele! Hát te, hova mész?

GYÖKÉR Nem megyek, jövök. Urug tanácsba hívja minden bizalmasát!

BABA Csatlóst akartál mondani, nem? Urug tanácsot nem kér soha, ő csak parancsot ad. Siess, ne késs, mert nyakadba áll a kés!

GYÖKÉR Úgy megyek, ahogy kedvem tartja éppen... Sietésről nem *szólt* az üzenet. Csak nem képezed, *hogy* Urugot majd én siettetem, és megpróbálom ki-találni, hogy ő mit talált *ki?*!

BABA Pedig a jó alattvaló éppen hogy ilyen, a tenni-valókat kitalálja és előre megteszi, buzgón végrehajtja, hogy a következő^anyektól — ha úgy akarja —, ment legyen a gazda!

GYÖKÉR Locsogsz banya itt összevissza, unlak már, elég. Urugnak az idő mindegy, a *már*, s a *még* neki semmi.

URUG (*hangja távolról*) Gyökér!

GYÖKÉR (*riadtan felugrik, és kelleetlenül elindul*) Viszlát, Bába, én megyek! Ezt a helyet kevéssé kedvelem, túl erős a huzat... Viszlát!

BABA Viszlát, viszlát ... Nagyszájú Gyökér... Bár ő még különb a többinél, s hogy Uruggal nem mer ujjat húzni, értem. Én se mernék az ő helyében.

Jón Mab; nagyon vonzó, bár nem szabályos szépség, s nem épp fiatal már; tündér és boszorkány egy személyben; most éhes és dühös, ruhája rendetlen, haja fésületlen. Ásítzik és hosszú mogyoróvesszővel suhogtatja a levegőt

MAB Mi lesz, Bába, mi lesz? Felőled akár éhen is *veszhetnék*, igaz?

BABA Miket beszélsz, Mab, még hallani is *szörnyű*... Belecsöndül a *fülem!*

MAB Hallhat a te füled *különbekt* is, képzeld... ááááh... Képzeld, miket álmodtam ma is! Vágtatott felém szarvasbika hátán egy kétfejű, zöld óriás, kezében akkora szikla, hogy tíz Mab és tíz Bába *együtt* sem mozdítaná, ő meg rámhajítja, mint a pelyhet, én meg szemle^hunyva lapulok 'és várom, hogy a rettentő dobás célba találjon!

BABA S *eltalált?*

MAB Alom volt, Bába, ne bosszants, ha való lett volna, most hogyan mesélnem? A szikla repült, én fel-ébredtem, jobb oldalamról a balra fordultam és alul- tam tovább. De akkor újra jött.

BABA Az *óriás?*

MAB Úgy, úgy! És újra szarvasbika hátán, de kezében tiszser akkora szikla, s ő maga házat, fát átlép;; kétfejű, epezőld árnyék, kezén szörnyű, sárga kesztyű — brrrr!

BABA Micsoda álm!... Megbocsáss, de furá látomás, *hogy* te 'éppen, Mab, az álmok tündérkirálynője, te hunyj szemet egy álombeli kőre, és lapulj, míg hull a kétfejű óriás kezéből a sziklabomba, lapulj, mintha kiszolgáltatottja s nem uralkodója lennél az álomerőknek, mintha nem a te képzeleted szerint változtatna színt, fejet és lovat az a zöld óriás ... Nevetek, *Mab*, megbocsáss, de mégiscsak furá, hogy álmoktól fél az *álmok királyi asszonya!*

MAB Nem fél, csak rosszul alszik, gyűrötten ébred, bár még nincs is este... És ne feledd, Bába, ezek a saját álmaim, velük én is tehetetlen vagyok... Valami *más*... Talán egy ember... Nem is rossz ötlet! Meglehet: Mab gyötrő álmait csak egy *ember*... valami emberi hárihatja *el!*

BABA Ember? Ugyan! Mi az ember nekünk? Kedv-telésünk tárgya, mikor tündéri kezed álmaikat jól összekuszálja, és olyan bogokat köt bele, mint gyerekhajba tüske és bogáncs. Ők aztán *vesződnek* és nyüglődnek: ami nekünk mulatság, nekik véres küzdelem.

MAB Egy álomra szomjas álomtalan ember... Jó ötlet, Bába, bármit is hadarsz!

BABA De én tudom, hogy mit hadarok: tőled tanul-tam éppen. Nem te mondtad a minap is, hogy az ember agyagbaba, s te vagy álmai uralkodója? MAB Jó, Bába, jó, *mindez* így igaz, de nem én vagyok az 'egyetlen uralkodó, s a végtelen világban annyi minden megtörténhet... Te csak törödj a hó-bogyóval, s legyen hozzá kányavér elég! (*Mab mogyoróvesszőjét suhogtatva indul*)

BABA Lesz, lesz már hogyné lenne! Mire beesteledik, és a nap fényét kioltva fölvirrad az éj, serpenyőmből tányérodra csúsztatom kedvenc 'ételed, ne félj

MAB Ne késs! Nagy útra megyünk. Szedd elő a legcifrább gúnyádat, mert mai portyánk célja : ember-vadászat!
(Mab távozik, Bába bogyót szedegetve megy utána)

2. kép

Két tömbfejű, arctalan, földig érő köpenybe burkolózó árnyalak, Urug szolgálai húzzák szét az égboltfüggönnyt, mögötte föltáruul Urug odúszerei, nyílásokkal és üregekkel, járatokkal és bútorszobrokkal kialakított palotája. Urug beszél; duzzadó erejű, humortalan és hisztériás, eszes zsarnok. Hárman hallgatják: Gyökér, Kasmir és Juszuf.

URUG Nincs olyan cél, mit el ne érnék, nincs olyan akarat, ami akaratommal, erő, ami erőmmel szembe-szállna, mert megsemmisítem, fölperzselem, elsöpöröm, szétszórom vagy összegyűrom, kikényszerítem, megszerzem: megteszem! ... De tett-e még a tett, ha tétje nincs, és minek az erő, ha nincs ellenállás? A terv mit ér, ha meg sem született és máris teljesül?... Egy mukkot sehalljak! Ne merjetelek szólni, még nem kérdeztelek! ... Gyávák! ... Nem mernek, nem — te sem, te sem, senki sem! ... Minden parancsom teljesítik tökéletesen ... Hallgatnak ... Micsoda némaság! Talán levegőt sem vesznek ... Lehet, hogy így tör-nek ellenem?... Gyökér! Te vén útonálló, te legállha-tatosabb alattvalóm, te silányabb részem, régi cinkosom : felelj! Így törsz ellenemre? A tökéletes engedelmesség hamujába fojtasz?... Ne szólj, ne merj tagadni, nem tűröm! ... (Juszufhoz) Vagy tiéd az ötlet, kis Juszuf, te pusztítás bajnoka, te romhalmazimádó fegyverbolond? Nem, ehhez ész is kellene, és azt hírből ismered csupán, hiszen fejedben vizes szalma zizeg, s a szalma közt néhány romlott krumpli bűz-lik agyvelő gyanánt ... (Kasmirhoz) De te, Kasmir, te kereskedő vagy! Téged sokfelé küldtelek, te be-jártál néhány birodalmat, te hallhattál valamit, és te alattomos vagy, alattomoságod fölér e szörnnyeteg dühével ... Egy acsargó örült és egy alamuszi áruló : összeilletek, mondhatom! Mit szólsz ehhez, Gyökér? GYÖKÉR Szép kis pár, valóban.

URUG Valóban? És nekem mit tanácsolsz, valóban? Merre törjek ki, valóban! Hol találok olyan ellen-állást, amit legyőzhetek?

GYÖKÉR Már nincs ellenfeled, Urug. Körödben le-győztél minden ellenállót.

URUG Tehát győztes vagyok?

GYÖKÉR Bravó! Nekem már nincs is semmi dolgom.

Juszuf és Kasmir egymással versenyezve hízelegnek Urugnak

JUSZUF Diadalmas és hatalmas : egyetlen!

URUG Tehát mindent elérhetek?

KASMIR Nincs olyan, amit meg ne vásárolnék neked!

JUSZUF S ha nincs elég pénz, itt a fegyver!

KASMIR Van pénz! Mindenre van! Minden áru — minden megvehető!

JUSZUF S ha meg nem vehető, hát lelőhető!

URUG Tehát kívánhatok akármit, ugye? Kívánhatok, mert teljesül; igen?

JUSZUF Igen!

KASMIR Igen!

URUG Gyökér?!

GYÖKÉR Igen.

URUG Nos, akkor figyeljetelek: a teljesülhetetlen teljesülését kívánom : legyen, de mégsem! Legyen, de kívánság legyen : valami — akármi! Értitek?

KASMIR Valami rejtvény?

JUSZUF Parancsolj, és én bármit megteszek!

KASMIR Valami csiki-csuki trükk?

JUSZUF Mit tegyek? Kit kell? Mit kell? Hol?

Csend

URUG Na! Mi lesz már?!

GYÖKÉR Azt mondtad, Urug, valami akármi. Jöttömben a vén banyával, Bábával váltottam szót éppen.

URUG. Bába? Mi az? Ki az? Mi köze ehhez egy banyának?

GYÖKÉR Bába, mint tudod, Mab királynő segítő asszonya, benfentes, bár loncsos nőszemély. Nincs ná-

la tapasztaltabb álomkeverő. Megkérhetem ..

JUSZUF Kérni? Te gyászvitéz! Kényszeríteni! Hol van?

Urug, ad j parancsot, és hétrét görnyed előtted a pimasz banya!

GYÖKÉR A hős harcfi, a kis Juszuf, ma mily merész! Bábra más körben él, te bátor, vele fegyverrel semmit sem tehetsz.

KASMIR És üzlettel? Ígérettel? Vagy áruval? Némi

csecebecsével? Hm?

GYÖKÉR Azzal sem. Vásár és bazár nem az ő világa. URUG Elég! Mab királynővel tárgyalunk ... S nem ti,

hanem én! Vidd az üzenetemet, Gyökér, és a királynőt illően. vezesd ide.

Kasmir!

Gyökér kimegy.

KASMIR Parancsolj, Urug!

URUG Rendezd át ezt az odút, díszítsd föl kissé. csillogjon, és legyen áttűnő ... Érezze Mab, míg tárgya lunk, hogy stílusunk is van, nemcsak erőnk. Juszuf majd csendét terem!

JUSZUF Halálos csend lesz, biztosítalak!

Zene. Juszuf fenyegető léptekkel távozik, Kasmir két arctalan szolga segítségével végtelenül ordenáré módon, ízéstelenül csillogóra-villogóra díszíti a termet; Urug köpenyt kap, Kasmir kesztyűt húz. Mab fészülten érkezik. Gyökér és Bába kíséri, szól a zene, míg a berohanó Juszuf erőszakosan el nem hallgattatja

MAB Szokatlan órában küldtél meghívót, Urug, s ha követed nem a vén Gyökér, ki szokásaimat ismeri hiába hívsz. Indultam éppen!

URUG • Örülünk hát a szerencsének, hogy találkozónk mégis sikerült. (Urug helyet mutat)

Mab leül, aztán Urug is, a többiek állnak

MAB Sikerült találkozoznunk, Urug, de ez nem a találkozó sikere még. Bába!

BÁBA Királynóm!

MAB A pálcámat!

BÁBA A hosszút, asszonyom, a bűvös-leveles mogyoró-vesszőt, vagy a kicsi berkenyét?

MAB A berkenye is megteszi!

URUG Juszuf!

JUSZUF Parancs!

URUG Hangok zavarnak, Juszuf, mozgást érzek!

JUSZUF Parancs! (Juszuf kiront)

Sziklaomlásszerű zuhanás, csend.

URUG Tárgyaljunk, Mab, ahogy semleges szomszédokhoz illik, és a tárgyalás, meglehet, fölszínre vet majd néhány érdeket, mely önmagában nem sok. de ha összeáll, elég erős lesz ahhoz, hogy magához rántson sikert és szerencsét!

MAB Ma éjjel sietős az utam, de okos szóra mindig kapható vagyok. Beszélj! ... És sértésnek ne vedd, de álmodni se mertem volna, hogy a nagy Urug í^{sy} csürje és csavarja, ilyen cselesen rejtse s fejtse elméje szüleményeit!

URUG Nem rejtem, kimondom nyíltan: hatalmam és erőm teljében valami teljesülhetetlen teljesülését akarom — adj tanácsot: mi legyen az, és a viszonzás ban nem lesz Urug fukar! Kasmir! Fényt még, ragyogást!

A teret erős fény világítja be, tükrök villannak fel

MAB (fölkapja fejét az erős fényre) Valami baj van? Talán bizony rosszakat álmodol?

URUG Én nem álmodom. Semmit és soha. Álom? Mi az? Még csak az kellene!

MAB : Persze, hogy az kellene ... No, lám! Lehet, hogy csakugyan a szerencse hozott bennünket közös asztalhoz ma éjjel ... Álom kell néked! A csodás képzelenség és tökély szörnnyűsége és gyönyörűsége buk-fentei! Micsoda világ: elképzelni sem tudod!

URUG Nekem nincs képzeletem, nem érted?

MAB Értem, Urug, értem ... Álom kell neked, Sajnos, nem olyan egyszerű!

URUG Nem ismerek lehetetlent, még most sem érted? MAB Értem, Urug, értem ... Álom kell neked. Sajnos, meg akarod ismerni, a lehetetlent akarod lehetséges-

sé tenni, értem én . . Kissé kockázatos, és kell hozzá — kell hozzá egy ember !

URUG E^mber? Álom? Miről beszélsz?

MAB Akartál valamit, ha jól emlékszem, és tanácsot kértél tőlem. Álom kell neked! És kell hozzá egy ember!

URUG Kell ? ! Ha kell, hát legyen ! Ez a Te birodalmad, Mab, s ha kezemre jársz . .

MAB Ne ígérj semmit! Tudom én, hogy mit csinálók !

URUG Akkor meg rajta! Hol az az ember? És hol vannak azok az álmok?

MAB Bába! Hova is indultunk? Mit is határoztunk?

BÁBA Semmit, királynóm ! Női álmokban válogattunk, s te ráztad a fejed, hogy milyen kicsinyes mind és mennyire silány!

MAB *(Urughoz)* Látod, ez az ... Romlanak az emberi álmok, női vagy férfi, egyre megy, Mintha csupa nyútt kacatban turkálnál egy szezon végi árleszállításon, csupa ócska bővli, ázott rongy és pingált papírmásé ... Vagy, ami rosszabb : megalvadt pocsolják és hideglelős rémek, sehol egy telt forma, illat és derű.

URUG Hát akkor? Mi lesz? !

MAB Vannak azért valamirevaló emberi álmok is, vannak még álmódok ... Tudok egyről ... Egy fiúról ... Dániel a neve!

URUG Dániel vagy más! Számít az?

MAB Nem, dehogya ... Dániel nagyszerű álmódó. Gyakran megesik vele, hogy nappal is álmodik, és az álmokképeket a való világgal fölcseréli. Hóbortosnak mondják ezért és bávának, mulyának .. , Tizenhét éves: az álmoknak ez a kor még kedvező !

URUG Rajta, Mab! Szerezd meg nekem Dániel álmait! Mindegy, mifélék, csak ide nekem!

BÁBA Dánielt választjuk, asszonyom? Éppen őt, ki az emberbábuk között a legkedvesebb nekünk, ki tizen-hét éve visszhangozza játékainkat, a mulatságban versenyre kél velünk, és ügy űzi-fűzi az álmokat, hogy te is elbámulsz mutatványain ... Dánielt választod éppen, legkedvesebb tanítványodat?

MAB Őt, igen, éppen őt, a kis pimaszt, ki már szabadulna tőlem, az álmokat unja, és magát a tettek emberének képzele ... Teljesüljön óhajai! Segítünk neki !

URUG Juszuffal elrabolatol!

MAB Rabolni álmot nem lehet, Urug, vagyis lehet, de nem érdemes, mert kényes az álmoféle, nem tűr erő-szakot, megtörik hamar, pusztul, semmire se jó. A csábítást ajánlanám!

URUG Küldjem érte Kasmirt, a kereskedőt?

MAB Igen. És vigyen álmopénzt, mutasson trükköket — a tett ígéretével csábítsa Dánielt. Csábítsa el ! Vásárolja meg álmait -- neked. És hozza magával a fiút! URUG A fickó minek nekem?

MAB Nem neked — nekem! De ez már az én üzletem! Indítsd el Kasmirt, és készüljünk föl a folytatásra !

URUG Hallottad?! Már itt se vagy, és végezd a dolgod tökéletesen, az áruban egy karcolás, egy pötty folt se legyen!

KASMIR Úgy lesz, Urug !

URUG Vonuljunk beljebb, királynó, tárgyaljuk meg a részleteket. Juszuf! Készíts helyet!

Juszuf kirohan, Urug és Mab utánalápdél, Gyökér és Bába marad

GYÖKÉR No, szentem, hogy tetszik a .móka? Lehet, hogy ma éjjel tyúkot fog a róka?

3. kép

Dániel farmerben, kockás ingben; Kasmir jelentéktelen kis ócskásnak öltözve, kétkerekű kordéval, Utcán találkozunk — talán vetített képekkel jelezhető! —, amely a jelenet során erdővé, repülőtéri csarnokká, Dániel szobájává változik: mindez álom és valóság határán játszódik tehát. Kasmir lamentáló, elnyújtott hangon, zenei háttérrel, dűnyögve, ordítva, esetben és mégis fenyegetően, gunyorosan és behizelgően adja elő mondókáját — mint egy áriát

KASMIR Álmokat, vágyakat, fölösleges kacatokat, lyukas lábasokat és falvédőket jó pénzért — veszeek ! Itt az ócskás, a zsákos, a kordéééé! Szegényhez, gazdaghoz, kicsihez és nagyhoz eljött az ócskááááás! Itt van az ócskáááás ! Mit rejt a pince, a pa^láááás ! ? Ládában, bugyorban, pókhálós sarokban, zsebekben, fejekben, mi van a szívekben eladni-, kivetni-valóóó? Jó reggelt, jó estét, eladni most tessék, szemétből hasznos hűzz, tiz meg tiz mindig hűsz, sok kicsi sok-ra megy, ilyen az egyszeregy, a bűvös abécé, fiúé, kislányé — bárkitől, bármit meg-veszeek!

Jó reggelt, jó estét, fiatalember ... Merre van az Álom utca?

DÁNIEL Nem tudom . . . De az előbb mintha azt kérdezte volna, hogy merre van a Kaland utca, nem?... A pályaudvaron . . . Ezt kérdezte ... Nem?... Talál-koztunk már, nem? !

KASMIR Jártam a pályaudvaron . . . Veled találkoztam volna? Lehet.

DÁNIEL És a parkban is! Ott meg azt kérdezte, hogy merre van a Batorság utca.

KASMIR Jártam a parkban, ez igaz . . . Te lettél volna az a szőke fiatalember, akitől a Batorság utcát kérdeztem?

DÁNIEL És a Kaland utcát a pályaudvaron! De nem vagyok szőke!

KASMIR Aha ... Csakugyan! Kaland utca ... Igen, igen. Batorság, Kaland, Álom ... Szeretem ezeket az utcákat .. Van órád?

DÁNIEL Fél hat.

KASMIR No, akkor megyek, hogy el ne késsek! *(Föl-veszi a kordét, és kántálva megy tovább)* Álmokat, vágyakat, lyukas fazekakat jó pénzért -- veszeek! Ládában, bugyorban, pókhálós sarokban, zsebekben, fejekben, mi van a szívekben eladni-, kivetni-valóóó?!

Az utcakép erdőképbe vált, Daniel és Kasmir újra találkozik

Eljött a, itt van a, pénzt hoz a, pénzt hoz a . . . Na nézd csak, nem találkoztunk mi már valahol? Az Álom utcában ! Igaz?

DÁNIEL Ilyen utcát én nem ismerek! És nem is ér-dekel! Unom!

KASMIR De álmaid vannak, ugye? Kalandos, bátor álmaid!

DÁNIEL Mi köze hozzá? Hagyjon engem békén! Mit máskál a nyomomban? Jó napot!

KASMIR Palán jó reggelt! Nincs órád? (Megnézi az óráját) Hét óra lesz öt perc múlva! Most kel föl a nap.

DÁNIEL Igeeen? Felőlem ... Nekem mindegy. Ahogy akarja, Csak nyugodtan ... nyugodtan ! .. , Nekem nem Számít!

KASMIR (ordít) Már hogyne számítana? Lehet, hogy egyeseknek nappal és éjszaka között, álom és valóság között, fekete és fehér között, édes és keserű között nincs különbség, lehet, hogy mindez egyeseknek nem számít, de én nem vagyok ilyen, nekem számít!

DÁNIEL Jó, jó! Mit kiabál? Nyugodjon meg . . . Jó reggelt !

KASMIR Jó estét!

Dániel dühösen otthagyja a kereskedőt, aki vidáman indul tovább

Álmokat, vágyakat, zsebeket, fejeket és persze szíveket jópénzért — veszeek!

Repülőtéri csarnok; itt találkozik ismét Kasmir és Dániel.

Jó reggelt, jó estét, eladni most tessék -- bocsánat! Nem tudja véletlenül, fiatalember, hogy mikor indul az álomjárat? (Kasmir a kordéból elegáns fekete táskát, esernyőt, kalapot emel te: kifogástalan öltözékű üzletember)

DÁNIEL Már megint itt van?

KASMIR Bocsánat ... Én csak azt kérdeztem: nem tudja véletlenül, mikor indul az Álomjárat?

DÁNIEL Miféle álomjárat?
KASMIR (*udvarias társalgási hangnemben fecseg*) Amelyik elvisz a Tettek birodalmába. Azt olvastam ugyanis a Hirdetőben, hogy egyéni utazások is lehetségesek. Különrepülőgépen — természetesen ! Félmillió az egész! Talán bizony ön is erre vár?
DÁNIEL ' Nekem nincs félmillióm ... Negyed se! Egy rohadt vasam sincs!
KASMIR Rohadt vas? Figyelemre méltó! Ezt meg-jegyzem magamnak.

Repülőgép ereszkedik te

Nincs kedve velem tartani? Befizetem egy körre !
DÁNIEL Hogyhogy befizet?
KASMIR (*hangot vált, ráordít durván Dánielre*) Ahogy mondom! Mit csodálkozol? Jössz vagy maradsz?
DÁNIEL De hát, hogy érti ezt ... és mit akar tőlem?
És miért gondolja ...
KASMIR Na én megyek. Sajnos, nekem nincs időm ilyesmire. Ha nem, hát nem, senkit sem kényszeríthetek. Volt szerencséd !
DÁNIEL Várjon!

Kasmir eltűnik, a repülő felszáll

Menj a francba !

Képváltás; Kasmir Dániel szobájában ül egy hinta székben

KASMIR Azt mondtad : várjak.
DÁNIEL Azt mondtam, tűnj el.
KASMIR Eltűnhetek, de a szerencséddel együtt, Dániel !
DÁNIEL Honnan tudja a nevemet? Kémkedett utánam?
KASMIR Fiam, én kereskedő vagyok, és csak vásárolok ...
Hidd el, én egész életemben csak vásárolok. DÁNIEL Annyi a pénze?
KASMIR Tőled is vennék, ha eladnál.
DÁNIEL Hogy került a szobámba? Ki engedte be?... Most mit hallgat? Azt hiszi, megijedek?
KASMIR Én elmehetek, Dániel.
DÁNIEL Nem mehet! Most már tudni akarom, hogy ki szórakozik itt velem? Ki küldte és mire megy ki ez az egész? Azonnal magyarázza meg !
KASMIR b, Dániel, a magyarázat ideje is elérkezik bizonyosan, és akkor kérdezhet, amennyit csak akarsz. De aki túl korán kérdez, az elrontja ...
DÁNIEL Mit ront el?
KASMIR Elrontja és elszalasztja ...
DÁNIEL Mit?
KASMIR Az alkalmat.
DÁNIEL Miféle alkalmat?
KASMIR A nagy alkalmat. Amilyen csak egyszer adódik. A nagy üzletet ! Még most sem értesz, Dániel ? DÁNIEL Énkössek üzletet? Kivel?
KASMIR Velem. Én a te Vevőd vagyok, Dániel.
DÁNIEL De nekem nincs eladnivalóm!
KASMIR Mindent megveszek. Nekem bármit eladhat. Gyáva vagy? Megveszem! Bátor? Azt is! Utálsz? Szeretsz? Megveszem!
DÁNIEL Utálom a nagy pofázást!
KASMIR Megveszem !
DÁNIEL Nem eladó ! Mert szövegem nekem is van ! Úgy hazudok, ha akarom, mint a vízfolyás!
KASMIR Megveszem!
DÁNIEL Nem adom, mert én igazat hazudok!
KASMIR Itt az ideje, hogy cselekedj !
DÁNIEL Mit cselekedjek? Mit? Nem mondanád meg?
KASMIR Lép ki az Álom utcából ! DÁNIEL Hova?
KASMIR Az Ismeretlen tettek hatalmas birodalmába! Ki, ki ! El ! Tovább és tovább ! Mire vársz? Nem érez-te d még soha, hogy feszíti valami a *melledet* ? Nem érezte még sürgetést hívást, vagy el kell indulnod?... Látod ezt a táskát? Tele van pénzzel... Tessék, a tiéd !
DÁNIEL. De miért?

KASMIR Hogy cselekedhess végre !
DÁNIEL És ... mit kell ezért tennem?
KASMIR Megkötni a nagy üzletet, kimondani az igent. De vigyázz, ez nem gyereknek való !
DÁNIEL Nem vagyok gyerek!
KASMIR Akkor miért alkudozol?
DÁNIEL Nem alkudozok.
KASMIR , Vágj neki ! Te nem vagy az a tutyimutyi, tétozó, aki százszor is meggondolja, hogy lépjen vagy ne lépjen ... Te másra születél, Dániel! Kalandokra ! Tettekre !
DÁNIEL De 'hol? És mit? Mire? Mégiscsak tudnom kellene ...
KASMIR Tudni, Dániel, tudni! Tudd azt, hogy bizsereg a talpad és a tenyered, és érzed, hogy erős vagy és bátor, és azt mondd, hát rajta, hadd lássam, mit rejteget a homályos ismeretlen, hadd próbáljam! ,
Tudni, Dániel, tudni ... Kipróbálni ! Megkóstolni !
DÁNIEL Na jó, de mit?... Mit tegyek?
KASMIR: Mondd ki az igent, Dániel!
DÁNIEL Csak annyit mondjak, hogy igen?
KASMIR Csak nyújtsd ki a kezéd, és szorítsd meg a táskát, és mondd utánam : akarom, az álmaimat eladom, igen!
DÁNIEL Akarom, az álmaimat eladom, igen!

Robajló zene; a sötétben repülőgép dübörög, elhalkul, fény dereng

4. kép

Zene; jön Dániel, kezében a fekete táská. Halász kosarat köt fűzveszéből, körülötte különféle kosarak lóg-nak kötelen, Halász időnként leenged vagy föl húz egyet-egyét, megnézi, de mikor látja, hogy üres, családottan fonja tovább a kosarat. Dániel érdeklődve nézi, és barátságosan megszólítja

DÁNIEL Hát te meg ki vagy, és mi az ördögöt csinálsz itt?
HALÁSZ Vak vagy, ember? Nem látod?
DÁNIEL Nem nagyon, mert elég sötét van itt ... Ez az Álomtalan Éj, ugye?... Jó helyen járok, ugye?
HALÁSZ Jó helyen, ha a dögvész és a hiábavalóság országa jó hely, ha szeretsz fekete porszénsivatagban kotorászni egy fületlen gomb után, ha holdkóros vagy és örömd telik a bolyongásban egy bányamély düledező alagútjaiban, ha átok ül rajtad, és te menekülsz, akkor jó helyen jársz.
DÁNIEL Én nem menekülök, csak úgy jövök Kasmir, a kereskedő után ... Beléphetek?
HALÁSZ Be. Hogyne. Be, be. Lépj csak be. Ez itt a bejárat. A kapu.
DÁNIEL A kereskedő azt mondta, erre jöjtek, itt már nem tévedhetek el ...
HALÁSZ , Itt már nem. Ha egyszer beléptél, már nem tévedsz el. Egyenesen odatalálsz ... Csitt! Ne mozdulj ! (Halász kosarat húz föl, belenéz, visszaengedi) Semmi ... De máj d ezzel ! Ha majd ezt megkötöm és a mélybe leengedem.
DÁNIEL Miféle mélybe?
HALÁSZ. Az Álomtalan Éjbe!
DÁNIEL Halászol benne?
HALÁSZ Mi mást tehetnék? Én vagyok a Halász!
DÁNIEL És mit halászol, Halász?
HALÁSZ Bolond vagy, ember? Almokat!
DÁNIEL Az Álomtalan Éjben?
HALÁSZ Hol máshol?
DÁNIEL És fogsz valamit?
HALÁSZ Az Álomtalan Éjben?
DÁNIEL De akkor ...
HALÁSZ Pszt! Csendesen! (Leenged egy kosarat, be-lenéz, visszahúzza) Semmi ... De majd ha ezzel . Ha majd ezt megkötöm!
DÁNIEL ' Miért gondolod, hogy ezzel a kosárral majd jobban sikerül?
HALÁSZ' Nem gondolom.
DÁNIEL De hiszen azt mondd, hogy ...
HALÁSZ' Mondom, mondom, de nem gondolom.
DÁNIEL És mióta csinálod ezt, Halász?

HALÁSZ Amióta elvesztettem az álmaimat.
DÁNIEL Hol vesztetted el?
HALÁSZ Északon. Fagyban, hóban, szélben, egy csikorgó éjszakán.
DÁNIEL És ki mondta, hogy itt kell halásznod? HALÁSZ Menj a kereskedő után, ember, ne faggass.
Hadd kötöm a kosarat. Mit kérdezel? Nincs jobb dolgod?
DÁNIEL Jó, megyek már, csak azt mondd meg, hogy mi lenne, ha sikerülne egy álmot kihalásznod? HALÁSZ Nem sikerülhet.
DÁNIEL De ha mégis?
HALÁSZ Lehetetlen!
DÁNIEL Mondjuk, hogy sikerül... Akkor mi történik?
HALÁSZ Menj innen ember. Ne kérdezősködj, menj innen.
DÁNIEL Jó, jó... Sok szerencsét! Ha nem sikerül kosárral, próbáld horoggal!... Vagy hagyd abba! Az egészet!
HALÁSZ Ostoba Jankó!.. Menj csak, találkozunk még.
Meglátom, akkor hogy virulsz.

5. kép

Mab és Urug az Álomszobában

MAB Ez lesz az Álomszoba? Megfelel! Mogyoróvesszőmmel majd körbejárom, s ha Kasmir megkötötte az üzletet, itt lejátszódhat minden álom.
URUG Tehát csak belépek ide az Álomszobába, és megtörténik velem a fickó egyik álma!
MAB Dánielnek hívják a fickót, ezt ne feledd!
URUG *Felőlem aztán* hívhatják bárminek!
MAB Vigyázz, Urug! Ha ide belépsz, Dániel leszel, bár Urug maradsz!
URUG Én soha nem leszek Dániel. Én csak az álmaim veszem el!
MAB Elmondom a szoba működését.
URUG A markomban legyen minden!
MAB Belépsz, és minden belépés után lejátszódik veled egy Dániel-féle álom, de hogy melyik és miféle, azt sohasem tudhatod előre!
URUG - Jó multság lesz, azt hiszem!
MAB Dánielként mozogsz majd, érzel és gondolsz, az álomszereped éled!
URUG Páratlan tett, nem gondolod?!
MAB A te fejeddel én nem gondolkodom. Tartsuk be eztán is a semlegesség régi jó határát. Az Álomszobához én segítek, de a Tiéd, nekem nincs hozzá közöm, nekem csak Dániel kell, álmok nélkül, s akkor a munkám visszatérül.
URUG Én az üzleti megállapodást pontosan betartom! MAB Ha megjött a kereskedő, és sikerrel járt a csábítása, már jöhetsz is az Álomszobába!
URUG S mi lesz, ha mégse? Bejövök, és nem történik semmi?... Kipróbálnám a bűvös szobácskát — nos? Mit szólsz hozzá, Mab királynő?
MAB Neked nincsenek álmaid.
URUG De neked vannak!
MAB 'Tréfálsz, ugye?!
URUG Bizonyítsd be, hogy működik a szobád, hogy mogyoróvesszőnek ereje van! Lássam: mit tudsz, királynő?
MAB Nem, hiszel nekem?
URUG: A hit nem az én világom. Tények! Tettek! Az igen. Ami megtörténik, én csak azt hiszem, de azt sem, mert azt meg minek, igaz?
MAB De hát az én álmaim és Dániel álmai: az kettő!
URUG' Ugyan, Mab! Álom, álom. S engem csak a szoba érdekel. Húzd körbe hát híres pálcádat!
MAB A saját álmaimmal nem szoktam kísérletezni! URUG A te álmod, a te dolgod. De a szoba az enyém. MAB Hát legyen. Új le, Urug, húzom a kört. *(Elindul a mogyorópálcával körbe)* Remélem, nem tör ránk valami régi, hosszú álom... Nem szeretném Kasmir kereskedőt tartóztatni.
URUG • Vár a kereskedő... A fickó pedig elfoglalja magát, akad itt számára látnivaló elég! MAB A kört most bezárom -- figyelj!

Álomzene és álomvilágítás. Jön a kétfejű Zöld óriás, lassított mozgással, tenyerén nagy kősziklát egyensúlyoz. Urug és Mab két ellentétes sarokba húzódnak -- ők is lassan mozognak, részben a riadalomtól, részben átvesszik az álom ritmusát. Zöld óriás tétovázik, hol az egyik, hol a másik felé indul. Akinek hátat fordít, az megáll, akivel szembe fordul, az hátról előle: a jelenet zenére koreografált, mulatságos és szorongató egyszer-re. Az Óriás legalább kétszerese Urugnak és Mabnak, fenyegető, félelmes jelenség, az ide-oda induló tánc gyorsul, az óriás tanácstalan és dühös, nem tudja, hogy Uruga vagy Mabra hajtsa-e a sziklát — végül kettejük között hátrazúditja, nagy rést üt ezzel a szobán, a résen átbújik és eltűnik. Álomszoba kívülágosodik, zene elúszik, csend

URUG Mi volt ez? Hova tűnt ez a szőrnyeteg? Juszuf!
JUSZUF: Parancs!
MAB Láttad a szoba működését?
URUG Remélem, nem akarod elhitetni velem...
MAB Ne hidd, ha nem akarod. De Juszufra semmi szükség: a Zöld Óriás álomlány, a szobán túl erőt és alakot veszít, *semmivé* foszlik.
URUG Mab királynő álmaiban ilyen alakok sétálgat-nak? Ha királynő vagy, miért tőröd, hogy riogasson ez a zöldfejű? Én a te helyedben azt tenném...
MAB Te az én helyemben semmit se tegyél, Urug. A szobát kipróbáltad, elégedj meg ezzel.
URUG Megijedtél, igaz?
MAB Megfeledkeztem arról, hogy jelenlétben én nem idézhetem meg álmaim, hiszen sohasem álmodtam veled.
URUG Jobb lett volna, ha egyedül vagy, 'és agyon-lapít ez a behemót?
MAB Nem lapít!
URUG Na mindegy, hagyjuk ezt. Te tudod, mit s hogyan teszel. Menjünk Kasmir elé!

Jön a kereskedő, Gyökér és Bába kíséri

KASMIR Minden a kívánságod szerint történt, nagy Urug! Dániel lemondott az álmairól, és ő maga is megerkezik hamarosan!
URUG Rendben van! *Elmehetsz!*
MAB És csakugyan megvannak azok az álmok, Kasmir? Csakugyan lemondott a fiú?
KASMIR Királynő! Mondanám, 'ha nem volna igaz? MAB Mondanád, ha az érdeked úgy kívánná. KASMIR Gyanakvó vagy, királynő, de ha Urug meg-engedi, az üzletkötésről meggyőződhetsz könnyen!

Urug int

Figyelj hát! *(Leccsatolja a karóráját és Mab felé nyújtja)*

Magnetofonhangon halljuk Kasmir és Dániel beszélgetését

Mondd ki az igent, Dániel!

DÁNIEL Csak annyit *mondjak*, hogy igen!
KASMIR Csak nyújtsd ki a kezéd, és szorítsd meg a táskát és mondd utánam: akarom, az álmaim el-adom, igen!
DÁNIEL Akarom, az álmaim eladom, igen!

Zene, majd Kasmir kikapcsolja a karóra-magnetofont

MAB *Indulunk Bába -- Dánielhez! Urug, szép álmokat!*
URUG *Mab, szép óriásokat!*

6. kép

Közbülső tér az Álomtalan Éjben: izléstelen, bazárian expresszív kép reklámokkal, a tárgyi, fogyasztásra szánt világ hívalkodó, túlfényes alkatrészei. Mab légius tündérfigurája most is szürreálisan hat ebben a környezetben

MAB Halló, Dániel ! Megismersz, remélem. Azért, mert nem utazom őszi falevélen, mogyoróhéj-hintón. alma-bórbatáron, azért, mert nem kísérnek bukfencező parányok a hold gyémántos gyalogútján, Szakáll Apó és Bős bajusz, a két szórmók manó meg a gyöngy-fényű Tollpihe tündér, kinek hajója verébcsórt utánoz, s ha szárnyait kettős vitorlaként, a déli szél édes áramába meríti, hát az út fölött egy arasszal, mint-ha korcsolyázna, úgy siklik szeszélyes cikcakkban alá — nos, Dánielem, azért, mert más alakban látod régi barátod — remélem, azért megismersz, fiú?

DÁNIEL Megismerlek, de nem vagyok kisfiú már, vigyázz, (hiába kötekedsz velem, én az álmodozásból kiléptem a tettek mezejére, a kalandok útjára!

MAB Tettek ? No lám !

DÁNIEL Eladtam az álmaimat, Mab, nézd ! Elszállt belőlem minden álom !

MAB Csak rosszul ne járj ezen a vásáron !

DÁNIEL Én?

MAB Te, te! Tudod te egyáltalán, hogy hova kerültél?

DÁNIEL Az Álomtalan Éjbe ... Es most kipróbálok, kiféle, miféle ...

MAB Ki ? Mi?

DÁNIEL Akármí, akárki ! Unom a holdvilágos ábrándozást, kinöttem belőle, érted? Kinöttem : ez a lényeg ! MAB Megféríasodtál, azt látom, nagy kajla vagy, ez kétségtelen, széles váll és domború bicepsz, sarjadó bajusz és pihe-szakáll, hatvan kiló csont, hús, víz és miegyéb — ha már a tettek embere lettél, remélem : beváltod sok-sok régi — álmod?

DÁNIEL Azt teszem, amit akarok ! Ami kedvemre van ! Gazdag vagyok. Most figyelj ! (Fölnyitja a fekete táskát) Mit látsz?

MAB Pénzt.

DÁNIEL Sok-sok pénzt!

MAB Sok álompénzt.

DÁNIEL Megvehetek, megtehetek akármit !

MAB A tenni. meg a venni, Dániel, két távoli város — akármivel egyik sem határos. A tenni vagy a venni mindig valami cél, amely nevet és alakot visel — tudod-e már, hogy mit teszel, ha teszel?

DÁNIEL Akármit! Sikert akarok! Kihasznaolom az alkalmat ! Nem engedem elszaladni a szerencsét !

MAB Szemem káprázik, Dániel, ilyen villámlástól... (A következő egyszavas mondatok, felkiáltások ritmusára megnyom, fölillant, szétdurrant egy-egy bazári kelléket: léggömböt, patront stb.) Siker! ... Szerencse ! ... Alkalmom ! ... Csitt ! ... Csatt ! ... Bumm ! ... Micsoda tűzijáték ... Menekül a tett, mert árnyék lehetne csak e fényességben, árnyék pedig hogyan maradna a kivilágított, csiricsaré, üres éjszakában? Tombol a siker, és a szerencse olyan aljas, hogy nem szolgál, csak pusztító hatalmat!

DÁNIEL Azt hiszed, beugrok neked? Bosszant, hogy kisiklottam a kezedből, mi? Pukkadsz, boszorkány, pirosodik a püder alatt orrod és parányi füled, és bánod, hogy szájtáti számárként nem csodállak, nem követlek én is, mint képzelt udvarod, a sok senki és semmi: buborékvilág festett hőseil!

MAB Senki és semmi? Ismerős szavak. Mondta ezt már rólam egy nagyratörő, nyugtalan ... Hasonlítász rá némileg.

DÁNIEL Én csak magamra hasonlítok. Dániel vagyok, az új Dániel, ezt ne feledd. Az új — és nem a régi ! Ami volt, elmúlt.

MAB És Dominó?

DÁNIEL (izgatottan fölugrik) Dominó? ! ... Itt ? Megtalálom itt?

MAB- Élj vidáman! Sok sikert — új Dániel! (Gúnyos puke dlivel távozik)

Dániel dühösen bámul utána. Juszuf lopakodik mögéje, s mikor megszólal, Dániel összeressen

JUSZUF Ki az a Dominó?

DÁNIEL Senki ... De te ki vagy?

JUSZUF Valami nő?

DÁNIEL Nem valami, Egy lány, és kész ... Még most sem tudom, •hogy ki vagy?

JUSZUF (fenyegetően járja körül Dánielt) Egy lány! Felőlem aztán! Engem nem izgatnak a lányok, pofikám, én Juszuf vagyok, az erő; ha van egy kis érzéked, akkor beavatlak téged is.

DÁNIEL Hova? Mibe?

JUSZUF A vadászat rejtelmeibe, pofikám — nincs annál férfiasabb dolog: hallgatni, ahogy fegyver robog, és vad zihál, puszkavégre kapni ,gyanútlan léglegelőket és szárnyas tojókat, vagy a selyemhasú, nagy fülű csordát, és kilóni közepéből a kergető bakot, ki sérthetetlennek képzelet magát, beledurrantani csillagos közepébe, ez ám az élvezet, nekem hihetsz, pofikám. én. régi, tapasztant vadász vagyok.

DÁNIEL • Ha megkérhetlek, ne mondd nekem, hogy „pofikám” !

JUSZUF Megkérhetsz, pofikám, természetes, hogy megkérhetsz, s mert jó vagyok hozzád, amire kérsz, meg is teszem. No, persze, Urug parancsa is ez: „Juszuf, a fickót szórakoztasd, s Mab királynő szavait kövesd.” Hát szórakoztatlak, Dániel; gyere, itt a vadászat a fő-fő szórakozás; a pusztítás pazarabb alakzatot nem ölthet ennél, vadásznak lenni, Dániel, annyi, mint érezni erőt a fegyver által, gyakorolni a hatalmat, mely elsatnyul benned, ha napról napra föl nem hergeled.

DÁNIEL Nálam ezzel nem jütsz ,messzire, kis Juszuf, egyik fülelem beengedem, a másikon pedig ki, engem ez nem érdekel, meg se hallom, vagy ha igen, hát bosszant, taszit és fölháborít.

JUSZUF A vadászat? Az üldözés édes mámora? Az üldözöttek vinnyogása? A szűkülő körben szűkülve önmagába tépő üldözött? A leshely és a csapda? Az elejtés, a bekerítés, a lelövés és fölnyársalás ezernyi fortély, a küzdelem téged nem szórakoztat?

DÁNIEL Engem ne szórakoztass, 'kis Juszuf ! Különösen. parancsra ne ! Füttyölök a te Urugodra, ki az? ! Es mit keres itt !Mab királynő? És hol van Kasmir. a kereskedő ?

JUSZUF Sókát kérdezel, és nem leszel tőle okosabb. De egyet megmondhatok! Urug itt a legfőbb erő, a minden, az Álmatlan Éj ura, Örülj, hogy dolgozod nincs vele. Örülj, Dániel !

DÁNIEL Most ijedeznem kellene? Urug itt a fővadász talán?

KASMIR (előlép) Miért is ijedeznél, Dániel? Semmi okod a félelemre. És jól teszed, ha megveted a vadászok ostoba mulatságát. Én jobbat ajánlok ! Fériasabb kalandot ...

DÁNIEL Jó, hogy jössz, kereskedő! Szeretném tudni végre...

KASMIR Tudni! Megint ez a tudni! Még csak most érkeztél. Mit tettél eddig?

DÁNIEL Éppen ezt akarom kérdezni! Hol itt a kaland?

Miféle tetteket vihetek végbe?

KASMIR Ó, Dániel ! Az előbb, ha jól hallottam. egy lányról beszéltél ...

DÁNIEL Csak nem akarod azt mondani, hogy Domi- nót itt ...

KASMIR A legfinomabb nőket is megkapod a pénzedért, Dániel ... Gyere! Nézz körül ! Válassz! (Pattint az ujjával)

Magakelletve, de gépies mozgással besétál az első nő, vagyis az első modell: merev, kifestett papírmásé baba

Gepárd, a fekete gepárd, a hajlékony szépség, készségesen rendelkezésedre áll Dániel, és biztosítalak, hogy Gepárd-közélen az idő gyorsan halad, a hölgy a tettek asszonya.

DÁNIEL Csak nem képzeled, hogy ilyen tetteket akarok?!

Juszuf pisztolyával ráló a lányra, de a baba sértetlen,

KASMIR Vagy itt van ő, a Szőke Nő, a szalma szépe, kék a térde, tenyere zöld, villog a lába. tükrös minden porcikája ...

DÁNIEL Tükrös !

Kereskedő pattint, szőke baba tipeg be

KASMIR És ez a vörös, Dániel? Ez a lángoló haj? Ez lávaragyogás?
DÁNIEL Láva? Talán lárva! Tüntesd el, kereskedő, elég ... Tüntesd el ezt a ... lárvalányt!

Juszuf pisztolyával ráló a lányra, de a baba sértetlen, meg se rezzen.

KASMIR Juszuf, mellőzd a lövöldözést, a hölgy nem vadászni való.
DÁNIEL ' Hova hoztál, Kasmir? Ki az az Urug? Válaszolj!
JUSZUF A legfőbb erő!
KASMIR A gazda!
DÁNIEL Miféle gazda?
KASMIR Csak nem gondoltad, Dániel, hogy én magamnak vásárolok?
DÁNIEL Aha! Szóval Urugnak vetted meg az álmaidat? És miért kószál itt Mab királynő? Beszélj, Kasmir, ez jobban érdekkel, amint a 'babáid!
BÁBA (érkezik) Hé, ti díszes társaság! A vén Gyökért, az árnya sincsen gaz gonoszt most hol lelem? Merre lebzsel? Sánta botja hol kopog?
JUSZUF- Még egy baba, Kasmir! Ez is a te árud talán? Meglehet, ha ilyen bájos kisleányok lejtének itt tündértáncot - meglehet, hogy én is el-elcsábulok!
BÁBA Gárgyulsz, tukok, fejed lapul (Serpényőjével ráhúz Juszufra) agyad lötyög, nesze, tánc!
JUSZUF Megőrültél, te banya?! Fölnyársallak, kilukasztom koponyád! (Harciasan előrántja pisztolyát)
BÁBA (Kasmirhoz)- Mondom: Gyökért keresem, a vén csavargót! Szólj ennek a tejfelesnek, dugja el a lukasztóját, mert bűvös serpenyőm az ilyen játékszert nem állja, magára vessen ezért, ha tőpörtyűnek aprítom a kis hadvezért.
KASMIR Pillanat, hölgyem, pillanat! Juszuf, kérlek, fegyverre semmi szükség. A vendég, ha jól látom...
BÁBA Ha jól látom, ez a fickó itt Dániel ... Na, majd Gyökér nélkül intézem el a fiút. Figyelj rám, te Álomtalan Dániel!
KASMIR- Pillanat, hölgyem, pillanat! Gyökér úr jelenleg az Álomszoba előtt tartózkodik, várja, hogy Urug betér és álmodik, hogy akarata teljesül, a lehetetlen falán üt kaput, a bírhatatlan birtokába jut! Igen, szép hölgyem, ez a helyzet. Egyébként a gyermek, aki oldalamon áll, valóban Dániel, és az én üzletfelem!
BÁBA Nagy szád van, az kétségtelen — na, félre ! Dániellel van beszédem, szerencsére!
DÁNIEL: Tetszel nekem, Bábakalács Anyó, olyan vagy, mint a nagyanyám: ellenállhatatlan!
BÁBA Szép tőled, hogy öreganyádnak szólítasz, Dániel, de ne képzeled holmi mesébe magad. Urug országa csöppet sem mesés, több itt a szenvedés, mint az öröm.
DÁNIEL Kalács Anyó, ne riassz, ne ints, ne oktass, ne védj, ne félts — ne, ne, ne ! Látok, amit látok! Kétségbeessek, azt kívánod?
BÁBA Keveset látsz, Dániel, és semmit sem értesz... Kalandot kerestél, tetteket jó, lehet... De itt minden nélküled történik, bár veled. Míg Juszuf és Kasmir itt szórakoztat, Urug Dominóval álmodik!
DÁNIEL Ugyan, Öreganyám! Dominó csak az enyém, senki másé, hasztalan tűzelsz ... S különben is, ha meguntam ezt a 'mókát, itthagynom szépen, igaz?
BÁBA ' És az álmaid? Velük mi lesz?
DÁNIEL ' Ha akarom: visszaveszem valamennyit!
KASMIR Álmat vissza nem adunk!
DÁNIEL Akkor megálmodom újra az álmaidat — azt hiszed, ez nehéz nekem?
BÁBA Nehéz lesz, Dániel.
KASMIR Jöjjetek ! Urug már az álomszobában lehet!
DÁNIEL Óriási! És ott az én álmodat álmodja végig?
KASMIR Egyiket a sok közül!
JUSZUF Ha én ebből egy szót is értek...
DÁNIEL Gyerünk oda! Kíváncsi vagyok Urug ábrázatára !

Dániel, Juszuf, Kereskedő el, Bába marad.

MAB (belép) Siess utánuk, Bába ! Jól van! Tervünk tökéletes, és egykettőre célba ér!
BÁBA Elbánunk velük alaposan, ez igaz. asszonyom. Bár...

MAB Bár?

BÁBA Semmi, asszonyom, semmi. Sietek, és a döntő pillanatban — ha kell, s ha lehet — lánggra lobbantom Dánielben a tüzet.

7. kép

Urug jelentőségteljesen körülnéz, aztán belép az Álomszobába és nekidől a falnak. Álomzene és álmovilágítás. A most következő képek, jelenetek: Dániel álma, melyben Urug szerepel Dánielként. Dominó, az álomnö, kislányosan ártatlan és magazinszerűen feslett figura. Így is jelenik meg az elsötétülő szobában, egy keréken 'mozgó lépcső tetején, övvel átfogott köpenyben, válltáskával, napszemüveg az orrán, hosszú haját fújja a szél. Lassított mozgással lépked lefelé, mint egy repülőgéphez tolt lépcsőn, leveszi napszemüvegét, sálját, táskáját, köpenyét és szertedobálja a sötétbe. Mindez kissé sztriptízszerű, lassú és kissé merev; a köpeny alatt ruha van, tenyéryei széles keresztcsikos, színes ruha, bokáig érő; széles bőröv, nyakban nagy medál, kissé cirkuszi jellegű. A lépcsőről lelépve, most már természetes gyorsasággal, de kissé merev derékkel, mereven előrenyújtott karral érkeznek Urughoz, összekapaszkodnak, és lassan keringőznek, kitarva az ütemet, meg-megszakítva géptiesen a mozgást

DOMINÓ Dániel!

URUG Dominó!

DOMINÓ (Urug hajába markol) Szeretek... belemarkolni... bozontos... fekete... hajadba ... Dániel... Fekete ... hajadba ...fekete ... hajadba ... fekete ...

URUG Álljunk meg, én nem is tudok korcsolyázni.

DOMINÓ Otthon vagyunk már. (Anyásan simogatja Urugot) Hozz be fát, Dániel! Be kell gyűjtanom a vaskályhába. Nem tehetünk mást, be kell gyűjtani. Ki kell fűteni ezt a szörnyű házat. Begyűjtani és ki-fűteni.

A gurítható lépcső most ház, Dominó belép, két lépcső között kidugja a fejét

Dániel!

Urug fölkapja a fejét, közelebb lép

Szalmát is hozzá, Dániel! Szalmát és faforgácsot! Be kell gyűjtanom a vaskályhába.

Urug szemét egy pillanatra sem véve le a házról, né-hány lépést hátrál, Dominó eltűnik. Urug fölemeli a szalmacsomót és a faforgácsot, a házhoz siet, megáll, leskelődik, kémlel, ágaskodik, topog tanácstalanul. Bajuszos, kalapos férfi hajol ki két lépcső között.

BAJSZOS FÉRFI Na, mi az? Mit rugdalod az ajtót? Elment az agyad sétálni?

URUG Én ... én nem... én csak Dominónak Virágot hoztam a születésnapjára!

BAJSZOS FÉRFI (derékig kihajol, kikapja Urug kezéből a szalmacsomót és az arcába vágja) Pimasz! Ki-tekerem a nyakad, te pimasz! Pimasz! ... Te kerget pimasz! Pimasz! Leskelődik a pimasz! Lekaparja a falat, besározza az ajtót, eltöri a poharat a pimasz! És leskelődik! Leskelődik a pimasz! (Ordítózás közben egyre újabb és újabb szalmacsomókat vagdos Urughoz)

Urug hátrál, majd föllépked a lépcső tetejére. Dominó fehér ruhában lép ki a házból és végigfekszik a lépcsőkön, kezével Urug bokáját szorítja

DOMINÓ Vigyél el innen, Dániel... Ments meg tőlük ... Ments meg, Dániel... Menjünk el innen... el innen ... el ... el... (Dominó szavai alatt megindul a lépcső, Dominó feljebb kapaszkodik, Urughoz simul,

térdel előtte, átkarolja a derekát, Urug védően magához húzza)

URUG Ne félj, Dominó ... Melletted vagyok, megvédek ... Ne félj. Én megyek előre. Gyere! ... Gyere!

Főlemeli Dominót és eléje áll a lépcsőn. Dominó a hátához tapad. Most szinte egy testként jönnek le a lép-csön. Megállnak, a lépcső elgurul, Két férfi áll velük szemben, a nézőtérnek háttal, még sötétben. Urug elválik Dominótól, és tapogatózva lépked feléjük. A párbeszéd során Urug jön előre a nézőtér felé, a két férfi pedig ellépked mellette, Dominóhoz lépve bele-karolnak. Egyik férfi csikos nadrágban, fehér rövid-ujjú ingben, széles nadrágtartóval. Másik gumicsizmában, térdig érő rövid nadrágban, társa nadrágjához tartozó csikos kabátban, fején kalap. Hátborzongatóan mulatságos figurák

Nem félek tőletek. Nem adom Dominót, Ne merészeljétek. Nincs jogotok. Hozzám tartozik. Egymáshoz tartozunk. Nem adom. Nem félek. Nincs jogotok. Nem engedem. Nem félek. Nincs. Nem.

EGYIK Megpróbáljuk a galambtenyésztést.

MÁSIK A sógorom a nutriára esküszik.

EGYIK Vettem egy önetetöt. Befektettem!

MÁSIK Nutria — vagy libamáj !

EGYIK Kétszáz galamb turbékol a padláson !

MÁSIK A sógorom régi nutriaszakértő!

URUG Egymáshoz tartozunk : ő és én !

MÁSIK Te? — kérdi a sógorom. Te és a nutriák? Ne tréfálg, api kám !

EGYIK A galambokkal 'bánni kell ! A galamb nem kukac !

MÁSIK Kukac? A nutria sem kukac!

EGYIK Dániel a kukac!

MÁSIK Fajankó!

EGYIK Kukac !

URUG Egymáshoz tartozunk! Nem értitek? Bennünket nem lehet elszakítani!

MÁSIK A nutria, ugye, gondoskodásra szorul!

EGYIK Mennyi léhűtő fráter, istenem, egyetlen galamb körül!

MÁSIK Ha egy tapasztalt férfi ott nem állna!

EGYIK En majd rajta tartom a kezem!

MÁSIK A nutria persze kényes !

EGYIK En majd a hóna alá nyúlok!

MÁSIK A galamb alá? Nyúlsz? Nyúlsz a galamb alá?

URUG" Disznók!

EGYIK Galambok !

MÁSIK Nutriák!

A két férfi most egyszerre belekarol Dominóba. Dominó szemben áll a nézőtérrel, a két férfi háttal; Urug elől, szemben

EGYIK Most a kuckót megkeressük, poharunkat összefűtjük és a mókus, cifra mókus, ki a zöldbe, fuss, te fuss!

MÁSIK Most a fejszét fába vágjuk — kis lakunkat fedje árny —, és a tóra, esti tóra pirosan süt le a hold!

URUG Nem adom Dominót!

Urug és a két férfi Dominóval egyszerre hátraarcot csinál. Most Urug és Dominó áll háttal a nézőtérnek. Egyik és Másik pedig szemben — most látszik először az arcuk, illetve az a rémületes maszk, melyet visel-nek. Egyik és Másik elindul előre, és lassan közrefogják Urugot, Dominó bemegy a „házba”

EGYIK Ki vagy, Kukac?

MÁSIK Mit tudsz, Fajankó?

URUG Dániel vagyok.

EGYIK Kukac vagy.

URUG Dominó mindenkinél különb, értitek? Különb.

MÁSIK Mit tudsz, Különb Kukac?

URUG Tudom a Megoldást !

EGYIK Galambok? (Belekarol Urugba)

MÁSIK Nutriák? (Belekarol Urugba)

URUG (lerázza őket, és a „házhoz” szalad, veri tót", ordít)

Dominó! Dominó! Nyiss ajtót. Dominó!
A lépcső lassan kigurul, az álomnak vége. Urug tántorogva jár, leül a földre, Gyökér elé. Többiek csoport- ban hátrább

GYÖKÉR Történt valami, Urug?

Urug rázza a fejét Tehetek

valamit, Urug?

Urug rázza a fejét

Elmehetek, Urug?

URUG (int, hogy el, aztán az induló Gyökért 'megállítja) Várj ! Egy tükröt ... Adj egy tükröt, Gyökér!

GYÖKÉR Zsebtükröt? ... Vagy nagyobb? Egy asztali tükröt? ... Velenceit? Földig érőt?

URUG (üvölt) Egy tükröt!

Gyökér hátralép, Kasmir főlemel egy nyeles tükröt és átadja neki. Urug kikapja Gyökér kezéből, belenéz, néhány másodpercig belemered a tükörbe, aztán odavágja a földhöz.

Ide azzal a fickóval! Elém!

GYÖKÉR Dánielre gondolsz?

URUG Nem gondolok, Gyökér, nem gondolok semmire, de látni akarom azt a Dániel nevűt, beszélni akarok vele, hallani akarom... Nem érted, Gyökér? Akarom!

GYÖKÉR Dánielt Mab körébe engedték, övé. DÁNIEL (előlép a csoportból, félretolja Gyökért) Én csak a magamé vagyok, senki másé!

URUG (rámered Dánielre, mint előbb a tükörbe) Te vagy Dániel?

DÁNIEL, Te vagy Urug?

URUG Hol van Dominó?

DÁNIEL Vele álmodtál?

URUG Fekete a hajad, fekete?

DÁNIEL Megbolondultál?

URUG Mi az a szalma? Mi az a szalma és faforgács? Mi az a vaskályha?

DÁNIEL Te vetted meg az álmaimat, igaz?

URUG Mi az, hogy „kifüteni a szörnyű házat”?

DÁNIEL Hozzám beszélsz?

URUG Te vagy Daniel?

DÁNIEL- Én vagyok Dániel, de te ki vagy? Urug, a fővadász?

URUG Te vagy Dániel... a fekete hajú. A bozontos fekete hajú. Tudsz korcsolyázni?

DÁNIEL Nem én!

URUG • Nem? Mert én sem ... Vagyis . . . Én igen! (Tesz néhány keringőlépést) Ide figyelj, Dániel... Tárgyaljunk, jó? Beszéljessünk! Úlj le! Van valami kívánságod? Nincs? Helyes! Mondd csak, te Dániel... Hol találom meg azt a Dominót? És kik azok a fér-fiak? Várj ! Előbb egy bajszos, kalapos... Szalmacsomókat vágott hozzám!

Juszuf, Kasmir, Gyökér felhördül

Mi az a szalmacsomó? ... Szalmacsomó és faforgács!

DÁNIEL Faforgács? Azzal szoktunk begyűjtani a vaskályhába!

URUG Úgy, úgy! A vaskályhába! Hogy kifütsétek a szörnyű házat, igaz?

DÁNIEL Igaz.

URUG Dominó kifüti a szörnyű házat, igaz?

DÁNIEL Dehogy! Anyámnak van egy vaskályhája. Anyám küldött gyerekkoromban faforgácsért és szalmáért ... „Hozz be fát, Dániel! Be kell gyűjtanom a vaskályhába.” Ezt szokta mondani anyám.

URUG Anyád?

DÁNIEL Igen.

URUG Neked?

DÁNIEL Ki másnak? Én vagyok Dániel!

URUG Nekem pedig Dominó mondta ugyanezt! Mit szólsz hozzá ? ! Dominó ! Nekem!

DÁNIEL Az lehetetlen!

URUG Nincs lehetetlen! Megvettem az álmaidat! Enyémek! Dominó az enyém! Azonnal idehozod!
DÁNIEL Dominót?
URUG Azonnal megmondod, hogy hol van... Juszuf!
JUSZUF Parancs!
URUG Egy férfi, fekete bajusszal, fekete kalapban ...
Megjegyezted!
JUSZUF Örökre!
URUG Csak addig jegyezd meg, amíg elfogod! Szalmacsomókat vágott hozzám ...

Juszuf, Kasmir és Gyökér felhördül

Tudod, mi az a szalmacsomó? Vaskályhába használják begyűjtésre! Elfogod a bajszost, kalapost és idehozod!
JUSZUF Parancs!
URUG s a másik kettőt... Figyelj, Juszuf, mert eltöröllek!
Két férfi, csíkos ruhában... Csíkos nadrág az egyikén, csíkos kabát a másikon... Az egyik fehér ingben, a másik fekete gumicsizmában ... Es álarcsok! Rémpofák!
Megjegyezted?
JUSZUF Valamennyit elfogom, Urug.
URUG Elfogod vagy elpusztítod ... Kukacnak neveztek!
Felhördülnek
Különb Kukacnak!
Hördülés
Indulj, Juszuf!
Juszuf elrobog
Különb vagyok mindenkinél... Ez igaz! Én és Dominó! ... Hol van Dominó, Dániel? Hallod a kérdésemet? Dominót akarom!
DÁNIEL Dominó? *(Nevet)* Megkerültél?
URUG (üvölt) Dominót akarom vagy elpusztítalak! DÁNIEL *(nevet)* Te tiszta glutty-glutty vagy, Urug!
(Újabb felhördülés, Dániel elkomolyodik) Mit bögtek? Mondjátok inkább meg neki, hogy zöldeket beszél! Hallgass rám, Urug! Dominót te nem akarhatod!
URUG Nem akarhatom?
DÁNIEL Jó, akarhatod, de hiába, mert Dominó nem létezik ... Álom! Képzlet!
URUG Vagy előteremt nekem, vagy *pusztulsz!*

Urug int, a szürke arctalanok Dániel mellé suhannak

BÁBA *(előlép)* Csillapodj, Urug, csillapodj! A megállapodást elfeledted?
URUG Ne állj elé, vénség, mert elsöpörlek!
BÁBA. Kár lenne értem, ha elsöpörnél, nagy Urug, de nem tehetsz ilyet, felettem nincs hatalmad, én Mab körébe tartozom — Dániellel együtt!
URUG Te elmehetsz. A fickó marad és előteremti Dominót nekem! Elő-te-rem-ti! Dominó van! Van és van és van!
(Fejére üt) Itt van!
(Mellére üt) Itt van! Enyém! Akarom! Kell! Parancsolom!
DÁNIEL Ti valamennyien megörültetek? Ha adhatnám, akkor se adnám!
KASMIR Ne makacskodj, Dániel! Mi már 'egyszer olyan szépen megértettük egymást!
DÁNIEL Bezsáptál!
KASMIR Még ez sem igaz. Kalandot akartál? Tessék, benne vagy!
MAB *(besétál)* Benne vagy, Dániel — a füled, de még az orrod se látszik ki belőle!
DÁNIEL Megérkeztél? Már vártalak! Talán te is az álmaidat akarod? Tessék! Vidd! A tied! *(Üres tenyerére fúj)*
MAB Az álmaidat már megvette Urug -- az övé! URUG Enyém, enyém, de ő mást forgat a fejében: nem adja!
MAB De hiszen eladta már!
URUG Eladta, és mégsem adja! Mit nézel? Te látod talán? Itt van? Hol van Dominó?
MAB Urug! Kit keresel?
URUG Dominót, aki különb mindnyájatoknál!
MAB Dominót? Az álomnót? Nem értelek! Lépj be az Álomszobába, és a tiéd!

URUG De nekem itt kell! És nekem ne mondja azt, hogy Dániel! És ne küldjön fáért meg szalmáért!
MAB Az álom, Urug, ha tetet öltene, ha valóra válna... Az álom, Urug, szürke köd, fehér pára, leszáll a szemek pillájára, csupa sejtelem-gomolygás, alakatlan alakzatok, vágy és félelem pihés gyümölcssei, csalóka árnyak; feketébe fércelt barna bánat, ezüst-nyíl-villogás, mely tompa térbe ér, hóbogyó és könnyű kányavér; hozzájuk mérve minden, ami látható, gyatra utánzat, legyen bár légies és könnyed, káprázatos, akár a szivárvány maga. Részed volt benne az Álom-szobában, tudhatod!
URUG. Nekem nélkülük kell Dominó, a bajszos nélkül, a csíkos rémpofák nélkül és Dániel nélkül! BÁBA Kár a szóért, asszonyom. Vigyűk Dánielt. Térjünk saját körünkbe vissza!
URUG Dániel marad!
MAB Nem így szólt a megállapodás, Urug! Remélem, nem akarod megszeni!
URUG Ne reméld, mert megszegem, fölrugom — és elfújlak téged is!
JUSZUF (lihegve érkezik) Uram!
URUG' Elfogtad őket?!
JUSZUF Minden erőnket mozgósítottam. uram... Nin-csenek...
URUG Nincsenek?... Azt mered mondani, hogy nincsenek?
MAB Válaszolj, Urug! Adod vagy nem adod Dánielt? URUG Nem adom! Nem és nem! Elvezet Dominóhoz és a többiekhez! Beszélni fog! Mutatja az utat! Elárulja a titkot! Mert tudja! Tudja a Megoldást! Ó tudja! MAB Ki mondta ezt az örültséget?
URUG Ó ;mondta, ő! „Tudom a megoldást!” Az én számmal mondta — ő!
MAB Álomban, Urug, álomban!
URUG Kiszedem belőle, érted?! Szétzúzom, szálakra szedem a fickót! Megkeresem! ... Juszuf!
JUSZUF Parancs!
URUG Kötözzétek meg ezt az átkozottat!
MAB Bába! El innen, Bába... Sújts oda rekettypálcámmal az Álomszobára!

Bába többször sújt az Álomszobára, Juszuf és a szürkék kötik Dánielt

URUG *(tombol)* Pusztuljatok! Pusztuljatok! II.

RÉSZ

1. kép

Kezdőkép: domboldal, bokrokkal

BÁBA *(bokornak álcázva közeledik a heverő, majd fölterdelő, szertekémlelő Gyökérhez)* Hé, Gyökér! Ne ijedj meg, vén csavargó, én vagyok!
GYÖKÉR Ki az az én? Lépjén elő, 'ha mer! Hiszem, ha látom! Míg a hangja szól, csak olyan, mint az álom, testetlen, arra pedig csöppet se vágyom, elegendem van az ilyen mulatságból!
BÁBA Testetlen? Én? Megnevettetsz, te rablóvezér! Ha nem volnál olyan vaksi, mint vagy, te pupák, nem keresnél se álmot, se más csudát, de fölismernél és úgy köszönnél, 'hogy botod is hajolna szépen, illedelmesen, s szólitanál: ó, drágám, kedvesem!
GYÖKÉR Nónemű vagy tehát?
BÁBA Amennyiben te férfinemű!
GYÖKÉR. A hangod ismerős, annyi szent, bal fülem csendül, vést jelez, és markom viszket, ez kincset jelent vagy verést; te Hang, tovább ne csigázz, vagy vesztedre lesz e hely, mert botom nem 'hajol, de üt!
BÁBA Ūt vagy tör — vagyis: török! Ígérd meg, nyugton maradsz, és illően társalogsz velem, ha magam fölfedem, és úgy szólitasz, mint mondtam : ó, drágám, kedvesem!
GYÖKÉR Hagyjuk az illetet, mondj nevet és mutasd magad!
BÁBA *(az ide-oda forgó Gyökér háta mögé kerül, le-dobja az ágakat)* Fordulj, bolha — s meg ne csípj!

GYÖKÉR *(megfordul és dühösen csap botjával a földre)*
Csipjen meg téged a nyű, né a bolha és tetű! Van még képed idejönni, vén kerítő, bajkeverő bős banya!

BÁBA Ki bős, ki bőszt, ki barátságot ajánl, ki veszködést szít — én szövetséget hozok! Mab királynő küldi szíves üdvözlését!

GYÖKÉR Hideg, hideg, sötét, sötét!

BÁBA Tudod, Gyökér, mióta Urug megszegte a megállapodást, Mab sértetten dül-fül haragiában, és emésztí magát Dánielért!

GYÖKÉR Dül-fül vagy bänkodik a nagy királynő — ó, drágám, kedvesem? A sértettség szól általa vagy a részvét? Dánielt sajnálja vagy önmagát, hogy hoppon maradt végül?

BÁBA! Dániel nélkül is elérheti Mab, amit akar, nem ő az egyetlen álomtalan, de dühíti Urug ostobasága — és a fiút is kedveli, Iseri Dánielt kicsi korától, mókázott neki eleget, szótt szemére illattól és fénytől könnyű szóttest, sötét smaragdmezőt; gyöngy-szürke ösvényeken vágatott vele kiskorában, szóval pajtása volt, bizony!

GYÖKÉR Pajtása kiskorában és árulója később, ál-mai elvesztője — tudod, hogy mit mondok az ilyen királynőre?

BÁBA Ki ne mondd! S gondold meg, az ifjú álmok ügyis elvesznek egyszer, letottyannak léggömb rongyaként a sárba... Kítüntető, ha valakit Mab köré-ben ér a veszteség : könnyebb lesz úgy a nehéz !

GYÖKÉR Hát most nem lesz könnyebb. A történet — ó, drágám, kedvesem ! — Urug dühétől komor mesébe fordul A 'baj, Bába, beláthatatlan.

BÁBA Ha közbe nem lép az okos, jó Gyökér!

GYÖKÉR Nem vagyok okos, jó meg sose voltam, de régóta várok az alkalomra, Bába, hogy tüzet gyűjtsak Urug szalmájába.

BÁBA Gyűjts csak, Gyökér, ne szolgálj Urugnak tovább!

GYÖKÉR Én Urugnak nem a szolgálja vagyok: cinkosa ! Éltünk az Álmatlan Éjben, két gonoszkodó, fúrge figura, .de Urug uralomra tört, hatalmat akart, kezében legyen minden erő — s behódolt neki kis Juszuf és az álnok Kereskedő. Gyökér csak várt, csak hallgatott, Bába, és azt kérdezte magában: mi ez? A mértéktelen gonoszságban mi az élvezet?

BABA A gonosz csak gonosz; kicsi vagy nagy, nem oszt, nem szoroz.

GYÖKÉR Lehet, Bába, lehet. Néha magam is attól félek, összerosódik a csíny és a merénylet. Részeze lettem annyi gonoszságnak, hogy ha tudtam is vala-ha, hol a határ, 'mi a mérték és az arány — ha tudtam is, mára elfeledtem.

BÁBA Jól van, csak indulj már, Gyökér!

GYÖKÉR Indulok, ne félj. A darázs-fészek már dühöng. Urug, a hatalmas, megkergült a kölyök egyetlen álmatól, levette lábáról, mint a méreg... Megszóttet-ni tőle Dánielt nehéz lesz: rátapad a fiúra bódultan, faggatja, kinozza, lesi, a megoldást tőle várja... Körülkeritem! Segít talán a régi csel... Te csak maradj a közelben, rejtőzz és figyelj!

Bába hátravonul, Gyökér a föltáruló Urug-barlang színterébe lép — a keresztülstető Juszuf nyakába akasztja kampósbotját, megállítja a teljes hadi készütségben csőrömpölő, állig felfegyverzett figurát

GYÖKÉR Egy szóra, jó Juszuf — baráti szóra, disputára ... Miért hallgatnánk mindig csak a fegyverek szavára, igaz?

JUSZUF *(köhög, krárog, küszködik a nyakára feszülő bottal)* Vidd ezt... vigyázz... Khm ... Megvesztél? Eressz! Dolgom van... Khm ... A torkom...

GYÖKÉR A torkod, kis Juszuf ! Ó ez semmi még ! De a fejed! A fejed, a fejed, a fejed ...

JUSZUF Mi van a fejemmel?

GYÖKÉR- A fejed nem leled, hiába keresed, elhagy a fejed ... elmegy ... elgurul ...

JUSZUF Az én fejem?

GYÖKÉR A tied. Nem hiszed? Nem látod?

JUSZUF Mit?

GYÖKÉR A fejedet -- ahogy gurul !

JUSZUF Az én fejem nem gurul, pofikám! Itt van a helyén. Én látok, pofikám; te nem látsz!

GYÖKÉR Jó, Juszuf, rendben van. Nem szóltam sem-mit. Viszlát!

JUSZUF • Hé, te ! Mi az, hogy „rendben van”, s hogy „nem szóltál semmit?”

GYÖKÉR Semmit, Juszuf, semmit. Te látsz. én látok, ő lát ...

JUSZUF Ó lát? ... Urugról beszélsz?

GYÖKÉR Búcsúzzunk, jó Juszuf! Szorítsunk kezét még egyszer!

JUSZUF De miért? Ezt hogyan érted?

GYÖKÉR Kasmirt láttad valahol?

JUSZUF Mi köze az -én fejemhez?

GYÖKÉR Te mondtad.

JUSZUF Én nem mondtam — én kérdeztem! GYÖKÉR. És tőlem várod a választ? Na nem, Juszuf,

na nem... Nézd, én bizonyos értelemben kedvellek téged, és a hely, ugye, bizonyos mértékig összeköt...

JUSZUF • A szolgálat!

GYÖKÉR Az, az, persze... Na hagyjuk! Megyek Kásmirhoz. JUSZUF. Mi köze Kasmirnak az én fejemhez? GYÖKÉR Ha kényszerítesz, elárulhatom ... A fejed, kis Juszuf, áru lesz Kásmir asztalán.

JUSZUF ' Ezt hogyan értsem?

GYÖKÉR. Nyissz!

JUSZUF Nyissz?

GYÖKÉR Nyissz-nyassz !

JUSZUF Ohó! Hohó!... Urug? Ki lesz Urug test-őre akkor?

GYÖKÉR Talán Kásmir ... Talán az új fiú... Ki tudja?

JUSZUF Jelentem Urugnak !

GYÖKÉR Urugnak? Búcsúzzunk el, kis Juszuf!

JUSZUF Ezt .. , ezt úgy értsem ... ?

GYÖKÉR Nézd, Juszuf! Ne add az ostobát, előttem fölösleges... Azt hiszed, amit te látsz, én azt nem látom?

JUSZUF Látod?

GYÖKÉR Persze, hogy látom. Nem kell ahhoz had-vezérnek lenni, hogy lássam ...

JUSZUF Na? Na!

GYÖKÉR Kimondjam?

JUSZUF Mondd már!

GYÖKÉR Hát kimondhatom... Urug : megváltozott.

JUSZUF Urug? ... Hogyne ... Megváltozott ettől a mi-csodától!

GYÖKÉR Az álamtól !

JUSZUF Kásmir lett a bizalmasa!

GYÖKÉR - Nyissz-nyassz!

JUSZUF De nem engem, pofikám!

GYÖKÉR Engem se. Velem tanácskozni akar Kásmir.

JUSZUF Lépre csál, vigyázz!

GYÖKÉR Vagy bizalmába fogad!

JUSZUF Te szövetkeznél vele?

GYÖKÉR Valakivel kell. Védni kell magam.

JUSZUF Jól van, Gyökér. Melléd állok!

GYÖKÉR Mellém, vagy mögém?

JUSZUF' Jön Kásmir! Én eltűnök ... Kémeled ki, tudd meg terveit, aztán jelentsd, amit megtudtál ! *(Lábujj-hegyen kilopakodik)*

GYÖKÉR- Jelentem, szentem, kis Juszuf, jelentem!

KASMIR *(érkezik)* Hát te? Magadban motyogsz? Vagy álmodozol, talán te is?

GYÖKÉR. Nekem az álmokhoz semmi közöm ! Nem is volt, nem is lesz! Ezt jegyezd meg: nem!

KASMIR Na-na-na! Mi ez a nagy tiltakozás? GYÖKÉR

Védem a fejem. Nem szeretném, ha elgurulna.

KASMIR Az álmoktól?

GYÖKÉR Vagy talán Juszuftól ... De az álmok miatt!

KASMIR Mit zagválnsz összevissza?

GYÖKÉR Semmit, semmit. Ne törődj velem. Nem szóltam semmit.

KASMIR Te hülyének nézel engem ! Azt hiszed, nem látom,

hogy tudsz valamit?

GYÖKÉR Én?

KASMIR Te, te! És úgy éljek, azonnal megmondod, vagy rád uszítom Juszuf próbékjeit!

GYÖKÉR Óhózzá mész? Búcsúzzunk akkor, Kasmir!
 KASMIR Juszuf tervez valamit... ellenem?
 GYÖKÉR Nézd, Kasmir! Te világlátott ember vagy...
 Sok mindenben fölötte állsz Juszufnak ... Ez zavaró!
 Kellemetlen!
 KASMIR Tehát így ...
 GYÖKÉR És ez az álom... Valljuk be, az álmovásárlás
 nem sikerült!
 KASMIR Én teljesítettem Urug parancsát! Meghoztam az
 árut!
 GYÖKÉR Igen, csakhogy Urug ...
 KASMIR Urug?
 GYÖKÉR Semmi! Reméljük, Kasmir, hogy minden rendbe
 jön. Urug boldogul Dániellel, megtalálja Dominót . és
 téged kitüntet.
 KASMIR S ha nem?
 GYÖKÉR Akkor nem tüntet ki.
 KASMIR Gyökér ! Urug nem találhatja meg Dominót !
 GYÖKÉR Hát bizony ... !
 KASMIR Csak nem képzeled, hogy... Csak nem képzeli
 Urug, hogy ...
 GYÖKÉR - Urug nem képzeli — cselekszik. Bár most... Ki
 tudja? Juszuf szerint teljesen megváltozott. KASMIR
 Urug?
 GYÖKÉR Ki tudja, miért?
 KASMIR Csak nem képzeled, hogy engem... Hogy
 miattam ...
 GYÖKÉR Ne haragudj, megyek, viszlát! Kissé már így is
 sokat időztem veled. Nem szeretem a veszélyes üz-
 leteket!
 KASMIR Gyökér! Ha történnének bizonyos változások...
 GYÖKÉR Mifélék, jó Kasmir?
 KASMIR Bármifélék! Tudnom kell, Gyökér, számít-hatok-
 e rád?
 GYÖKÉR Miért, Juszufra nem?
 KASMIR És másra sem! Érted?
 GYÖKÉR Értem, ha akarom. És akarom, ha lesz majd rá
 okom.
 URUG (ordít kívül) Juszuf!
 GYÖKÉR No lám.
 KASMIR Ne féls engem, Gyökér! Te csak figyelj, és tarts
 velem: legyél majd az éri üzletfelem!
 GYÖKÉR Urug ellen?
 KASMIR Akárki ellen ! (Elsiet)
 GYÖKÉR (a fölbukkanó Bábának súgja kárörvendően) No,
 szentem, mit mondtam? Halad már a móka! Tyúkot fog
 ma éjjel mégiscsak a róka!

2. kép

*Dánielt az egyik, arra alkalmas bútorhoz, oszlophoz
 kötötték — feszítették —; a három bábunő körülötte kering,
 búvólik-bájolják*

FEKETE Ide nézz, Dániel, ide nézz, fele cukor, fele méz,
 fele hímese, piros tojás, fele alma, fele körte, gyere,
 Dani, be a körbe, gyere már!
 SZÓKE Ide süss, ide less, Dini-Dani, kis Dani, lásd a
 lábam egyre feljebb, gyere, Dani, küssz, Dani, föl a
 térdig, térdnél feljebb, hol találnál ilyen völgyet, nézd
 csak, nézd csak, Dániel!

Urug lép be, megáll, figyel

VÖRÖS' Nézhetsz, láthatsz, táncba hívhatsz, engem,
 Dani, megtapinthatasz, sikló selyem, puha bársony,
 érzed-e, hogy süt a lángom, add Urugnak, add neki az
 álomlányt!
 BÁBUNÓK (egyszerre súgják-búgják) Add Urugnak, add
 neki az álomlányt!
 DÁNIEL Tűnjetek el!

URUG (előrejön, kiparancsolja a bábukat) Kifelé!

*Bábunők szétrebbennek, eltűnnek. Urug kioldozza Dánielt,
 aztán leül. Lassan, fáradtan mozog, időnként el-uralkodik
 rajta a bávaság, melyet a feltörő dührohamok szakítanak
 meg. Dániel állva marad, dörzsölgeti karjait, mozgatja a
 lábát*

Most befejezzük, Dániel. Hol találom?

DÁNIEL Álom...

URUG Nem! Ezt a szót többet meg ne halljam, mert
 örökre elnémitalak. Ne magyarázz, Dániel — válaszolj!
 DÁNIEL • Megmondta Mab királynő, hogy mit kell ten-
 ned.

URUG Mab királynő nevét sem akarom hallani ! Be-
 csapott az átkozott, összerombolta az Álomszobát, az
 én Álomszobámat ... Bemegyek, de semmi ! Sehol
 semmi ! Nem látni, nem hallani semmit, nincs, eltűn-
 tette az átkozott boszorkány! Ellopta az álomat!

DÁNIEL Az én álomat talán!

URUG Neked nincs! Megvettem! Eladtad!

DÁNIEL De most visszaveszem !

URUG Nincs vissza, csak oda! Miféle szükagyú lény vagy,
 hogy ezt nem érted? Itt nincs holmi cserebere,
 csikicsuki; ez lehetetlen!

DÁNIEL Lehetetlen?... De az is lehetetlen, hogy Dominót
 idehozzam neked!

URUG Ne merd azt mondani, hogy Dominó nem létezik!

DÁNIEL Létezik, de ...

URUG Ne magyarázd ! A megoldást mondd, Dániel ! Ha
 egyszer létezik, és te eladtad nekem, akkor miért nem
 az enyém?

DÁNIEL Erre nincs válasz.

URUG Te mondtad: „Tudom a megoldást!”

DÁNIEL A megoldás mást jelent, Urug ... Tudod, mi az,
 hogy „más”? Egészen más!

URUG Miféle más?!

DÁNIEL Az egész. Mit bámulsz rám?... Hogy mondjam
 még, hogy megértsd? Mit akarsz? ... Makogjak?
 Ugassak? Mutogassak? ... Van, de nincs! ... Dominó
 nem úgy létezik... 'Ha egyszer nem tudsz álmodni,
 akkor mit mondjak? ... Nem úgy volt, hogy csak ott
 volt, készen ... Belépsz az áruháza. Ott lógnak a ru-
 hák készen... Vagy a Kereskedő babái ! ... Dominó nem
 olyan ! Nem lehet lefényképezni, nem lehet magnóra
 fölvenni a hangját... Először neve se volt ... Semmi se
 volt... Először csak a haját képzeltem el, aztán a kezét,
 a járását, a tekintetét, és csak azután neveztem el
 Dominónak. Már volt haja, keze, járása, nézése, és még
 nem volt neve! Azért neveztem Dominónak, mert én
 Dániel vagyok... Dániel Dominó-ja! Dániel elképzelése...
 Elképzelés, érted? ! Behünyod a szemed, hogy jobban
 láss ... Leülsz egy fehér fal elé, és azt nézed... Alszol, és
 álmodban röpülsz, lengeted a karjaidat, mint a madár a
 szárnyait. Álmodsz ébren, és álmodsz álmodban!
 Fekszel a zöld fűben, és nézed a kék égen a fehér
 felhőket! Zöld, kék, fehér... A szél meg fúj... Akkor is
 fúj a szél, ha nem fúj. Az én számmal fúj a szél; ha
 akarom, én vagyok a szél, ha akarom, lovagolok a
 tengerparton, és fúj a szél, én vagyok a lovas, és én
 vagyok a szél, és hallom, ahogy dobog a föld a lépteim
 alatt ... És ez csak néhány pillanat, csak töredék, mert
 van másféle elképzelés is... Tudósnak képzelem magam
 ! Vagy utazónak ! Úrrepülőnek ! Bolondnak ! Mit tudom
 én, minek ! ... Máskor meg Dánielnek ! Mert sok embert
 ismerek, sok okos, erős, érdekes, különös és nagy-szerű
 embert, de egyik se akarok lenni... Vagyis mindegyikből
 akarok, de mindent másképpen, mert Dániel és Dominó
 mindenkinél másabb... De ez is csak elképzelés, Urug,
 csak ábrándozás, csak álom...

Nem ismerek senkit, akinek ilyen álmai lettek volna,
 mint nekem, és mégis eladtam az álmaimat, mert azt
 gondoltam ... Mert untam már, hogy: semmi fog-ható!
 Semmi testi valóság, semmi valódi súly, íz, illat, erő !
 Gyerekes játék az egész... Hiabavalóság ! Hazugság!

Elképzeltem az egész földet, minden tudást, minden
 létező dolgot, minden érzést és gondolatot és akaratot,
 együtt az ellenséges erőket, a gyűlöletet és a szeretetet,
 a pusztulást, a ,háborúkat, mindent... És én láttam, én
 tudtam, hogy mit kellene csinálni, hogy jó legyen ez az
 egész, de azt is tudtam, hogy ott állok egyedül, és nem
 tudom megmagyarázni nekik, nem tudom megértetni
 velük... Ott állok egyedül, közepem, tudom a
 megoldást, de nem tudom meg-értetni velük... Most
 sem, veled sem tudom meg-

értetni, amit akarok... Mindig így van, mindenütt, mindenben... Az egészre tudom a megoldást, Urug, de hiába, mert nem lehet megmondani, nem értik, nem hiszik, nem... Álom, Urug, álom, létezik, de hiába létezik, mert nincs, semmi sincs, csak a nagy üresség és az erőlködés körös-körül.

Eladtam az álmaimat, Urug, és te örülhetsz, hogy a többi álmod már nem álmodhatod végig; örülj, hogy az Álomszobát lerombolta Mab királynő, örülj, és ne kínozz, örülj és felejtse el az egészet, Urug ... Engedj szabadon...

URUG Ha nem adod Dominót, elpusztítalak.

JUSZUF (egyik oldalról belép) Szólni szeretnék, Urug!

KASMIR (másik oldalról be) Egy kérdést előbb, Urug!

Három, állig fölfegyverzett katona lép Juszuf mögé

JUSZUF Elnémulsz, Kasmir, mielőtt megszólalnál! Az üzletelésnek vége, pofikám!

A három bábunő félelmesen fölfegyverkezve lép Kasmir mögé

KASMIR Eljött az idő, kis Juszuf, hogy megtörténjenek bizonyos változások!

JUSZUF Már megtörténtek, te kereskedő! Katonáim a helyükön vannak!

KASMIR De zsebükben az én pénzem lapul, és fegyverük az én parancsomra vár!

A szürkeruhások berohannak, Urug elé sorakoznak

URUG Pusztuljatok, átkozottak!

A szemben álló felek egymásra rohannak; lövések, vilámlások, recsegés-ropogás, mindenki ordít; Gyökér megragadja Dánielt, eliszkolnak, a színpad elsötétül, a pusztítás zaja lassan csillapodik csak

3. kép

A kezdő képre emlékeztető táj: bokrok, sziklás domb-oldal. Gyökér, Bába és Dániel lihegve érkezik

DÁNIEL Állj! Álljatok meg... Nem megyek tovább! Azt hiszitek, mert segítettek... magatokkal cipelhettek?

BÁBA És te azt hiszed, hogy már megmenekültél? GYÖKÉR Sietnünk kell, Dániel, mert Urug gyors, és hamarosan a nyomunkra akad!

DÁNIEL (leül) Urugot már régen szétszedték a pribékjei.

GYÖKÉR Aligha! Ezzel ne áltasd magad. Juszuf és Kasmir története azóta véget ért.

DÁNIEL (felugrik) És az enyém? Velem mi lesz? Nekem milyen szerepet szántatok? Megtudhatom vég-re? Vagy én csak arra kellek itt mindenkinek, hogy szórakozzon velem?

BÁBA. Bizzál bennünk, Dániel.

DÁNIEL Nem bizom! És elegendem van az egészből... Elmegyek. Vissza! Haza, a szobámba... Mit bámulatok? Mutassátok az utat, aztán mentsétek a bőrötöket Urug elöl... Hol a kijárat?

BÁBA A te történeted, Dániel, tovább folytatódik, s hogy mire, hova jutsz, hogy mi lesz veled, azt meg-szabják a körülmények és feltételek!

DÁNIEL Igazán? És én? Én mit csinállok, amíg dolgoznak a dicső szabászok, Körülmény és Feltétel úr? Én csak túrjem, mint a birka, hogy a két garázda gypjamat lenyírja?

BÁBA Megjött a hangod, örülök, hogy ennyire magadra találtál. Mondd el majd a panaszodat Mabnál — közel vagyunk már tündérhintőjához!

DÁNIEL. Mab! Tehát ő kavarja, kötözi és oldja a történetet? Az ő műve ez: tudhattam volna — ő, én ostoba, én korlátolt barom, hogy nem ismertem a stílusára! Ő küldte a kereskedőt, ő küldött Urugnak élő csomagként, az ő keze az itt történetembe számár-fület és rémpofát — iá, Dániel, iá!

BÁBA Nyughass, kölyök, mert serpenyőmmel fejbe váglak és úgy viszlek Mab elé, mint talált tárgyat,

nem pedig csomagot; én nem a postásod vagyok, ficsúr, de a muzsikásod még lehetek; úgy elhúzom a nótádat, hogy kiráz a hideg, olyan levest főzök üres fazekadba, hogy éhes hasadat egy életre elcsapja: vigyázz a szádra, te!

GYÖKÉR Induljunk, Bába, Urug már a nyomunkban lehet!

DÁNIEL Hát indulj, mentsd az irhád, mire vársz. re hanj — én maradok!... Vagy ha megyek, hát nélkületek, a saját fejem szerint, a saját orrom után... És ki innen, ki, el, még a közeletekből is.

Mab királynő mesés hintója gördül be

MAB (teljes díszben, csábosan és fenségesen száll i e a hintóról) Már vártalak, Dániel, és türelmetlenségemben jöttem eléd... Aggódtam! Gyökér? Talán bizony te is meglegeltél Urug esztelen örvényét?

BÁBA A szökés egyedül Gyökér érdeme, királynő, nélküle Dániel még Urug rabságában lenne — ha lenne még —, de Gyökér mesteri színlelő, a két pibékét, azt a kis zagya szörnyet és az álnok kereskedőt úgy csavarta ujjá köré és uszította egymás ellen, hogy nézni is gyönyörűség volt — Bába sem csinálhatta volna tökéletesebben!

MAB Jól van, Gyökér, körömben védelemre lelsz... Jöjj, Dániel, hintómban megpihenhetsz, nálam alhatsz és álmodhatsz akár — az egyetlen hely, ahol ezt megtetheted, gyere, add a kezed, és mesélj, gyere, beszélj velem, legyél vendég nálam, melegedj meg és derülj föl, fiú, ebben a hideg és komor éjszakában nem várt erők, örült fordulatok tették próbára türelmemet, de vége már; a gyöttrődésre, kinra vidámság, könnyű nevetés felel — gyere a hintómba, gyere, Dániel! (Mefogja a fiú kezét)

DÁNIEL (kirántja magát Mab kezéből) Nem!

MAB Sértett vagy, én értem, Dániel, az események — sajnálom, Dániel! — megviseltek engem is. Urug méltatlannak bizonyult, bár — megvalloom neked, Dániel! — a bennünket elválasztó stíluskülönbség már önmagában is olyan óriási... Mondhatnám, olyan, mint egy óriás! Egy zöld, kétfejű óriás, kezén sárga, szörnyű kesztyű — brr! Hát nem borzasztó?! Egy sárga kesztyűs zöld óriás... Te nem félsz tőle?... Úgy érzed?... Úgy látod, hogy nem is olyan félelmetes?... Úgy látod, igaz?

Bába és Gyökér leülnek a hintó kerekeire vagy lép-csőjére

DÁNIEL Összevissza beszélj, Mab, kevered-kavardd és a lényegyet elhallgatom, szemembe port hintenél, hintódba vinnél, mondanál mesét, hogy feledtesd velem, te voltál az én ártó szellemem, mert barátságod-dal elámitottál, játszóttál és hitegettél, hogy tréfát ázz — gonosz tréfát! — velem, és Uruggal is! Szegény Urug...

MAB Szegény Urug a zsarnokság maga, hát nem láttad, Dániel? A hatalmával telhetetlen és tehetetlen gonoszság, az otromba tények rabszolgája, nagysága csupa alacsonyosság, még hiúsága is sekélyes és üres, mert...

DÁNIEL Ne beszélj Urugról, Mab, ne... Magadról beszélj! Te ki vagy? És mit akarsz tőlem? Miért szótted körém ezt a csapdát?

MAB Én nem szóttam, Dániel... Adódott!... Nézz rám! Mit látsz?

DÁNIEL Nem fontos, hogy mit látok! Tudni akarok! MAB Dániel, Dániel... hogyan értessem meg veled... DÁNIEL Sehogy! Ez az értetlenség éjszakája, Mab!

Urug nem ért engem, én nem értelek téged, te nem érted Urugot — és ezzel vége... Elég! Mutasd meg nekem a kijáratot, hogy elmehessek.

MAB Segíteni akarok!

DÁNIEL Nem kérek belőle! A kijáratot... légy szíves. MAB Nincs kijárat. Nincs út kifelé. Az Álomtalan Éjből nem juthatsz ki soha — de segít rajtad Mab, az álmok tündéri asszonya... Kis dühöngő Dániel, régi játszótársam, annyi boldonságban, Mab királynő jót akar... Gyere a hintómba, hintómba, hajómba

szálljal, álmodhatsz, aludhatsz, légy vendég Mabnál, s adok neked útravaló álmot.

DÁNIEL Mi az, hogy útravaló?... S hogy nincs ki-járat?

MAB A kapuban ott ül a vén Halász kosaraival, ott ül és zordan rádrivall, állj, egy lépést sem tovább, állj, és takarodj az éj mélyébe vissza — vagy álmot adj, ez a kilépés ára, adj egy álmot, vagy vissza-süllyeszt az örök éjszakába.

DÁNIEL A kosárkötő Halász?... Az öreg tétova?

MAB Meggyőződhet magad is, ha nekem nem hiszel... Érted-e már, hogy miért hívlak a hintómba, Dániel?

DÁNIEL Nem... Előbb idecsalsz, aztán kisegítesz... Miféle játék ez? Vagy megbántódtál, mert érezted, hogy álomnál többre vágyom, és elhagyom gyermekem birodalmadat? Mit akarsz? Mi célod velem? MAB Segíteni akarok, ez a céloom. Ez nem elég? DÁNIEL Miért küldted nyakamra a kereskedőt? MAB Urug küldte!

DÁNIEL Honnan ismert volna engem? Honnan?

MAB Jó, én voltam az ötletadó de te voltál az eladó!

DÁNIEL Mert untam már a sok képzelődést, ábrándozást, a nappali és éjszakai álmokat ... Elhittem a kereskedőnek, hogy a tettek világába viszl!

MAB Hitted, nem hitted: eladtad ... És csalódtál! Mit akarsz most? Kijutni innen! Mi kell ehhez? Alom! Van álmod? Nincs! Hol szerezhetsz? Nálam! .. Tőlem! ... Hagyd hát a duzzogást — most már tudsz mindent -- és gyere ...

DÁNIEL Nem megyek, Mab. Nem kell az álmod.

MAB Az Álomtalan Éjből nincs kilépés! Nyomodban a felbőszült Urug, s itt a pusztá létezés is lealacsonyít, itt nem járhatz jól, bármit is teszel, itt Juszuf helyére új juszufok állnak.

DÁNIEL Eljártszottad, Mab, tündérhatalmad fényét, gomolyog körülötted valami sötétség, valami rossz titok — sajnálom, Mab, de a te hintód túl szűk, túl tág nekem, elfulladna ott a lélegzetem, szédülnék hintádon, hajódon a gomyrom fölfordulna -- megyek, Mab, és megnézem magamnak azt a zord kapust, de akár lesz, akár nem lesz kiút, én téged elkerüllek: ne kössön hozzád se emlék, se játék, se más kapocs; voltam neked, Mab, de többet nem vagyok. *(Határozottan megfordul és jobbra elmegy)*

MAB Állj meg, Dániel ! ... Elkísérlek ! ... Gyere vissza!

BABA *(szolgálatkészen lép úrnője mellé)* Visszahozzam, úrnóm?

MAB Nem, Bába, nem... Dehogy.

BABA Ostoba kölyök! Más örülne a helyében, hogy Mab hintójába léphet!

MAB Más ! ?

BABA Micsoda taknyos! Visszalökni ilyen ajánlatot! Ilyen alkalmat elszalasztani!

MAB Megérezte, hogy számítás vezet, hogy álmomtól akarok szabadulni, rossz álmomtól, a kétféjű zöld óriástól. Megérezte !

BABA De úrnóm! Meglepődnék, ha bánat gyötörne most a pimasz fickó miatt, kinek annyi csodás mutatóvánt ajándékoztunk születése óta! ... Elég baj az nekünk, hogy kinzó álmodat nem sikerült Dániel-re adnod — bár: visszajöhet még!

MAB Megérezte, Bába !

BABA És ha igen... Mit számít az emberi „megézés”? MAB Sokat, Bába, láthatod.

BABA Látom, de majd meglátja ő is, a gögös és kelekótya kölyök, ha jégre viszi a nagy megézés, ha be-letörlik bicskája a buta büszkeségbe! Ne törődjünk vele, asszonyom, az ilyen megérdemli sorsát!

MAB Beccsaptam.

BABA Úrnóm, én magyarázom, hogy mindez csak játék nekünk?

GYÖKÉR *(Mabékhöz lép)* Urug közeledik, királynó! MAB Bújj a hintómba, Gyökér. Te is, Bába!

URUG *(távolról, majd egyre közelebb, s végül belép)* Dominóóóó! ... Hol vagy? ... Merre? ... Dominóóóó! ... Hahóóóó! ... Ki látta Dominót? ... Királynó? Te vagy, Mab királynó? Nem láttad erre Dominót, Mab királynó?

MAB Te vagy talán Dániel? Akarod a sárga kesztyűs zöld óriást?

URUG Dominót akarom. Hol van Dominó?

MAB Dánielt akarom. Hol van Dániel?

URUG Együtt vannak? Megvannak, ugye? Innen nincs kilépés !

MAB Keresd csak őket! Tarts a mélybe! Befelé, Urug, befelé, csak a közepébe, keresd az édes alakot, sötétben a legsötétebb-feketébb magot!

URUG Merre mentek?!

MAB Arra ! *(Balra mutat)* Összetapadva haladtak, csigavonalban pörögtek a mélybe, egymásban elmerültek és alábuktak : Dániel és Dominó!

URUG Dominó az enyém!

MAB Keresd! Menj utána! Pörögj és bukj alá, le, vissza, hátra, be a közepébe! Rajta, Urug! *(Kárörvendően nevet)*

URUG Mulatsz, Mab? Összerombolod Álomszobámat és mulatsz? Beavatkozol dolgaimba, bujtogatsz és szöktetsz, s még mulatsz?

MAB Mulatok — de adott szavamat nem szegem meg!

URUG Te nem tudod, mi történt! Te nem láttad Dominót, neked mulatsz az egész, de én elbánok veled, ellened fordulok, te forraltad ki, átkozott boszorkány a csabítást, a vásárlást, a te hazugságod, a te találmányod, hogy van, de nincs, te, te, mindenben csak te, de most összetörlek, batárod szétzúzom, most megsemmisítelek, Mab, elpusztulsz, boszorkány!

Urug int, a szürkeruhások fenyegetően benyomulnak

MAB Lassan, Urug, lassan! Mab királynóval ujjat ne húzz, a tüneményvilágot tovább ne kísérsd — vonulj körödbe vissza, vesztedbe futsz, felejtsd el Dominót és Dánielt, és térj ki Mab elől, haragom ne hívd ki, ismeretlen erőkkell ne hadakozz, Urug!

URUG Elpusztítalak téged is, ebben erős vagyok, ehhez értek, Mab, ez itt az én köröm, elpusztítom Dánielt, és enyém lesz Dominó!

MAB Nyughass !

URUG Szétrobbanok és szétrombollok, te átkozott!

Urug és a szürkék megindulnak, Mab hintája lépcsőjére ugrik, pálcájával a levegőbe suhint — villámlás, dörgés, sötétség

(Rekedt, távolodó hangja) Eltűnt! ... Itt volt és el-tűnt ... Megkereslek! ... Megtalálalak! Dominóóóóó! ... Dániel ... Dominóóóó ...

4. kép

Az Álomtalan Éj: sötétség mindenütt. Urug és Mab mintegy „bekiabálják” a teret, távol és közel, lenn és fönn szólnak meg, foszforeszkáló körvonaluk is fel-tűnhet egy-egy pillanatra, Mab hangja mindig követi Urugét — térben is. Megszólalásaik között zene, illetve hanghatások

URUG Elfújlak, Dániel!

MAB Megvédelek, Dániel!

Zene

URUG Dominóóóó! ... Gyere vissza, Dominóóóóó! MAB Keresd a Seholban! ... Keresd a Semmi közepén!

Zene

URUG Elfoglak és szétzúzlak, Dániel! ... Dominó!

MAB Dominó elveszett, Urug úr megveszett!

Fény dereng

DÁNIEL *(bejön)* Itt van az én halászmom, itt... A kijárat erre lesz ...

URUG *(távolról üvöltve)* Dominóóóóó ...

DÁNIEL A szerencsétlen... ordíts csak ! Keress a mélyben. az Álomtalan Éj sűrűjében! *(Óvatosan lépked)*

A tér lassan kivilágosodik, a Halász és a kosarai most kapuként, söt erődtítményként zárják el Dániel útját.

A Halász is merőben másként viselkedik: támadó, rosszindulatú

Jó munkát, Halász !
HALÁSZ Vak vagy, ember? Vagy elvette eszedet a séta?
Nem látod vagy nem tudod, hogy ez rossz munka? !
Rossz!
DÁNIEL Na igen... A munka rossz, de te magad ..
HALÁSZ En magam is az vagyok! Rossz! És gonosz!
DÁNIEL Meg erős is... Erős és türelmes !
HALÁSZ Türelmetlen! És nem tűröm a hízélgést, a
kérdézt, a fecsegést!
DÁNIEL Kérlek... Nem szóltam semmit. *(El akar lép-ni két nagy, fölfordított kosár között)*
HALÁSZ *(ledobja munkáját, és Dániel elé lép)* Állj Egy lépést se tovább, állj, és takarodj az éj mélyébe vissza -
- vagy álmot adj ! Ez a kilépés ára. Adj egy álmot vagy
visszasüllyedsz az örök éjszakába !
DÁNIEL Tréfálsz?

Urug üvöltése a távolban: „Dominóóóóóó!”

HALÁSZ Tréfálok, 'ember, szurokba mártalak és horgom
hegyére tűzlek, csalétkem leszel, könnyű álm-falat,
harapnak rád majd a semmi-halak, lubickolsz, hitvány,
kosaramat rádborítom : tréfálok — gyere, nyomorult!
DÁNIEL Amikor jöttem befelé, egy szót sem szóltál!
HALÁSZ Befelé nem, de kifelé igen, befelé szabad, de
kifelé nem, befelé nyitva, de kifelé zárva, bejutni
könnyű, kilépni soha !
DÁNIEL Minek neked az álm? Mi az ördögöt kezdesz
vele? Szórakozol te is?
HALÁSZ Megmondom, ha tudni akarod... Egy álm, egy
akármilyen álm a szabadulás nekem. Egy álommal
elemehetnék innen ! De semmi... Sehol semmi...
Leengedem, semmi ... Föhlúzom, semmi ...
DÁNIEL Becsaptál te is! Miért nem szóltál?
HALÁSZ Menj innen, ember, ne zaklassz; amíg jó dolgod
van, addig menj el ... Látod ezeket a kosarakat? Alájuk
akarsz kerülni? Nem elég börtön neked az Álomtalan
Éj? Azt hiszed, 'a rosszban nincs még rosszabb ?
DÁNIEL En a kosarakon túlra akarok kerülni, ki a ka-
pun!
HALÁSZ Ne tarts föl, ember, nekem nincs erre időm.
Álmot kell halásznom! Menj innen, vagy a kosaramba
zárlak !
DÁNIEL Megadom a kilépés árát!

Mab nevetése a távolból

HALÁSZ Mit adsz, te pondró?
DÁNIEL Adok egy álmot! Ez a kilépés ára, nem? HALÁSZ
A kilépés ára egy álm, egy akármilyen, egy nyúlfarknyi
akár, egy pötty, egy pillanat bár — de az Álomtalan
Éjben nincs álm, ember, nincs és nem volt és nem
lesz soha !
DÁNIEL Volt, nem volt, lesz, nem lesz, azzal én nem
törődöm ! Nekem van!
HALÁSZ Neked... van? ... Honnan? ... Miért? ... Ki vagy
te?
DÁNIEL Dániel vagyok.
HALÁSZ Ki az a Dániel?
DÁNIEL Dániel, az Dániel. Mab ... Mab barátja ! Igen! ...
Tudod? 'Mab, az álmok parányi tündérr királynője az én
barátom, és mogyoróhéj-hintójában olyan álomba
ringatott ...

Felelős kiadó: Siklósi Norbert, a Lapkiadó Vállalat igazgatója

*Borsod megyei Nyomdaipari Vállalat, 1979 -- 9181
Felelős vezető: Kilián Béla igazgató*

HALÁSZ Te Mab királynő hintójában háltál? Barátja
vagy? ... Ember! ... Akkor te nem is vagy ember... De
akkor... Nem! Ez fölfoghatatlan!

Mab búbajos nevetése közelről

DÁNIEL Mit értetlenkedsz? Örülj, hogy kapsz egy álmot,
és ne kíváncsiskodj! Örülj, hogy megszabadulsz!
HALÁSZ *(zsörtölődő, csodálkozó, álmos öreggé szelődül)*
Egy álm... Nahát! Sikerült kihalásznom! ... Tudod, a
szabadulás — azt nem is... arra nem is gondoltam
soha... De az álm! Az alvás, és benne az álm! És
mondd, te... Dániel-ember! Miféle álm? Jó? Rossz?
Rövid? Hosszú?... Áh! *(Ásít)* Mi van benne? ...
Miféle ... áhálohom?
DÁNIEL *(föltül az egyik fölfordított kosárra)* Ül le, öreg,
dőlj a könyöködre, és figyelj ...

Halász leül, ledől

Tudod, az álmok sokfélék. Én mint Mab királynő régi
jó barátja, ismerem az álmok sok zezugát, az éber lét
és az alvás kesze-kusza *épeit
HALÁSZ Éébeer ... ? *(Ásít)* Micsoda furaság ... Álm és
alvás nekem egy legyen ...
DÁNIEL Lehet... Bár ez az álm, amit most én adok
neked, az éber képzelet és a merész vágy szülötte és,
mégis altató, ringató, mint a tenger, mint a csónak,
mint Mab hintaja; alakja valami felhő, reggele vala-mi
fény, estje testtelen, felröptet, szárnyadhoz szárnya ér;
valami semmi: hóbogyó és kányavér... Dőlj hátra,
Halász, az álm ajtaja, ablaka nyitva már... tessék,
most belépünk ...
HALÁSZ Belépünk ... De hová?
DÁNIEL Ismerős vidék, igaz? A tengerpart gyöngy-szürke
hegyei tartják az eget, és az öbölben, a sötét-zöld
fügefák sátrai alatt ég a tűz... A tűz mellett, a fehér
köveken ül egy halász, és halat süt... Érzed a sült hal
szagát? És a víz édes dinnyehéjillatát?
HALÁSZ Pont egy halász... Pont... Há-áhh-áháááá!
(Ásít)
DÁNIEL Pont... Egy pont a tájban... Csónakja ki-kötvé.
Vörösbort kortyol, nézi a tüzet és a vizet. HALÁSZ
Micsoda álm... Mintha én lennék az a halász...
DÁNIEL Te vagy az a halász ... A te álmod ez, öreg

Halász egyenletesen, hangosan fújja a levegőt, Dániel tárgyilagosa, józan, minden pátosztól mentes. Szomorú

Aludj ... Én pedig kilépek.

Urug üvöltése a távolban: „Dominóóóóóó!”

Dominó itt marad. Elveszett. A többi is. Minden marad,
de én kilépek. *(Kilép két kosár között. Semmi pátosz)*
Sikerült.
MAB *(belép, a kosarakig jön, közvetlenül Dániel mellé áll)*
Jól van, Dániel. Találkozunk még. Nem úgy, mint
régen, de találkozunk... Dániel ! Hallasz, Dániel?
DÁNIEL *(nem hallja, nem látja Mab királynőt)* Milyen
hüvös lett hirtelen.
MAB Dániel ! Én szólok hozzád, Mab királynő !
DÁNIEL Na gyerünk, amerre lehet. Világosodik.
MAB Dániel !
DÁNIEL Itt a reggel. *(Fázósan elindul)*

A zene reális külső zajokba olvad, a színpad kivilágosodik, a szereplők bejönnek és leveszik maszkjaikat, illetve jelzik valamiképpen, hogy a játék véget ért